DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ KÜLTÜR YAYINI

1 EYLÜL 2014

Bütün Dünya

192297 SAYI: 2014 / 09

FİYATI: 4 TL

Sinan Meydan:
Halifeliğin Kaldırılmasındaki İncelik
Mündemiç ve Mülga *Sh: 39*

Metin Gören:
Toplumumuzun Büyük Kaybı Süleyman Seba *Sh: 24*

Çıraklar Turhan Selçuk Ustalarını İzliyor *Sh: 56*

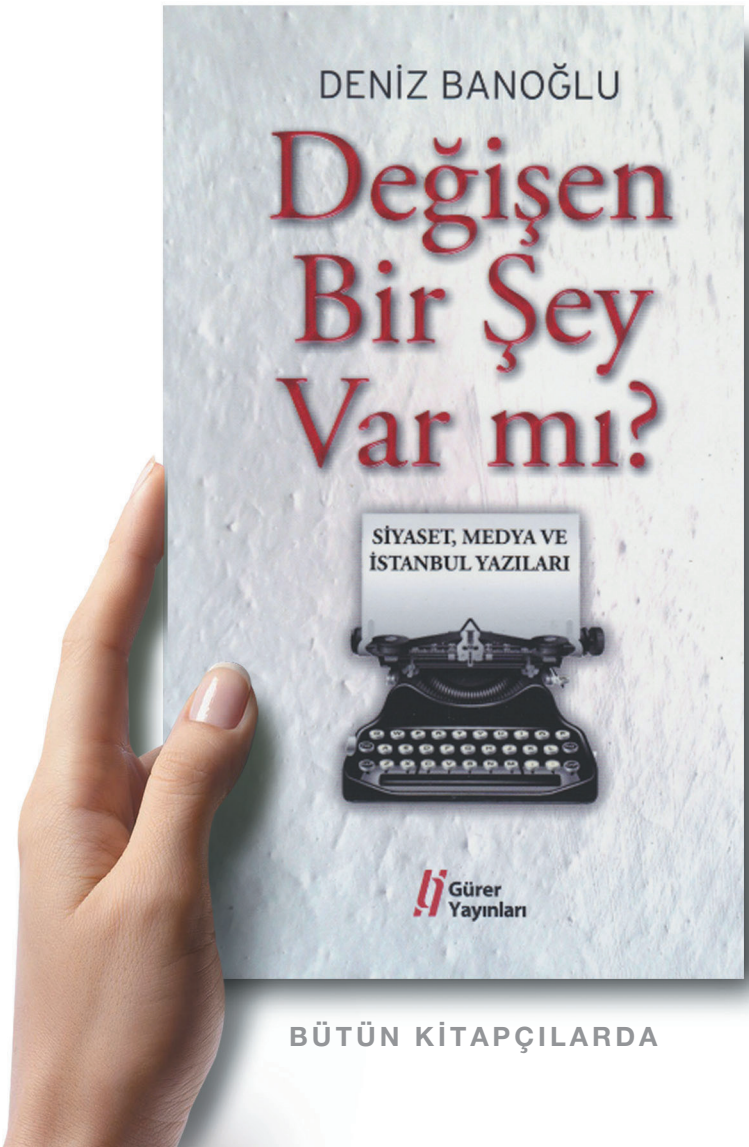
Süleyman Demirel ve Can Pulak Yıllar Sonra Buluştular *Sh: 64*

Tekin Özertem:
İzmir'in Dağlarında Çiçekler Açar *Sh: 9*

Kaya Karan:
Dünyada ve Türkiye'de Çocuk İşçiler *Sh: 71*

i - https://rantey.org

İnsan yaşamında değişim güzeldir, toplumlar, uluslar için de... Ama nasıl bir değişim?Ya da her değişim iyi, olumlu, istenen, özlenen bir yenilik midir? Ülkem insanı da epeydir bir değişimden, bir yeni Türkiye'den söz eder oldu. Yeni Türkiye, değişen Türkiye, yeni parti, yenilenen parti gibi... Ne ki, istenen bu değişim, özlenen bu yenilik, bizleri bugünlere getiren asıl büyük değişimi yadsıyarak yol alıyor. Değişim ve yenilenmeye daha olumluya, daha gelişmişe, daha aydınlıklara yolalacak yerde yüzünü geri çeviriyor. Üzücü ama gerçek... Bu yazılarda bu gerçekle yüzleşecek okurlar. Ama yine de umudunu yitirmeyecek... Umut biterse, yaşam biter çünkü.

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

Ücretsiz PDF Kitap Arsiv

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ KÜLTÜR YAYINI

1 EYLÜL 2014

Bütün Dünya 2000

Başkent Üniversitesi Adına Sahibi:
Prof. Dr. Mehmet Haberal

Yayın Genel Yönetmeni
Mete Akyol

Görsel Yönetmen ve Yayın Genel Yönetmeni Yardımcısı :
Turgut Keskin

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Gülçin Orkut Akyol

Teknik Yapım Yönetmeni:
Faruk Güney

Yayın Danışmanı:
Yaşar Öztürk

Türk Dili Danışmanı:
Haydar Göfer

Sanat Danışmanı:
Süheyla Dinç

Eğitim Danışmanı:
Dr. Fatma Ataman

Düzeltme Sorumlusu:
Nükhet Alicikoğlu

Başkent Üniversitesi'nin bir kültür hizmeti olan Bütün Dünya 2000, Başkent Üniversitesi kuruluşlarından 1. Cadde, No: 77, Bahçelievler, Ankara adresindeki Aküm Reklamcılık, Danışmanlık ve Yayıncılık Ajansı Sanayi ve Ticaret A. Ş.'nin 3. Cadde, No: 2, Yenimahalle, Ankara adresindeki tesislerinde basılmıştır.

Seçiciler Kurulu:
Prof. Dr. Nevzat Bilgin *(Anısal Başkan)*
Prof. Dr. Ahmet Mumcu
Prof. Dr. Solmaz Doğanca
Prof. Dr. Sevil Öksüz
Prof. Dr. Ender Varinlioğlu,
Prof. Dr. Okay Eroskay
Prof. Dr. Fuat Çelebioğlu,
Prof. Dr. Sedefhan Oğuz,
Prof. Dr. Levent Peşkircioğlu,
Gürbüz Atabek, Kaya Karan, Alaettin Giray,
Ayhan Erten, İlhan Banguoğlu,
Ahmet Aydede, Manuel Bilos, Cengiz Dolunay

Sürekli Yazarlar:
Yücel Aksoy, Pelin Hazar Aliabbasi, Sabriye Aşır,
Dr. Sıtkı Aydınel, Nuray Bartoschek, Sadi Bülbül,
Haluk Cansın, Haluk Erdemol, Sema Erdoğan,
Konur Ertop, Gürbüz Evren, Metin Gören, Mümtaz İdil,
Muzaffer İzgü, Sinan Meydan, Filiz Leloğlu Oskay,
Cengiz Önal, Sebahat Önen, Cengiz Özakıncı,
Saniye Özden, Tekin Özertem, Bekir Özgen,
Nergis Öztürk, Yaşar Öztürk, Sezin San,
Mete Tizer, İzlen Şen Toker, İzmir Tolga,
Suat Türker, Engin Ünsal, Mehmet Ünver, Dr. Mehmet Uhri,
Orhan Velidedeoğlu, Mustafa Yıldız

Yönetim Merkezi:
10. Sokak No: 45, Bahçelievler, Ankara
Tel: (0312) 215 51 27-313
Faks: (0312) 222 90 07

İletişim Adresi:
Sedef Cad. 2446 Ada, 1. Parsel, A Blok,
Kat: 3, Da: 16, Ataşehir, 34750 İstanbul
Tel: (0216) 456 27 27 (pbx)
Faks: (0216) 456 27 29

Dağıtım: Yaysat

Basım Tarihi: 21 / 08 / 2014

www.butundunya.com.tr
butundunya@butundunya.com.tr

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ KÜLTÜR YAYINI
Bütün Dünya
YIL:17 SAYI: 195

İÇİNDEKİLER

3 **Havada "Uyan Borusu" Sesi Var** *Mete Akyol*
5 **30 Ağustos Zaferi** *Dr. Sıtkı Aydınel*
9 **İzmir'in Dağlarında Çiçekler Açar** *Tekin Özertem*

14 **Organ Nakli Öncü Uzmanları İstanbul'da Buluşuyor** *B.D. Haber Bölümü*

17 **Süleyman Ağabeyi Yitirdik**
24 **Muhteşem Süleymanlar** *Metin Gören*
27 **Lozan'dan Cumhuriyet'e İsmet İnönü Sergisi İstanbul'da** *B.D. Yazı İşleri*
31 **Yeni Hilafet Tuzağı** *Cengiz Özakıncı*
39 **Mündemiç ve Mülga** *Sinan Meydan*
46 **Hakimiyeti Milliye Yazıları**
47 **Atatürk'ün Ölümünün Dünyadaki Yankıları** *Cengiz Önal*
53 **Korku** *Hikmet Uluğbay*
56 **Genç Karikatüristler Turhan Selçuk'un İzinde** *Nüket Alicikoğlu*
59 **Ermeni İddiaları ve Ölüm Nedenleri** *Gürbüz Evren*
64 **Demirel'le Birkaç Saat** *Can Pulak*
66 **Bir Ucu Harran'da Bir Ucu Almanya'daki Sahipsizler** *Konur Ertop*

71 **Dünyada ve Türkiye'de Çocuk İşçiler** *Kaya Karan*
76 **Satsuma Mandalina** *Zeynep Aburas*
81 **Çöp Konteynırında Yaşayan Profesör**
82 **Kim Kimdi?** *Sabriye Aşır*
87 **Açlık Yeri Başka Acı Yeri Başka** *Mustafa Tokyay*
91 **Neler Olmuyor ki Dünyada** *Sezin San*
95 **Eros ile Psyche** *Haluk Erdemol*
99 **Saat Ustası** *Sabriye Aşır*
103 **Pisagorion** *İzlen Şen Toker*
108 **Demosthenes**
109 **Okuma Alışkanlığı Üzerine** *Bekir Özgen*
114 **İyilik Zinciri** *Nergis Öztürk*
117 **Bana Ne Bana Ne** *Muzaffer İzgü*
124 **Buz Oteller** *Gizay Temizsoylu*
129 **Georges Boulanger** *Mümtaz İdil*
134 **Paris'te Yaşanmış İlginç Anılar** *Mehmet Ünver*
139 **Aisha Ajini** *Sema Erdoğan*
144 **Bebişkolar** *Sadi Bülbül*
146 **Sanatın Tuz Hali** *Deniz Bener*
147 **Gece Hemşiresi** *Mehmet Uhri*

23 *İlk Dersimiz Türkçe*
52 *Fırçalayarak*
75 *Bilginizi Denetleyin*
122 *Ufak Tefek Bilgiler*
151 *Çözümler*
152 *Yarının Büyükleri*
154 *Bulmaca*
156 *Satranç*
158 *Ayın Kitapları*
160 *Bir Fotograf Bin Sözcük*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Bütün Dünya 'DAN SİZE

Mete Akyol

Havada "Uyan Borusu" Sesi Var

Yazarımız Cengiz Özakıncı'nın geçen sayımızda yayımlanan "Yeni Hilafet Tuzağı" başlıklı yazısı, okurlarımız, kamuoyu düşünce önderleri ve çeşitli basın yayın organlarında büyük ilgi yanısıra, geleceğimizle ilgili ciddi kaygılar da doğurdu.

Başlarda "Neler oluyor?" sorusuyla konunun çektiği ilgi, giderek "Bu iş nereye götürülmek isteniyor?" kaygılarına dönüştü.

Kaygılarımızın nedeni, suyu yine hafif hafif ısıtıp, sıcaklığını yükselterek kaynatma noktasına getirmek yöntemiyle, bu kez de "hilafet"in önce gündemimize, sonra yaşam biçimimize sokturulma çabalarının ilk ayak sesleriydi.

Anımsayacaksınız, söz konumuz yazısında Cengiz Özakıncı, Türkiye' de belirli bir dönemden sonra, belirli amaçlar doğrultusunda ve belirli odaklar tarafından başlatılan sinsi bir propagandaya dikkatlerimizi çekmiş, günümüze değin uzatılan ve günümüzde bile sürdürülen "Atatürk'ün Nutuk'ta 'hilafet oyunları' adını verdiği bu tehlikeli oyun karşısında tümümüzü, "Tuzak" sözcüğünün sivri ucunu kullanarak uyarmıştı. Bu sözcükle Özakıncı ayrıca, tuzağın tanısını da yapmış, hedefini de açıklamıştı.

Okurlarımızın, "Yeni Hilafet Tuzağı" ile ilgili görüşlerini ve kaygılarını telefonda birbirleri ardısıra açıkladıkları bir sırada, bir başka yazarımızdan, bu kez Sinan Meydan' dan, aynı konuda bir yazı aldık.

Başlarda "Neler oluyor?" sorusuyla konunun çektiği ilgi, giderek "Bu iş nereye götürülmek isteniyor?" kaygılarına dönüştü.

Sinan Meydan da aylık yazısını aynı konuya, "Hilafetin kaldırılması" konusuna ayırmıştı ama…

Yazısında yazarının adından söz etmemesine karşın, "Yeni Hilafet Tuzağı" başlıklı yazıya yer yer yanıt veriyor, Cengiz Özakıncı'nın tarihsel belgelere dayanarak açıkladığı bilgilerin önemli bir bölümüyle "zıt" görüş-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ler ileri sürüyordu.

Örneğin Cengiz Özakıncı, yazısında " Hilafet TBMM'de saklı tutulmaktadır' görüşü gerçeğe aykırıdır" derken Sinan Meydan, "Atatürk'e göre de Halifelik, yeni durumda, esasen TBMM'dir, hükümettir" diyor, yine ismini belirtmeden Cengiz Özakıncı'yı, "çocukça bir hayal ve çocukca bir korku ile gerçekleri çarpıtan kişi" ithamının hedefi konumuna yerleştiriyordu.

Bunların yanısıra yazısı, Bütün Dünya'nın en çok okunan ve en çok yararlanılan yazarı Cengiz Özakıncı'nın, bir ay önce okurlarımıza gururla sunduğumuz araştırmasındaki bilgi ve belgelerle örtüşmeyen görüşler ve ifadeler içeriyor, bu da yalnızca bugünkü okurlarımızı değil, yirmi, otuz, hatta daha ileri yıllardaki okurlarımızı da şaşırtacak bir tablo oluşturuyordu.

Bu nedenle iki yazarımızın aynı konudaki, fakat birbirinden tümüyle değişik bu yazılarını, bir dosya düzeni içinde, birlikte yayımlamaya karar verdik. İlerideki sayfalarımızda bulacağınız bu dosya içeriğinde Sinan Meydan'ın bu ayki yazısı ile Cengiz Özakıncı'nın bir kez daha yayımladığımız geçen ayki yazısının yanyana yer almalarının iki nedeninden ikincisi, gerçeği kendinizin bulmanızı sağlamak…

Birincisi ise, "Uyan Borusu"nun uyarı sesinin kapsama alanını biraz daha genişletebilmek görevinde bizim de katkıda bulunmak isteğimizdir. •

meteakyol@butundunya.com.tr

Tanınmış gazeteci, CHP İstanbul Milletvekili Oktay EKŞİ'nin "Parlamento mu, Kanun Fabrikası mı" kişisel yayını belgelere dayalı ayrıntılı anlatımıyla yasama organının sorunlarını çözüme çağırıyor.

Yekta Güngör Özden *- Sözcü*

AKP kazasına uğrasa da ustalığı tartışmasız. "Oktay Ekşi-Parlamento mu, Kanun Fabrikası mı" diyor. Hiçbir milletvekilinin medeni ve siyasi cesaret ve gayret gösterip yazamadığı kapsam ve içerikteki bu kitabıyla bu soruyu ve yanıtı ortaya koyuyor.

Ahmet Tan *- Cumhuriyet*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Yılmadan Yorulmadan
Dr. Sıtkı Aydınel

30 Ağustos Zaferi

Bir önceki makalemize "30 Ağustos Zaferine Doğru" başlığını koymuş, Mustafa Kemal Paşa'ya verilen "Başkomutanlık" yetkilerinden sonra Sakarya Meydan Muharebesinin kazanıldığını kısaca açıklamıştık. Yunan Kuvvetlerinin tekrar takviye alarak Savunma Mevzilerini nerelerde güçlendirdiklerini belirtmiştik.

Kesin bir zafere ulaşmak ve Yunanları yurdumuzdan tamamen atmak için, yeniden hazırlıklar yapmak gerekiyordu. Mustafa Kemal 30 Ağustos 1924 günü Dumlupınar Meçhul Asker Anıtı'nı açılış töreninde, bu zaferin elde edilmesinde nerelerde muharebe verildiğini arazide göstererek yaptığı konuşmada "Sakarya Zaferi'nden sonra tam **bir yıl** geçtiğini" ifade etti. Bu süre içersinde Doğu Bölgemizde Ermeniler'e karşı zafer elde edildiğinden, oralardan Afyon bölgesine kuvvet kaydırıldı. Kars kalesindeki ağır toplar da -öküzlerle çekilerek- bu mevzilere getirildi.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Askerin giyim kuşamı,teçhizatı iyice yıpranmıştı, hatta ayaklarına giydikleri çarıklar tamamen yırtılmıştı. Bütün bunlar çıkarılan Milli Mükellefiyet kanunun halk tarafından hiç duraksamadan karşılanması suretiyle karşılandı. Bunlara ek olarak askeri alanda diğer bölgelerden kuvvet kaydırmaları ve sıklet merkezine yığınak yapılması ve bütün gerekli askeri hazırlıklar büyük bir gizlilik içinde yürütüldü. Bu arada Mustafa Kemal Paşa, Fevzi Paşa, İsmet Paşa toplantılar yaparak düşman durumunu inceliyor, taarruz planlarını hazırlıyorlardı. Şunu da belirtmeden geçemeyiz ki bu uzun zaman hazırlıklara karşı yine Meclisten çatlak sesler ve karşı koymalar devam ediyordu. Ancak Mustafa Kemal sadece bu hazırlıklarla yetinmedi. Diplomatik alanda da büyük yeteneklerini ortaya koyarak Fransızlarla Ankara Anlaşması'nı yaparak emperyalist cepheyi ikiye böldü ve Güneydoğu Anadolu'yu da emniyete aldı. Bu anlaşmanın yapılmasında Sakarya Zaferi'nin kazanılması ve Urfa, Antep vb bölgelerdeki halk direnmelerinde Fransız kuvvetlerinin yıpranması da neden olmuşsa da bu ortamdan istifade etmek Mustafa Kemal'in inisiyatifi

Mustafa Kemal Fransızlarla Ankara Anlaşması'nı yaparak emperyalist cepheyi ikiye böldü ve Güneydoğu Anadolu'yu da emniyete aldı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Mustafa Kemal silah arkadaşlarıyla

ile yapılmış olması gerçeğini değiştiremez. İşte bu koşullarda da Meclisteki muhalefet susturuldu.

Bilindiği gibi, Büyük Taarruz hakkında pek çok kitap yayımlanmıştır. Keza yukarıda da sözü geçen Mustafa Kemal Paşa'nın Dumlupınar'daki konuşması da iyice okunduğunda bu savaşın detayları ve hangi koşullarda kazanıldığı öğrenilecektir. Bu makalede bütün bu gelişmeleri sığdırmak olası değildir. Sadece birkaç olayı kısaca anlatacağız:

57.Tümen Komutanı Albay Reşat'ın intiharı Mustafa Kemal'i çok üzen olaylardan biridir. Mustafa Kemal bu fedakâr subayı Doğu Cephesi'nde Muş'un geri alınmasında sırasında çok beğenmişti. 27 Ağustos günü Başkomutan'a söz verdiği halde Çiğiltepe'yi alamayan Albay Reşat intihar etti. Mustafa Kemal Çiğiltepe'nin düşmemesi üzerine, kendisi ile konuşmak istedi. Telefona emir subayı üsteğmen Bozkurt Kaplangı çıktı. Zorlukla konuşan Bozkurt Kaplangı "Reşat Bey az önce intihar etti efendim." dedi ve bir açıklama bıraktığını söyleyerek Reşat Bey'in son sözlerini iletti: "Yarım saat içinde bu tepeyi almak için söz verdiğim halde sözümü yapamamış olduğumdan dolayı yaşayamam komutanım."

Bazı dökümanlarda yazıldığı gibi, Çiğiltepe'nin intihardan yarım saat sonra alındığı yanlıştır. Bu tepe, 1. Kolordu birlikleri tarafından önce Göktepe, ardından Türkmentepe, en sonra da saat 15.30'da geri alınmıştır. Elde edilen bu başarılar sonucunda ikindiye kadar Yunan cephesinde 20 kilometrelik bir yarma oluştu.

Savaşın çok önemli bir diğer tarihi olayı da General Trikopis'in de bulunduğu Yunan genarellerinin nasıl esir alındıklarıdır. Buna ait belgede özetle: Başkomutan Muharebesi'nde düşmandan ele geçirilen bir Yunan sahra bataryasını faaliyet ve harekete getirmek maksadı ile Topçu Yüzbaşı

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Esir alınan Yunan komutanlar: (Alt sıra) Soldan sağa 4. Tümen komutanı Dimaras,1. Kolordu komutanı Trikopis ve (sağdan 2.) 2. Kolordu komutanı Dighenis

Şükrü Efendi memur edilmiş ve bu Bataryanın muhafızı olarak 16. Fırka İstihkam Bölüğü verilmişti.

İstihkam Bölüğü 1 Eylül 1922'de saat 07.30 dolaylarında Uysu köyü civarından geçerken Bölük Komutanı Yüzbaşı Celal Efendi Murat Deresi'nde bazı Yunan efradını görmüş, bölüğün ikinci mangasını bunlara doğru sevketmiş, bölüğüne de gerekli emniyet tertibatını aldırmıştır. Yunan zabiti İstihkam Bölük Komutanının ayaklarına kapanarak, teslim olmak istediklerini bildirmiştir. Celal Efendi esir eratı Uysu Köyü'nün batısındaki ağaçlık bölgeye, generallerle subayları da düzlük bir yere yerleştirmiştir.

Burada esir alınanlar: 1. Kolordu, 4. Ve 12. Tümen komutanları,1. ve 2. Kolordu Karargâhlarına mensup subaylar, 3-4-12 ve 13. Tümenler ve subayları, 1200 kadar er, 3 dağ topu, birkaç makineli tüfek ve çeşitli hayvanlar...

Celal Efendi olayı derhal tümene ve sonra da sıralı komutanlara bildirmiştir. En sonunda da generalleri Mustafa Kemal'e götürdüler.

Başkomutan Trikopis'e "Hacıanesti yerine Başkomutanlığa atandığınızı biliyor muydunuz?" diye sordu. "Hayır." diyen generale Mustafa Kemal'in yanıtı "Bildirmek için sizi telsizle arıyorlardı... Üzülmeyin general. Siz vazifenizi yaptınız. Sizin için bir şey yapabilir miyim?" oldu.

Tripolis eşinin İstahbul'da olduğunu ve sağ olduğu haberinin kendisine iletilmesini rica etti.

Bu konuda fazla bir yorum yapmaya gerek olmadığını düşünüyorum.

Bu Meydan Muharebesinin sonucunu da hepimiz biliyoruz. Dileğimiz bundan önceki yıllarda olduğu gibi 30 Ağustos zaferinin bütün kahramanlıklarını ve kahramanlarını tekrar anımsamak ve kesinlikle bilincimizden silinmemesini sağlamaktır. •

sitkiaydinel@butundunya.com.tr

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kültür ve Sanat Dünyasından

Tekin Özertem

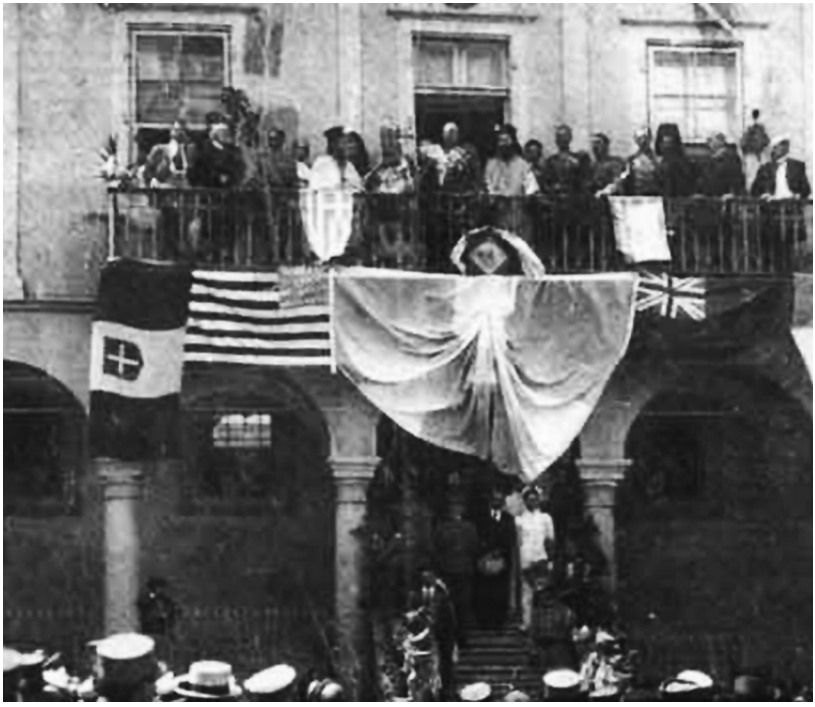
İzmir'in Dağlarında Çiçekler Açar

1922 yılının 1 Eylül günü, Türkiye Büyük Millet Meclisi Orduları'na yayınladığı bildiride: "Ordular! İlk hedefiniz Akdenizdir. İleri!" diyerek o günlerde Akdeniz olarak bilinen bugünün Ege Denizi'ni işaret etmişti ya Başkomutan Mustafa Kemal Paşa; dokuz gün, dokuz gecede varmıştı ordular -kimi yürüyerek, kimi at üstünde- İzmir'in kordon boyuna! Hem de düşmanla dövüşe dövüşe. Afyon - İzmir arası kuş uçuşu 297 km. O gün de bugün de! Gerisini varın siz hesap ediverin gari.(!)

Her 9 Eylül günü çocukluğumun Konak Meydanı'nın paket taşlarından

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İzmir'in işgalinde Başkomutan Leonidas Paraskevopoulos ile İzmir Metropolitanı Chrysostomos Kalafatis'in "Balkon Konuşması"

kıvılcımlar saçan atların nal seslerini duyar gibi olurum hep yeniden yeniden. Sarıkışlamızın *(1)* yıkılmadığı, Hasan Tahsin'in anısına bir heykel yapılmasının henüz akıl edilmediği, Mithatpaşa Caddesi ile Cumhuriyet Bulvarı'nın birbirine eklenmediği, tramvayların saat kulesinin etrafından dönerek tur attığı, araçların plakalarında şehirlerin adlarının yazılı olduğu 40'lı yılların sonları ile 50'li yılların başlarından söz ediyorum:

Annem ve babamla sabah saat 9.00 da yollara düşüp Hükümet Konağı'nın hemen önünde süvarilerimizin gelişini heyecanla beklediğimiz İzmir'imin o eski ve güzel yıllarından...

Hıncahınç dolardı Konak Meydanı. Bir kısmı Alsancak, bir kısmı da Kemeraltı'ndan dört nala meydana giren mızraklı süvariler, atların bazısı huysuzlansa da Hükümet Konağı'nın önünde ip gibi dizilirler; en öndeki askerlerden ikisi atlarından inip koşarak içeriye girer, içlerinden birinin göğsünden çıkardığı bayrak saat tam 10.00 da İzmir Rum Ortodoks Metropollüğü binasının balkonundaki göndere çekilirdi.

O yıllarda da ilk gençlik yıllarımda da bilmezdim İzmir'in işgalinde İzmir Rum Ortodoks Metropollüğü

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

O yıllarda da ilk gençlik yıllarımda da bilmezdim İzmir'in işgalinde İzmir Rum Ortodoks Metropollüğü binasının balkonunun **Yunan bayrağının yanı sıra ABD, İngiliz ve İtalyan bayrakları ile de süslendiğini.**

binasının balkonunun Yunan bayrağının yanı sıra ABD, İngiliz ve İtalyan bayrakları ile de süslendiğini. Yunan başkomutanı Leonidas Paraskevopoulos ile İzmir Metropolitanı Chrysostomos Kalafatis'in birer balkon konuşması yaptıklarını da bilmezdim; İzmir'in işgalinde İngiliz, İtalyan ve Fransız savaş gemilerinin Yunan savaş gemileri ile birlikte Körfezde demirlediklerini de…

Yıkılan İzmir Sarıkışla

9 Eylül 1922 günü sabahı İkinci Süvari Tümeni 4. Alay Bölük Komutanı Yüzbaşı Şerafettin Beyin öncülüğünde girmiş ordumuz, Bornova üzerinden İzmir'e. 80 kişilik öncü suvari birliği, Halkapınar'da bir fabrikadan ateş açılınca dört; Kordon'da kurşun ve şarapnel yağmuruna tutulunca da kırk şehit vermiş. Yüzbaşı Şerafettin Bey de Pasaport iskelesinin orada atılan bir bomba ile göğsünden yaralanmış. Ama yılmamış. At değiştirip o çekmiş işgalde Yunan, ABD, İngiliz ve İtalyan bayrakları ile süslenmiş Hükümet Konağı'nın gönderine Türk bayrağını.

O yıllarda Hükümet Konağı'nın yanı sıra Sarıkışla'nın gönderine de bayrak çekilip çekilmediğini anımsamıyorum. Ordumuz, İzmir'e girdiğinde Yüzbaşı Şerafettin Bey ile Teğmen Hamdi ve Teğmen Ali Rıza Beyler, İzmir Hükümet Konağı'na; Yüzbaşı Zeki Bey, Sarıkışla'ya; Teğmen Besim Bey de Kadifekale'deki göndere bayrağımızı aynı saatte çektiklerinden; 9 Eylül törenlerinde Sarıkışla ile Kadifekale'nin gönderlerine de Hükümet Konağı ile aynı zamanda bayrak çekiliyor olması akla yakın geliyor. Kadifekale ile Sarıkışla'ya bayrak çekilip çekilmediğini hatılamayışımın nedenine gelince: Sarıkışla, 1953 yılında İzmir Belediyesi tarafından yıktırılmadan önce yaşımın çok küçük olması; Kadifekale'nin burcunun Konak Meydanı'ndan görünmemesi.

Hükümet Konağı'na bayrağımı-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

zın çekilmesinden ve İzmir'in ileri gelenlerinin konuşmalarından sonra sona ererdi Konak Meydanı'ndaki tören. Öğlen saatlerinde de Birinci Kordon'daki geçit töreni ile sürerdi kutlama şenlikleri. Sadece askerler geçmezdi. İzmir'in tüm sivil / gönüllü kuruluşları, meslek kuruluşları ve itfaiyeciler de katılırlardı bu şenlik yürüyüşlerine. Atların çektiği arabaların, kamyonların kasalarının üzerinde her meslek grubu hünerlerini sergiler, şekerciler de Heykel'den Konak'a kadar uzanan yol boyunca kendilerini izleyenlere avuç avuç şeker atarlardı. Gerçek bir halk şenliği idi İzmir'in işgalden kurtuluş kutlamaları.

Hasan Tahsin (Osman Nevres)

O yıllarda uzak bir geçmişi anıyor gibiydik, ama 28-30 yıl henüz geçmişti İzmir'in kurtuluşunun üzerinden. Bu yıl 92. Yılı İzmir'in Kurtuluşu'nun ve İstiklal Savaşımızın zaferle sonuçlanışının. O günlerden geriye ne kaldı derseniz bir marş, birkaç şiir ve iki anıt, bir de bulvar adı.

Sondan başlayalım: Bulvar, Şehit Nevres Bulvarı; yüzünüzü Büyük Efes Oteli'ne döndüğünüzde otelin sol tarafından Kültürpark'a uzanan caddenin adı. Sorun İzmirlilere Şehit Nevres kimdir diye çoğu bilmez. Böylesine kesin ifade etmemin nedeni bizzat sorup soruşturmuş olmam. Oysa, İzmir'in işgalinde Kurtuluş Savaşımızın ilk kurşununu atan Hasan Tahsin'in gerçek adıdır Osman Nevres *(2)*

Anıtlara gelince: Biri, Hasan Tahsin adına 1974 yılında yaptırılan Konak Meydanı'nda belediye binasının önündeki İlk Kurşun anıtı. Diğeri, Halkapınar'da şehit düşen süvarilerimiz: Akşehirli Mehmet Çavuş, Antalyalı İbrahim Hakkı Çavuş, erler Nevşehirli Ahmet ve Seyit Ahmet ve hastanede can veren İzmirli Veyis için Cumhuriyetin ilk yıllarında yaptırılmış olan *(3)* Şehitler Abidesi. Şiirlerden biri de bu abide ile bütünleşmiş olan Necmettin Halil Onan'ın Bir Yolcuya adlı şiiri:

"Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın / Bu toprak, bir devrin battığı yerdir / Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın / Bir vatan kalbinin attığı yerdir. / Bu ıssız, gölgesiz yolun sonunda / Gördüğün bir tümsek, Anadolu'nda / İstiklal uğrunda, namus yolunda / Can veren Mehmed'in yattığı yerdir. / Bu tümsek, koparken büyük zelzele / Son vatan parçası geçerken ele / Mehmed'in düşmanı boğduğu sele / Mübarek

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

kanını kattığı yerdir./ Düşün ki, haşr olan kan, kemik, etin / Yaptığı bu tümsek, amansız, çetin / Bir harbin sonunda bütün milletin / Hürriyet zevkini tattığı yerdir."

Halkapınar adında bir şiir daha yazmış Necmettin Halil Onan, Halkapınar şehitleri için. Onun da ilk dörtlüğü şöyle:

"Vatandaş! Hür alnın hür vatanında, / Minnetle bir kere burda eğilsin! / Düşün ki,bu mermer mezar yanında / Taptığın Kabeden uzak değilsin.(…)"

9 Eylül 1922 sabahı güneş altın sırmalar saçarak doğmuş İzmir'in üstüne. Dağlarında çiçekler açmış. Mustafa Kemal Paşa'nın adı mücevher taş üstüne o gün yazılmış. Hem de dünya durdukça silinememek üzere...

Ben söylemiyorum, bestecisi kesin olarak bilinmeyen İzmir Marşı' nın sözlerini yazan ve kesin olarak kim olduğu bilinmeyen şair böyle söylemiş.

Gelin Halkapınar Şehitliğinin abidesi üzerinde yazan iki sözcükle bitirelim bu yazıyı. Şöyle yazıyor abidenin kaidesinde: **Vatan ve Namus**

tekinozertem@butundunya.com.tr

1- Kışla-i Humayun
2- Osman Nevres (1888, Selanik - 15 Mayıs 1919, İzmir),
3- Ne yazık ki tüm gayretime rağmen abidenin kesin yapılış tarihe ulaşamadım. Ama 1927 yılından önce yapıldığı kesin.

Atatürk Diyor ki

Bağımsızlık *ve hürriyetlerini her ne bahasına ve her ne karşılığında olursa olsun zedeleme ve kayıtlamaya asla müsamaha etmemek; bağımsızlık ve hürriyetlerini bütün mânasiyle koruyabilmek ve bunun için gerekirse, son ferdinin, son damla kanını akıtarak, insanlık tarihini şanlı örnek ile süslemek; işte bağımsızlık ve hürriyetin hakiki mahiyetini, geniş mânasını, yüksek kıymetini, vicdanında kavramış milletler için temel ve ölmez prensip...*

Ancak bu prensip uğrunda her türlü fedakârlığı, her an yapmaya hazır milletlerdir ki, devamlı olarak insanlığın hürmet ve saygısına lâyık bir topluluk olarak düşünülebilirler.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Organ Nakli Öncü Uzmanları İstanbul'da Buluşuyor

Bütün Dünya Haber Bölümü

2012 yılında Abu Dhabi'de toplanan (MESOT) Ortadoğu Organ Nakli Derneği'nin 13. Genel Kurul toplantısında derneğin 2014-2016 dönem başkanlığına seçilen ve bu haberi o günlerde tutuklu bulundurulduğu Silivri Cezaevi'ndeki hücresinde öğrenen Prof. Dr. Mehmet Haberal, bu görevine derneğin 10-13 Eylül'de İstanbul'daki 14. Genel Kurul toplantısında başlayacak.

Dünyaca ünlü yüzlerce organ nakli uzman ve öncüleri yanısıra Dünya Organ Nakli Derneği ve Avrupa Organ Nakli Derneği yönetici-

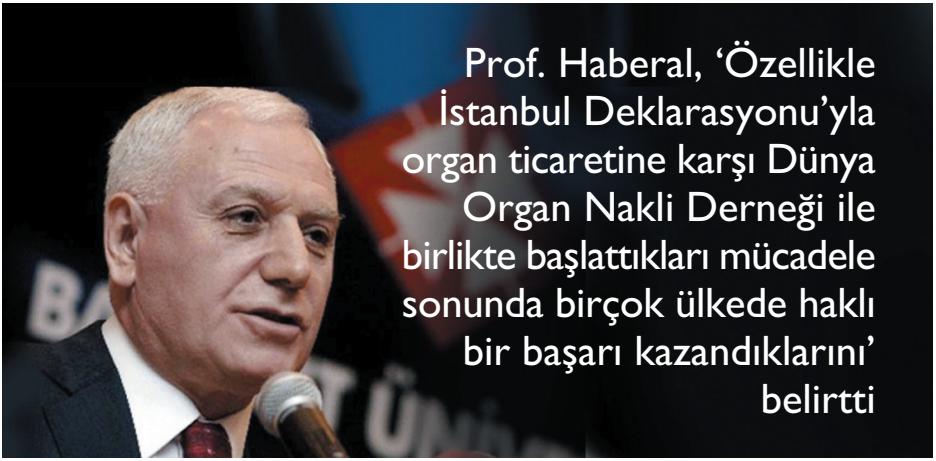
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

leri de, meslektaşları Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın dernek başkanlığını üstleneceği bu toplantıya katılmak için 10-13 Eylül'de İstanbul'da buluşacaklar.

14. Genel Kurul nedeniyle İstanbul'da ayrıca, Transplantasyonlu kişilerin yarışmacı olarak katılacakları ve "Trans Olimpiyatları" olarak da anılan "Uluslararası 5. Transplant Oyunları" da yapılacak.

dele sonunda birçok ülkede haklı bir başarı kazandıklarını' belirtti ve 2014 MESOT kongresinin ana temasının bu nedenle, **'Organ Bağışı ve Etik Davranış Çerçevesindeki Uygulamalar'** olarak belirlendiğini açıkladı.

'Organ ve doku nakli alanında Ortadoğu ülkelerinde önemli gelişmeler elde edildiğini' de bildiren Prof. Dr. Haberal, İstanbul Kongresi'nde en önemli amaçlarının deneysel ve

Prof. Dr. Mehmet Haberal, kurucusu olduğu derneğin 2014-2016 dönemi başkanlık görevini gururla üstleneceği kongre nedeniyle dünyanın çeşitli ülkelerinden kongreye katılmak üzere İstanbul'a gelecek meslektaşlarını ağırlamaktan ve onlara İstanbul'u tanıtmaktan büyük mutluluk duyacağını belirtti. Prof. Haberal, 'Özellikle İstanbul Deklarasyonu'yla organ ticaretine karşı Dünya Organ Nakli Derneği ile birlikte başlattıkları ve ödün vermeden sürdürdükleri mücaklinik doku ile organ nakli alanındaki son araştırmalar ve gelişmeler hakkında kapsamlı ve yenilikçi bilgiler sunmak olduğunu da açıkladı.

Ortadoğu ülkeleri halklarına etkin hizmet sunmanın yanısıra, Ortadoğu ülkelerindeki bilim insanları arasında bilimsel dayanışma ve bilgi alışverişi çalışmalarını geliştirmeyi de her zaman ön planda tutmak amacıyla, 1987 yılında Prof. Dr. Mehmet Haberal tarafından kurulan Ortadoğu Organ Nakli

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Derneği (MESOT), 10-13 Eylül 2014 tarihlerindeki İstanbul Kongresi'nde, bu amaçlarını gerçekleştirdiğini de ortaya koyacak. Tüm dünya ülkelerinden yüzlerce organ ve doku nakli uzmanının katılması beklenen ve bilim insanlarının organ nakli konusundaki son çalışmalarını bilimsel bildiriler sunarak açıklayacakları MESOT Kongresi günlerinde ayrıca, 'Organ Nakilliler Olimpiyatı' olarak da anılan Uluslararası 5. Organ Nakilliler Yarışmaları ve Sportif Müsabakalar da düzenlenecek.

1987 yılında Prof. Dr. Mehmet Haberal tarafından kurulan Ortadoğu Organ Nakli Derneği (MESOT)'nin, 23 Ortadoğu, Kuzey Afrika ve Yakın Asya ülkesinden, 400'ün üzerinde bilim insanı üyesi bulunuyor.

Derneğin çalışmaları kapsamında ayrıca, MESOT'da Prof. Dr. Marwan Masri'nin başkanlığı döneminde, derneğin kurucusu Prof. Dr. Mehmet Haberal adına da bir ödül oluşturulmuştu.

İki yılda bir kez ve organ nakli konusunda o yılın en başarılı çalışmasını yapan bilim insanına verilmesi kararlaştırılan Mehmet Haberal Ödülü'nün ilki, İranlı bilim insanı Prof. Malek Husseini'ye 12-15 Aralık 2012'de Abu Dhabi'de düzenlenen 13. Ortadoğu Organ Nakli Derneği Kongresi'nde takdim edilmişti. •

M.E.S.O.T.

14th Congress of the Middle East Society for Organ Transplantation

10-13 September 2014, Istanbul - Türkiye

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Süleyman ağabeyi yitirdik. Türk sporunun başı sağolsun.

"Süleyman ağabeyi yitirdik, bir Ağustos gününün İstanbul'a yansıyan güzelliğinde. Beşiktaş'ın şahsında Türk Futbolunun başı sağolsun. Süleyman ağabeyi yitirdik, insan sevgisinin doruklarında, centilmenliğin fair play modunda. Siyah beyaz renklerin solduğu bir günde acı haberin kısa sürede yayıldığı, gözyaşının tarafsız olduğu, acının milyonlarca kişinin bedenine girdiği bir gündü, Süleyman ağabeyin ölüm haberi. İnsanları, kırmak yerine gönül almak elçisi olduğu bir büyüklükte ve insanlık tarihine iri harflerle yazılacak bir belge niteliğinde aramızdan ayrıldı Süleyman ağabey. Ve insanları bir başka boyutta sevmenin ayırdında olmayan binlerce kişiye öğretmenlik yapan, sevginin sınırı olmadığını ve aşkın Beşiktaş'a özel bir olgu olduğunun doruklara tırmandığı bir günde ölüm haberi geldi Süleyman ağabeyin. Türk Sporu'nun başı sağolsun."

Süleyman Seba, 13 Şubat 2000, Genel Kurul Konuşması Tam Metni

Sayın kongre başkanlık divanı, muhterem üyeler, basınımızın değerli temsilcileri,

Yönetim kurulu arkadaşlarımın çalışma programlarını takdiminden sonra sizlere hitap etmek için söz almış bulunuyorum. Hepinizi şahsım ve yönetim kurulu arkadaşlarım adına selamlıyorum. Ülkemizin karşılaştığı deprem felaketi ile hayatını kaybedenlere rahmet, hastalarımıza şifa diliyorum. Böylesi bir felaketi bir daha

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

vatandaşlarımıza göstermemesini ulu Tanrı'dan niyaz ediyorum. 2000'lı yılların ülkemize, ulusumuza ve Beşiktaş camiasına sağlık, mutluluk ve başarı getirmesini diliyorum.

Beşiktaş Kulübünde hak ve söz sahibi olan ve hesap verilecek tek organ durumunda bulunan siz değerli genel kurul üyelerine hesap verebilmek amacı ile söz almış bulunuyorum.

Ayrıca son 2 yıllık yönetim döneminde göreve geldiğimiz günden başlayarak bugüne dek, gerek şahsıma ve gerek yönetimdeki arkadaşlarıma reva görülen ağır hakaretlere cevabın ancak kurulunuzda verilebileceğinin bilincinde bulunmaktayım. Bütün bu saldırı ve hakaretlere cevap vermekten aciz değildik. Ancak şahsımı ve yönetim kurulumuzu rencide edecek boyutlara ulaşan beyanlar karşısında koyacağımız tepkinin, Beşiktaş için hayırlı olmayacağı görüsü ile içimize sindirememekle beraber sessiz kalmayı tercih ettik. Ancak, her hesabın görüleceği bu genel kurulda, o günlerde duyduğum üzüntüyü sizlerle paylaşma isteğimi de normal karşılayacağınızı tahmin ediyorum.

Beşiktaş Kulübü'nün hiç kimsenin tasarrufunda olmadığını, kulübün tek sahibinin siz değerli genel kurul üyeleri olduğu, malumunuzdur. Kulüp idaresinin ise prensipler manzumesi çerçevesinde, kulübümüzün tüm manevi değerlerini göz önüne alarak yapılması gerektiğine inanmaktayız. Aslında kulübümüzün kamuoyundaki saygınlığı buradan kaynaklanmaktadır. Her zaman temel kural olan 'usül, esastan önce gelir' prensibine bağlı kalarak üyelerin üretici, yapıcı ve kulüplerine faydalı olabilmeleri için söylemek istediklerini yönetimin içinde usul ve esaslara uygun, Beşiktaşlılık nezaketi ve asaleti içinde söylemeleri beklenen temel konudur.

Görev alan başkan ve yönetim kurulları 2 yıl çalışıp yeniden genel kurulun önüne gelirler ve hesap verirler. Yüce kurulunuz bana 8 kere başkanlık görevini vermiştir. Hatalarımıza anlayış gösterdiniz, sevaplarımıza destek verdiniz, hoşgörülü davrandınız, sabır gösterdiniz, sizlere teşekkür borçluyum. Bana 16 sene tahammül eden sizlere şu andaki samimi hislerimi anlatmak isterim.

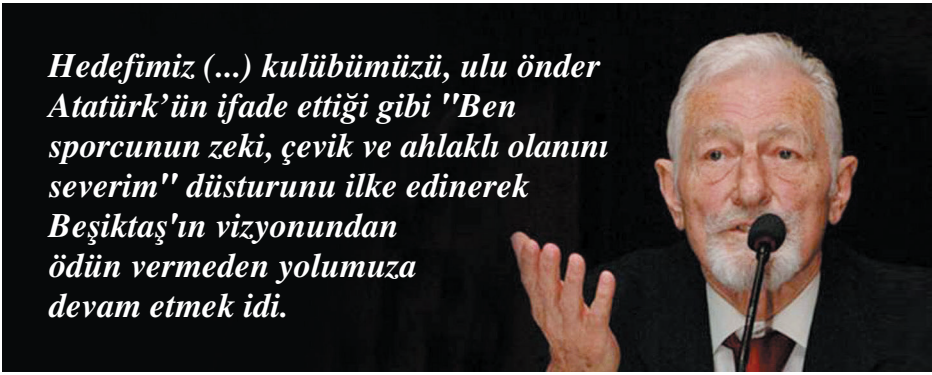
1943 yılında Beşiktaş Kulübü'ne geldim. 1945'te A takımında oynamaya başladım. Mütevazı futbol yaşantımdan sonra, 1954'te futbolu bıraktım ve çeşitli dönemlerde değerli başkanlarla çalışma onurunu elde ettim. Hayatta olmayanlara tanrıdan rahmet diliyorum. 1984 yılında Sayın Mehmet Üstünkaya ile girdiğimiz centilmence bir yarışta tensiplerinizle kulüp başkanlığına getirildim. 16 yıl geçti. 8 kongre geçirdik. İtimat ettiniz, göreve devam ettim. Kısaca anlatmaya çalıştığım şu üç cümle, 97 yıllık kulübümüzün 57 yılında var olduğumu ifade etmektedir. Hepiniz biliyorsunuz, tüzüğümüzde de belirtildiği gibi, bizim düşüncelerimiz ve hedefimiz sporu desteklemek ve geliştirmek, ülkeye başarılı sporcular yetiştirmek,

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

başarılı olmanın anahtarlarını gençlere sunmak, geleceklerini hazırlamak, sosyal ortamlarını ve iletişimlerini, kültür, sanat ve sporla geliştirmek ve kulübümüzü, ulu önder Atatürk'ün ifade ettiği gibi "Ben sporcunun zeki, çevik ve ahlaklı olanını severim" düsturunu ilke edinerek Beşiktaş'ın vizyonundan ödün vermeden yolumuza devam etmek idi.

Hiç hata yapmadık mı? Hata insanlar içindir. Zaman zaman hatalar yaptık. Bugünkü kulübümüz, kısır döngüden çıkmış, sağlıklı yapıya kavuşarak her geçen gün daha da güçlenmektedir. Bugünün Beşiktaş'ı artık ne dedikodulardan medet umacak kadar güçsüz, ne de gerçek dışı bazı şeyleri Beşiktaşlılık diye etrafa empoze etmeye çalışanların himayesine muhtaç olacak kadar sahipsizdir. Daha önce de ifade ettiğim gibi, kulübümüzün hakiki sahipleri sizlersiniz. Bu noktalara beraberce vardık. Geriye dönmekte artık fayda yoktur. Yönetimde bulunanlar veya yönetime talip olanlar; talip olmak için kurulan gruplar, siz kongre üyelerine inandırmanın yollarını aramalı ve icraatları ile ispatlamalıdırlar. Geleceğimiz için yeni ufuklar açmalıdırlar. Her zaman söyledik, kişilerin tek tek birçok problemi halletmesine imkân yoktur.

Hepimiz, dönmesi gittikçe hızlanan bu çarkın birer unsurlarıyız. Bu unsurlar eğer Beşiktaşlılık felsefesinin temel tarifinde birleşmiş, anlaşmış ise, çarkın teklemesi artık mümkün değildir. Bu düşüncelerden hareketle, 16 sene içinde gerçekleştirdiğimiz tapuları kulübümüze ait, bugünkü ekspertiz değeri 125 milyon dolar olan Fulya Tesisleri, BJK Plazamız ve modern kulüp binamız var. Bu arada Beşiktaş'ın geleceği için çok önemli olacağına inandığımız ve tüm Beşiktaşlıların duyarlı olması gereken Fulya projesi önemli gelişmeler göstermektedir. Bu proje benim en büyük hayallerimden birisidir. Gerçekleştiğini görmek tüm Beşiktaş camiasını mutlu edecektir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ayrıca 49 yıllığına devletten kiraladığımız Ümraniye'de 145 dönüm Beşiktaş'ın geleceğini hazırlayacak olan ve öncelikle çim saha yapımına başlanılan tesislerimiz var. Zamanında asla alınamaz diye dedikodular çıkartılan, açılışında, ilk golü atmak bana nasip olan, isimleri, zaman zaman Mithat Paşa, Dolmabahçe, İnönü Stadı olarak anılan stadın, seneler sonra yine bizim dönemimizde, büyük mücadelelerle camiamıza BJK İnönü Stadı olarak mal edilmesi, benim ve hepimiz için en büyük gurur ve prestij kaynaklarından biridir. Rahmetli Hakkı Yeten stadımızın hemen üstünde açtığımız kapalı spor salonumuz, tüm salon sporlarına hizmet vermektedir ve gelecekte başarılı sporcularımızın yetiştiği yuva olacaktır.

Hizmet dönemimizde 9 lig şampiyonluğumuzun 5'ini, 5 kez kazandığımız Türkiye Kupası' nın 4'ünü, 7 kez kazandığımız Cumhurbaşkanlığı Kupası'nın 5'ini, 6 kez kazandığımız Başbakanlık Kupası'nın 2'sini ve 11 kez kazandığımız TSYD Kupasının 6'sını müzemize götürdük. Toplamı 22 kupadır.

Yıllarca kulübümüze kazandırılması için uğraşılan Akatlar Tesisleri'ndeki hukuki davalar, kulübümüz lehine sonuçlanmıştır. Bu konuda büyük emekler veren, Sayın Erdoğan Tuncer'e teşekkür ediyorum.

Yine çeşitli vesilelerle zaman zaman aralarında bulunmaktan mutluluk duyduğum, temelinde eğitim, kültür ve spor yatan, ülkemizin gurur kaynağı eğitim kurumlarından birisi olmaya aday hayata geçirdiğimiz BJK Koleji var. BJK akaryakıt istasyonu, Mart ayında faaliyete geçecektir.

Beşiktaş Belediyesinden kiraladığımız, üyelerimizin ayrıca sosyal ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik Çilekli Tesislerimiz sosyal yaşantımızın bir parçasıdır. Bu ara gerçekleştirdiğimiz projelerden birisi olup, büyük üzüntülere sebebiyet veren Yeşilköy projesi hazine ve varisler arasında bizim de müdahil olduğumuz dava uzun yıllar devam etmiş, mahkemenin varisler lehine karar vermesi dolayısıyla tarafımızdan kullanılamaz hale gelmiştir ancak 2007 yılına kadar kullanma hakkı bize ait olduğu için yeni mal sahipleri ile görüşmelerimiz devam etmektedir.

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nden 49 yıllığına kiraladığımız Pendik Kürek Tesislerimizin önündeki denizin doldurula-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

rak sahil yolu geçmesi dolayısıyla kürek sporu fevkalade zorluklarla yapılmaktadır. Üyelerimizden gelen önerileri dikkate alarak çözümü için Kartal Belediyesi ile temaslar sürdürülmektedir. Futbol alt yapımız özünde söylenenlerin aksine en fazla dikkat ettiğimiz bir husustur. Neticeleri ortadadır.

"Dünya karşılaştığın fırtınalarla değil, gemiyi limana getirip getirmediğinle ilgilenir." Bütün bu gelişmelere rağmen tesisleşmeyi bir yana bırakıp, başarıyı sadece profesyonel futbolla ölçenlere sesleniyorum:

16 senelik dönemimizde kulübümüz profesyonel futbol takımına yapılan haksız eleştirilere rağmen, aralıksız her sezon şampiyon kulüpler, şampiyonlar ligi, kupa galipleri ya da UEFA kupasına katılma başarısı göstermiştir.

Hizmet dönemimizde profesyonel futbol takımımızın kazandığı toplam 9 lig şampiyonluğunun 5'ini, toplam 5 kez kazandığımız Türkiye Kupası' nın 4'ünü, toplam 7 kez kazandığımız Cumhurbaşkanlığı Kupası'nın 5'ini, toplam 6 kez kazandığımız Başbakanlık Kupası' nın 2'sini ve toplam 11 kez kazandığımız TSYD Kupasının 6'sını müzemize götürdük. Toplamı 22 kupadır.

Üzülerek ifade etmek isterim ki, 16 yıllık bu bilanço ortada iken, bu başarıları birlikte yaşadığımız ve birlikte yönetimde yaşanan güzelliklerin kararlarına imza atan ve yine Beşiktaş sayesinde toplumda yer tutan, meslek edinen, ayrıca futbol oynadıkları dönemde emeklerinin karşılığı Beşiktaş tarafından en iyi şekilde verilen bazı kişilerin basın kanalıyla kulüplerini, şahsımı ve şahsımda yönetim kurulu arkadaşlarımı suçlaması nankörlük değil de nedir?

"İnsanlarla yaşadım, insanı öğrendim insanlarla yaşadım, insanlığı öğrendim insanlarla yaşadım, insanlardan nankörlüğü gördüm; dostlarım, dostlarım… ama ben dostlarımdan çok korkarım" diyen düşünürlere hak vermemek elde değil.

Sayın üyeler;

Bizler de muhalefette bulunduk. Kulübe hizmeti geçen hiçbir kimseye hakaret etmedik. Dolayısıyla camiayı yıpratmadık. Kendi futbolcularımıza sahada arkamızı dönmedik. Böyle çirkin organizasyonları muhalefetin bir yolu olarak görmedik. Bizim camiamız farklı dedik. Vefa hislerinin maddi değerlerden çok önde olduğunu her zaman belirttik.

Şimdi bu kazandığımız malvarlıklarını, kulübümüzün eriştiği noktaları bir kenara bırakıyorsanız, 16 sene zarfında kulübün ne kadar büyüdüğünü görmek istemiyorsanız, 55 milyon dolarlık bütçeye erişmeyi görmezlikten geliyorsanız, hizmetimizin karşılığını sadece profesyonel futbol takımı başarı veya başarısızlıklarıyla ölçüyorsanız; yapılaşmayı, kurumsallaşmayı bir kenara bırakıyorsanız, o zaman sizlere tamamlanması gereken hizmetleri de hatırlatmak isterim:

• Eğitim faaliyetlerine ağırlık

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

verip bir an önce vakıf kurma çalışmaları BJK'nın lehine olacak şekilde tamamlanmalıdır.

• Kulübümüzün 100. yıl kutlamaları için acilen genel kurulca tasvip edilen bir komisyon kurulup çalışmalarına başlamaları lazımdır.

• Modern çağın şartları altında kulübümüzün tüm menfaatlerine zarar gelmeyecek şekilde şeffaf, adil, dünyadaki örneklerinde olduğu gibi şirketleşmesinin gerekli olduğu da bir gerçektir.

Sevgili Beşiktaşlılar;

Bu kongreyi ben herhangi bir kulübün kongresi havası içinde düşünmüyorum. Kulübümüz bizim yuvamız. Hepimiz gözümüzü bu kulüpte açtık. Belki de çoğunuzun çocukları sizlerin sayesinde gözlerini dünyaya Beşiktaşlı açtı. Büyüdüler, büyümekteler. Sizlerin görevi bu noktadan sonra kulübümüze sahip çıkmaktır. Kulübümüz yeni yüzyılda geçmişimizden elde ettiği güçle yeni adımlar atmak zorundadır.

Değerli genel kurul üyeleri;

Kulübümüzün vizyonunu, bu vizyondan hiçbir taviz vermediğini, bu vizyona yabancı hiçbir oluşumun maskesi olma durumuna düşmediğimizi ifade ettim.

Beşiktaş'ın saygınlığının temel taşları bunlardır. Bu şartlar olmazsa olmaz şartlardır. Bu vizyona yabancı oluşumların zırhı durumuna gelmenin Beşiktaş'ımızın saygınlığına büyük darbe vuracağı kuşkusuzdur. Ben geçen dönem Beşiktaş'ın bu niteliklerinden asla taviz verilmeyeceği inancı ile konuştum. Bu eğilimlere girme tehlikesine karşı konulması, bunun için her türlü fedakârlığın yapılması hepimizin vazgeçilmeyecek görevidir. Biz bugün bize karşı yapılan, organize edilen saldırı ve hareketlerin hırçın ve saygıdan yoksun tutumların temelinde yukarıdaki tehlikenin yattığını düşünüyoruz.

Değerli üyeler,

On altı yıl boyunca üzerime gelen okyanus dalgalarının bende yaratmış olduğu hüznü, genel kurulunuzun sessiz ve sakin sahilinde sizlerle paylaşmaya çalıştım.

Bunca seneler boyunca bana göstermiş olduğunuz sabır, anlayış, hoşgörü ve desteğe tekrar tekrar teşekkür ediyorum.

1984 yılında, ilk defa huzurlarınıza çıktığımda, kongre konuşmamın basında söylemiş olduğum sözleri hatırlatmak istiyorum:

"Herkesi bir zaman için aldatabilirsiniz, bazı kişileri her zaman aldatabilirsiniz, ama herkesi her zaman aldatamazsınız!"

Ben kimseyi hayatım boyunca aldatmadım!

1984 yılında huzurlarınıza hangi heyecan ve duygularla gelmişsem, bugün de huzurlarınızda, aynı heyecan ve duygularla başım dik gönlüm rahat ve huzur içerisinde sizlere veda ediyorum! •

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Hazırlayan:
YİĞİT EREN GÜNEY

İlk Dersimiz: Türkçe

Bu ay köşemizi dilimizde yer etmiş yabancı sözcüklerin karşılıklarına ayırdık. Bilginizi sınayın.

1 Abajur *(Fr.)*
a-Ayrıcalık
b-Yer fiziği
c-Işıkkesen
d-Alıcı

2 Hidrofor *(Fr.)*
a-Subasar
b-Kurultay
c-Danışım
d-İndirim

3 İllegal *(Fr.)*
a-Kavram
b-Soy kırım
c-Hazır giyim
d-Yasa dışı

4 Vitrin *(Fr.)*
a-Evrensel
b-Camlı dolap
c-Sınır, uç
d-Bölge, bucak

5 Fonksiyon *(Fr.)*
a-Bildiri, ileti
b-Yöntem
c-İşlev
d-Özeleştiri

6 Aktüel *(Fr.)*
a-Güncel
b-Özgün
c-Atak
d-Öğüt

7 Kompetan *(Fr.)*
a-Yarışmacı
b-Kışkırtıcı
c-Kundaklama
d-Uzman

8 Eşarp *(Fr.)*
a-Yazılım
b-Başörtüsü
c-Ayırt etme
d-Önerme

9 Elit *(Fr.)*
a-Seçkin
b-En büyük
c-Ödence
d-Biçim, tutum

10 Diksiyon *(Fr.)*
a-Göz korkutma
b-Sürücü
c-Su ısıtıcısı
d-Söyleme

11 Departman *(Fr.)*
a-Görevli
b-Bölüm
c-Askıyeri
d-İzlemece

12 Hiper *(Yun.)*
a-Hayali, düşsel
b-Aşırı
c-Sesüstü
d-Morötesi

13 Deflasyon *(Fr.)*
a-Kayırma
b-Yıldırı
c-Çelişki, karşıtlık
d-Para kısıtlaması

14 Holigan *(İng.)*
a-Doruk
b-Güçsüzlük
c-Kesin uyarı
d-Serseri, hayta

15 Libero *(İta.)*
a-Kümelenme
b-Gündelik
c-Son adam
d-Parıltı

Yanıtlar: 151. sayfada

(Fr.) Fransızca, (İng.) İngilizce (İta.) İtalyanca

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Metin Gören

Muhteşem Süleymanlar

***Asırlar önce** bir Muhteşem Süleyman vardı. Asya'dan Avrupa'ya dek uzanan şöhretini, Afrika'nın kabile reisleri, çöllerin mutlak hakimi bedeviler de özümsemişti.*

Babası Yavuz Sultan Selim'in kendisine emanet ettiği Osmanlı Hükümdarı unvanının, günün birinde Ukraynalı Hürrem'in saray entrikaları oyununa figuran olacağını nereden bilirdi. Muhteşem Yüzyıl'ın finali, Muhteşem Süleyman'ın başka hatundan olma oğlu Mustafa'yı boğdurmasına dek uzanmış, diğer oğulları arasına Hürremce atılan nifak tohumları ürün vermeye başladığı anda, kaderi Süleyman'ın kaçınılmaz yazgısı olmuştu. Muhteşem Süleyman ayaklarında başlayan dayanılmaz sızı ile değil, vicdanının ortasına çöken evlat acısını duyumsaya duyumsaya göçüp gitmişti. Bu denli içsel olumsuzluklara karşın, tarih onun büyük bir devlet adamı olduğunu yazdı.Ve açılımında ilginç tümceler kullandı; "Kanuni,

Kanuni Sultan Süleyman

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

Sultan Süleyman Osmanlı İmparatorluğu'nun adaletten ayrılmayan, yasalara saygı gösteren en büyük padişahlarından biridir. Kanuni, Hürrem Sultan'a olan sınırsız aşkını yüreğinden atabilmek için çok mücadele verdi ama Hürrem'in entrikaları sonucunda pes etti. "Bir vardı, sonra tarihin derinliklerine gömüldü Muhteşem Süleyman."

Ve asırlar sonra takvim yaprakları 1926 yılını gösterdiğinde Sakarya'nın Hendek ilçesinde kartal burunlu bir çocuk dünyaya geldi. Süleyman koydular adını.

"Ben şerefli olmayan başarıları asla istemem. Böylesine bir şampiyonluk yerine şerefli ikincilikleri tercih ederim" diyebiliyorsa, Süleyman Seba çoktan şeref kürsülerini hak etmiş demektir.

Süleymanın çocukluk günleri babasızlığın acısı, anne sevgisini doruklara dek taşıyarak geçti. Süleyman serpildi, Süleyman Kabataş Erkek Lisesi'nin öğrencileri arasında yerini aldı ve Süleyman bu ülkenin en çok sevilen takımlarından biri Beşiktaş'ın ünlü futbolcularından biri oldu. Bir centilmenlik abidesiydi sanki. Sevecen, kibar, beyefendi, yardımsever, görevini mükemmele varan bir titizlikle yapan bir insana verilebilecek unvan ne olmalıydı? Günler ayları, aylar yılları kovaladı ve Süleyman, canı dek sevdiği Beşiktaş'ına başkan oldu. Başkanlığı Türk Futbolu literatürüne; "Kulüp başkanları zengin olur imajını yok eden kişi" olarak geçti. Çünkü Süleyman Seba'nın, çünkü herkesin Süleyman abisinin parası yoktu, o devlet memurluğundan emekli olmuştu. Süleyman ağabey kısa sürede taraflı, tarafsız hatta karşı taraflı herkesin gönlüne girdi ve bir daha asla çıkmadı. Bir kulüp başkanı, rakip takım taraftarları üzülür diye şampiyonluk turunu birgün sonraya erteletiyorsa, bir kulüp başkanı ezeli rakiplerinin şampiyonluk kutlamalarına katılabilme olgunluğu ve büyüklüğü gösterebiliyorsa, bir kulüp başkanı,

"Ben şerefli olmayan başarıları asla istemem. Böylesine bir şampiyonluk yerine şerefli ikincilikleri tercih ederim" diyebiliyorsa, Süleyman Seba çoktan şeref kürsülerini hak etmiş demektir.

Futbolcusunu evladı gibi seven, yöneticilerini kardeş gibi gören ve yüce Atatürk'e tarif edilemez bir sevgiyle bağlanan Süleyman abinin arkasından milyonlarca kişi ağıt yakmışsa bu hakedişin boyunlara takılacak onur madalyasında mutlaka Muhteşem sözcüğü olmalıydı, oldu da.

Muhteşem Süleyman'ın birincisini tarih kitaplarına dayalı bilgileri

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

beynime zerk ederek öğrendim. Bu tarih yazımlarının günümüze dek uzayan sorgulamalarında, yanlış ve doğruların neler olduğunu doğrusu kestiremiyorum. Osmanlıların belgelere dayalı varlıkları, senaryo, öykü ya da bir başka yazımda abartılı bir şekle getiriliyorsa bunda ülke insanının suçu olamaz. Onlar, gururun maziye dayalı oluşumlarında abartının ayırdında olamazlar. Onlar için soy - sop olgusu alkış ve konfeti yağmuruna tutulmuşsa senarist başarılı olmuş

demektir.Ve Muhteşem Süleyman'ın birincisi Ok Meydanı atış alanında hedefini onikiden vuran olarak gösterime girer. Kuşkusuz alkışı da hak eder.

Muhteşem Süleyman'ın ikincisini, birincisinden çok daha iyi bilirim. Çünkü; o asil insanla birlikte geçirdiğim yıllarım, milyonlarca satan baskı sayısı uzayıp giden bir romanın önsözü olduğu gibi son sözüdürde. Muhteşem Süleyman'ın ikincisini ne beyaz atın üzerinde elinde kılıçla düşledim ve ne de hatunlarla dolu haremden içeri soktum. Muhteşem Süleyman'ın ikincisi gerçeklerle yüzleşmekten asla korkmayan yurtsever birisiydi. Beşiktaş'ın yanısıra diğer kulüplerin sorunlarına da gönlünce parmak basan birisiydi. Türk Futbolunun onun söylemiyle "Fitbolunun" bir takım kişilerin, özellikle siyasal baskıcıların elinden kurtulmasını isteyen de oydu. Üç vasiyetinden biri Kuranı Kerimle gömülmek olan, ezan sesi duyduğunda dua okuyan, Türkiye Cumhuriyetinin ilkelerine saygılı, bayrak sevgisiyle dopdolu bir insana muhteşem sözcüğü takılması, adı Süleyman olmasa bile uygun düşerdi.

Süleyman Seba, yani Muhteşem Süleymanların ikincisi, unutmayacağız diyen, bir süre sonra aklının ucundan bile geçmeyen bir takım kişilerin oylarıyla Muhteşem unvanını almadı. Ona oy verenler, onu asla unutmayacak olanlardı. Beşiktaş'ın ve Türk Futbolunun bir kez daha başı sağolsun. Rahat uyu Muhteşem Süleymanların ikinci, herkesin Süleyman ağabeyi. Rahat uyu benim koro arkadaşım. Maestro işaretini gönderdi, şimdi en sevdiğin şarkıyı bilmem kaçıncı kez birlikte söyleyeceğiz.

"Unutulmuş birer birer. Eski dostlar eski dostlar. Ne bir selam, ne bir haber, eski dostlar eski dostlar."•

metingoren@butundunya.com.tr

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

LOZAN'DAN CUMHURİYET'E İSMET İNÖNÜ SERGİSİ İSTANBUL'DA

İnönü Vakfı tarafından Lozan Antlaşması'nın imzalanmasının 90. yılı etkinlikleri kapsamında hazırlanan Lozan'dan Cumhuriyet'e İsmet İnönü Sergisi, 1 Eylül-11 Ekim tarihleri arasında İstanbul Nişantaşı'ndaki FMV Galeri Işık'ta sergilenecek.

Bütün Dünya
Yazı İşleri

Antlaşmanın imzalanmasının 90. yılı etkinlikleri kapsamında geçtiğimiz yıl İnönü Vakfı tarafından hazırlanan Lozan'dan Cumhuriyet'e İsmet İnönü Sergisi; Ankara, Antalya ve Eskişehir'den sonra, 1 Eylül-11 Ekim 2014 tarihleri arasında, FMV Işık Okulları ev sahipliği ve Şişli Belediyesi işbirliği ile FMV Galeri Işık'ta İstanbullularla buluşacak.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Sergiden bir bölüm

İnönü Vakfı'nın arşivlerindeki, tarihin bir dönemini aydınlığa çıkaran belge ve fotoğraflardan oluşan sergi, Lozan'ın imzalanmasından Cumhuriyet'in ilanına, erken Cumhuriyet yıllarından, iç ve dış politikaya kadar çeşitli toplumsal, ekonomik ve kültürel dönüşümleri İsmet İnönü ekseninde gözler önüne seriyor. Küratörlüğünü Prof. Dr. Zafer Toprak, genel tasarımını ve kurgusunu Çağdaş Arpaç ve Dr. Fatma Türe, grafik tasarımını Ferah Perker'in üstlendiği yeni medya teknolojileriyle düzenlenen sergide ziyaretçiler, dokunmatik ekranlar, video enstalasyonlar aracılığıyla interaktif olarak belge ve fotoğraflara ulaşarak detaylı biçimde inceleyebilecek.

İnönü Vakfı Başkanı Özden Toker (İnönü), serginin erken Cumhuriyet yıllarını İnönü ekseninde büyük bir açıklıkla ziyaretçilerle buluşturduğunu belirtti. Toker, "Sergide Kurtuluş Savaşı'ndan başlayarak, Lozan Antlaşması, Cumhuriyet'in ilanı ve ilk yıllarına ait birçok belge ileri teknolojiyle taranarak dijital ortama aktarıldı. Sergide Atatürk ve İsmet İnönü'nün hayatlarının kronolojisi, yazışmalar, telgraflar, fotoğraflar hatta kamera görüntüleri yer alıyor. Gazete ve dergi kapakları, mühürler, madalyalar, nişanlar, imzalanan antlaşmalar, resmi yazışmalar, müzakerelere ait birçok belge sergileniyor." dedi.

İNTERAKTİF SERGİ

Sergi, dört ana bölümden oluşuyor: "İsmet İnönü'nün Yaşamı",

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Sergide Kurtuluş Savaşı'ndan başlayarak, Lozan Antlaşması, Cumhuriyet'in ilanı ve ilk yıllarına ait birçok belge ileri teknolojiyle taranarak dijital ortama aktarıldı.

"Mustafa Kemal Atatürk ve İsmet İnönü", "Lozan Konferansı ve Antlaşması", "İsmet İnönü ve İç-Dış Politika". Her bölümde, konuyla ilgili görseller ve belgeler, dokunmatik ekranlarda ziyaretçilere açılıyor. Lozan Konferansı'nın uzun ve tartışmalı toplantılarla geçtiği göz önünde bulundurularak sergi tasarımı birbirine eklenmiş 18 masanın oluşturduğu dev bir masa olarak kurgulandı. Dokunmatik ekranlarla birlikte özel aydınlatmalı masalardan oluşan enstalasyon, sergi mekanının önemli bir bölümünü kapsıyor. Masaya, yine özel aydınlatmalı Lozan Konferansı'yla ilgili belge, fotoğraf ve gazete örnekleriyle hazırlanmış duvar panoları eşlik ediyor. Sergideki her bölümde birer sergi klibi de yer alıyor.

Lozan'dan Cumhuriyet'e İsmet İnönü sergisinde çocuklar için de ayrılmış bir bölüm var. Çocukları müze ve sergilere çekmeyi amaçlayan bu bölümde, sergi tasarımı ile uyumlu dokunmatik ekran masaları, duvar panoları ziyaretçilere açılıyor. "Zamanda Yolculuk" başlıklı üç bilgisayar oyunu dokunmatik ekranlarda çocukları bekliyor.

Bu bölümde ayrıca yine çocuklar için hazırlanmış Lozan Barış Antlaşması konulu 10 dakikalık bir çizgi film animasyon da yer alıyor. Sergi, FMV Galeri Işık'ta 1 Eylül-11 Ekim tarihleri arasında, Pazar ve resmi tatil günleri haricinde her gün 10:00-20:00 saatlerinde gezilebilecek. FMV Galeri Işık'ın adresi ise, Teşvikiye Caddesi Numara 6, Nişantaşı İstanbul.•

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

Hilafet

"Hilafet" konusunun yakın gelecekte Türkiye'nin önemli gündem maddelerinden biri olacağını varsayabiliriz.

Bu nedenle yazarlarımızdan ***Cengiz Özakıncı'nın*** *Ağustos sayımızda yayımlanan* ***"Yeni Hilafet Tuzağı"*** *ve* ***Sinan Meydan'ın*** ***"Halifeliğin Kaldırılmasındaki İncelik: Mündemiç ve Mülga"*** *başlıklı yazılarını "Hilafet" adı altında bir dosyada yayımlamayı uygun gördük.*

Tümüyle farklı görüşleri içeren bu iki yazıyı okuyucularımızın takdirlerine sunuyoruz.

Bütün Dünya

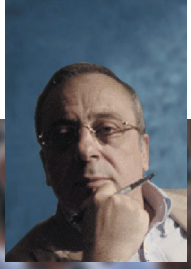
xxx

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Müslüman olmak başka, Siyasal İslamcı olmak başka

Otopsi

Cengiz Özakıncı

Yeni Hilafet Tuzağı

Siyasal İslamcılık, siyasi örgüt ya da parti kurup, öteki örgüt ya da partileri Müslümanlık karşıtı olarak göstererek Müslümanlığı ve Müslümanları kendi tekeline almak çabasıdır.

Cumhuriyet döneminde Siyasal İslamcılık, Hilafet'in kaldırılmasından 7-8 ay sonra, 17 Kasım 1924'te kurulan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası programında "Partimiz dinsel inançlara ve düşüncelere saygılıdır" ([i]) denilerek, Atatürk'ün partisinin dolaylı biçimde "dine saygısız" gösterilmesiyle başlayıp, süreç içerisinde "Bizim

Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kurucuları. (Resimli Gazete)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

partiden olmayanlar patates dininden-dir" söylemleriyle, "Yeni-Osmanlıcılık" ve "Yeni-Hilafetçilik" şırıngaları ile günümüze dek uzanmıştır.

Siyasal İslamcılık'ın düşünsel dayanaklarını çürüterek toplumu bu akıma karşı uyaran aydınlarımız, her dönemde çeşitli baskı ve saldırılara uğradılar. Ben de 1977'de 23 yaşımda bu akıma karşı çalışmalarımdan dolayı tutuklandım, sorgulara çekildim, işkence gördüm, hapse atıldım; 12 Eylül 1980 Darbesi yapıldığında hapisteydim; yaşamımın toplam 5 yılı cezaevlerinde geçti; 1984'de özgürlüğüme kavuşabildim. Özyaşam öykümün bu yazımın konusuyla kopmaz bir bağlantısı var.

12 Eylül yönetimi, pek çok yayının hapishanelere sokulmasını yasakladığı halde, "Süreç" dergisinin bir kaç sayısını yasaklamamış, o günlerde bütün ülkede solcu avı yürütüldüğü halde, bu "Marksist" görünümlü dergi, Metris hapishanesi kantininde satılıyordu. İlk kez 1981 yılında işte orada alıp okuduğum bu dergide; "seküler" olarak nitelenen Osmanlı yönetim biçimine övgüler düzülüyor; Cumhuriyet döneminde uygulanan Laiklik'e veryansın ediliyor ve Nutuk'tan alıntılarla okuyucu Atatürk'ün ileride Hilafeti yeniden kurmak istediğine inandırılmaya çalışılıyordu. Anlaşılan 12 Eylül döneminin Genelkurmay'ı, kendi amaçlarıyla örtüşen bu görüşlerin, bu 'sol' görünümlü dergi aracılığıyla, Atatürksever sol görüşlü tutuklular arasında yayılmasını istiyordu.

Süreç dergisinin Metris Cezaevinde satın aldığım Ekim Kasım Aralık 1980 tarihli sayısı. (Üstte)

Süreç dergisinin Ocak Şubat Mart 1981 tarihli sayısında, Atatürk'ün hilafete karşı olmadığını savunan makale. (altta)

BELGE

hilafet ve saltanat meselesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin Nutukları

Meclisin 1 Teşrinsani 1338 tarihinde mün'akit yüzotuzuncu içtimaının birinci celsesinde irat edilmiştir 1341/1338

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

Bu derginin kendisini "Sol" ve "Kuva-yı Milliyeci" olarak tanımlayan yayın kurulu yönetmeni ve başyazarı Aytunç Altındal; *Atatürk'ün gerçekte hilafetten yana olduğu, Hilafetin gerçekte kaldırılmayıp TBMM'de korunmakta olduğu, Türkiye'de laikliğin terk edilerek Osmanlı Sekülarizm'ine geri dönülmesi gerektiği,..* gibi görüşlerini yaymayı, 1980'lerden 2013'te ölümüne dek sürdürdü. Onun bu görüşleri, "Solcu", "Siyasi İslamcı", "Kuva-yı Milliyeci", "Türkçü" ve dahi "Atatürkçü / Kemalist / Ulusalcı" kesimlerden çok sayıda aydın tarafından benimsendi, savunuldu.

Yayımladığı dergiyi 1981'de 12 Eylül zindanlarında her sözcüğün anlamı üzerinde durarak okumuş olan ben; Altındal'ın görüşlerini,1993'de, "Kitap Gazetesi" adlı dergide "OTTOMANOMANİ" başlıklı bir dizi makale yazarak eleştiren belki ilk ve belki de tek yazar oldum. Eleştirilerim yayımlanır yayımlanmaz, tehditlerle karşılaştım. Osmanlıcılığa, Hilafetçiliğe yönelik bu eleştirilerimi içeren ve ilk basımı 1999'da yayımlanan *"United States of İrtica 1945-1999"* (İblisin Kıblesi) adlı kitabımla ilgili olarak da soruşturma açıldı, yargılandım.

2003'te yayımlanan *"Dolmakalem Savaşları"* adlı kitabım piyasaya çıkar çıkmaz, kendimi yine Savcı karşısında buldum; bir kez daha Altındal'ın Osmanlıcı / Hilafetçi görüşlerine yönelik eleştirilerimden dolayı sorgulandım. Her yayınlayışımda hapis vs. baskı ve tehditlerle karşılaştığım Osmanlıcı-Hilafetçiliğe karşı görüşlerimi, ilk basımı 2005'te gerçekleşebilen *"Türkiye'nin Siyasi İntiharı: Yeni Osmanlı Tuzağı"* kitabımda derli toplu bir biçimde ortaya koyabildim.

Altındal, eleştirilerimi yanıtlamak yerine, Osmanlıcı / Hilafetçi görüşlerini yaymayı sürdürdü. Hilafet makamını kaldıran kanunu ve Atatürk'ün hilafetle ilgili Nutuk'taki sözlerini tahrif ederek, Atatürk'ü hilafet yanlısı ve TBMM'yi hilafetin saklı tutulduğu

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

manevi şahsiyet (tüzel kişilik) olarak gösteren yazarlar çoğaldı. Binlercesinden bir kaçı özetle şöyle:

Aytunç Altındal: *"Kanunda, 'Hilafet kaldırılmıştır' demiyor. (…) Hilafet kurumu TBMM'nin manevi şahsiyetindedir."* (23.08.2013-Hürriyet). İlber Ortaylı: *"Atatürk Hilafeti kaldırmayacaktı. (…) Hilafet şu anda TBMM'nin şahsında mündemiçtir."* (12.03.2007). Abdurrahman Dilipak: *"Çoğu kişi Hilafetin kaldırıldığını düşünse de, Hilafet kaldırılmadı. İş kılıfına uyduruldu, amiyane tabiriyle. 3 Mart 1924 günü kabul edilen,.. 431 sayılı Kanunun 1. maddesinden (…) 'Hilafetin TBMM'nin manevi şahsiyetine devredildiği' (…) anlamı çıkmaktadır."* (Yeni Akit, 04.03. 2013). Arslan Bulut: *"Hilafet, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin manevi şahsiyetinde mündemiçtir. Yani Hilafet Türkiye'nin uhdesindedir."* (Yeniçağ, 01.07.2013). Sinan Meydan: *"Mustafa Kemal Paşa Hilafeti kaldırırken 'Hilafet TBMM bünyesinde mündemiçtir' diye bir cümle düştü. (…) Halifelik TBMM'nin bünyesinde saklıdır."* (Yeniçağ, 20.05. 2012) *"TBMM halifeliği kaldırırken Atatürk 'Halifelik TBMM'nin manevi şahsında saklıdır.' diye bir madde ekletmiştir."* (03.03.2012) *"Halifeliğin kaldırılmasıyla ilgili yasada,.. kaldırıldı ifadesini kullanmıyorlar. Atatürk kaldırdık demedi sakladık dedi."* (Ulusal Kanal, 10.07.2014).

Oysa kanun *"Halife halledilmiştir. Hilafet, Hükümet ve Cumhuriyet mana ve mevhumunda esasen mündemiç olduğundan, hilafet makamı mülgadır."* demektedir. (**Mülga = Kaldırılmış**). Kanun metninde, **Cumhuriyet ve Hükümet kavramlarının anlamının, Halifelik'ten daha geniş olduğu belirtilmiştir.**

Kanunda; "Halifelik, TBMM'nin manevi şahsiyetinde mündemiçtir" (Türkçesi: "Halifelik, TBMM'nin tüzel kişiliğinde içerilmiştir.") denilmediği gibi, Atatürk'ün de böyle bir sözü yoktur. Bu sözler; gerçekte 3 Mart 1924 günü, kanun önerisi TBMM''de görüşülürken söz alıp konuşan Kastamonu Milletvekili Halit Akmansü ve onun bir cümlesini düzelten Zonguldak Milletvekili Tunalı Hilmi'ye aittir.*([ii])*

Kastamonu Milletvekili Halit Akmansü

Halit Bey (Kastamonu): "*(…) Bendeniz bu sözü yani "mülgadır" sözünü açıkça söylemeyi ve kaydını şer'an değil siyaseten büyük bir mahzur telakki ediyorum."*

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak): *"O halde kapalı kaydedelim."*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

budur. Bendeniz bu son sözü yani mülgadır sözünü açıkça söylemeyi ve kaydını şer'an değil siyaseten büyük bir mahzur telâkki ediyorum.

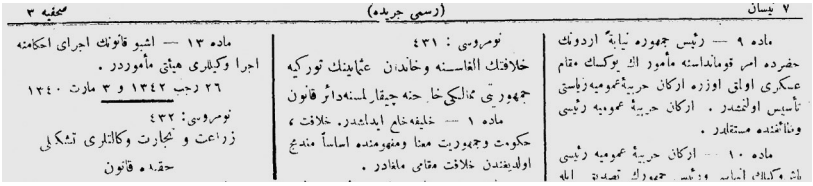
TUNALI HİLMİ B. (Zonguldak) — O halda kapalı kaydedelim.

HALİT B. (Devamla) — Büyük Millet Meclisinin şahsiyeti mâneviyesinde deriz. Doğrudan doğruya mülgadır demek hatalıdır.

TUNALI HİLMİ B. (Zonguldak) — Büyük Millet Meclisinin şahsında mündemiçtir.

Halit Bey ve Tunalı Hilmi Bey'in konuşmaları, TBMM zabıt Ceridesi'nde. (solda)

Kanunun Hilafetin İlgası (Kaldırılması) konulu 1. maddesi. (Resmi Ceride; 7 Nisan 1924.) (aşağıda)

٧ نيسان (رسمي جريده) صحيفه ٣

ماده ٩ — رئيس جمهوره نيابةً اردونك حضرده اسر قوماندانسنه مأمور اك بوكساك مقام عسكرى اولق اوزره اركان حربيهٔ عموميه رياستى تأسيس اولنمشدر . اركان حربيهٔ عموميه رئيسى وظائفنده مستقلدر .

ماده ١٠ — اركان حربيهٔ عموميه رئيسى

نومروسى : ٤٣١

خلافتك الغاسنه وخاندان عثمانينك تركيه جمهوريتى ممالكى خاكجه سنه دائر قانون

ماده ١ — خليفه خلع ايدلمشدر . خلافت ، حكومت وجمهوريت معنا ومفهومنده اساساً مندمج اولديغندن خلافت مقامى ملغادر .

ماده ٣ — اشبو قانونك اجراى احكامنه اجرا وكيللرى هيئتى مأموردر .

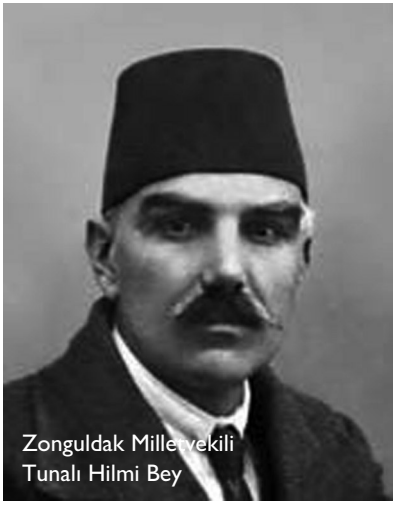
٢٦ رجب ١٣٤٢ و ٣ مارت ١٣٤٠

نومروسى : ٤٣٢

زراعت و تجارت وكالتلرى تشكيلى حقنده قانون

Halit Bey (Devamla): *"Büyük Millet Meclisi'nin şahsiyet-i maneviyesinde, deriz. Doğrudan doğruya "mülgadır" demek hatalıdır."*

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak): *"Büyük Millet Meclisinin şahsında mündemiçtir."*

Zonguldak Milletvekili Tunalı Hilmi Bey

Halit Bey, Tunalı Hilmi Bey ve birkaç milletvekilinin dile getirdiği "Hilafet TBMM'nin manevi şahsındadır", "TBMM'nin şahsında mündemiçtir" gibi ibareler milletvekillerinin çoğunluğunca benimsenmeyerek kanun metnine sokulmamış; 03.03.1924 günü yapılan oylamada, kanun, ilk biçmiyle hiç değiştirilmeksizin kabul edilmiştir.

Şurası önemlidir ve bugüne değin pek üzerinde durulmamıştır ki; kanun Meclis'te oylandığı 03.03.1924 tarihinden 34 gün sonra 07.04.1924 günü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Meclis'teki oylamadan hemen 2 gün sonra, henüz Atatürk kanunu

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

onaylamamışken, Kızılay görevlisi olarak Hindistan'da Delhi'de bulunan Antalya Milletvekili Rasih Kaplan, oradan Atatürk'e gönderdiği 5 Mart 1924 günlü telgrafta; *Hintli Müslümanlar'ın Hilafetin kaldırılmasına tepki gösterdiklerini, onların gönüllerini yapabilmek için "Hilafet sıfatını TBMM'nin maneviyatında muhafaza etmek" gerektiğini, bu yapılmayacak olursa, artan tepkiler nedeniyle Hindistan'da kalamayıp Türkiye'ye dönmek zorunda kalacağını* belirtmiştir.*([iii])*

Hindistan'dan Atatürk'e tel çekerek, kanuna "Hilafetin TBMM'nin maneviyatında korunduğu" ibaresinin konulmasını isteyen Antalya Milletvekili Rasih Kaplan.

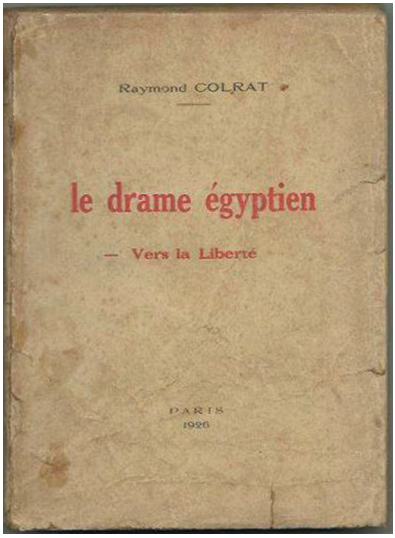
Atatürk, bunca iç ve dış baskıya karşın, onay için önünde duran kanuna *"Hilafet TBMM'nin manevi şahsiyetinde mündemiçtir (içerilmiştir, saklıdır, korunmuştur)"* ibaresinin konulması önerilerini **kesin bir dille reddetmiş;** Rasih Efendi'ye yanıt olarak gönderdiği ve tıpkısını Hindistan Bombay Hilafet Merkez Komitesi'ne de çektiği telgrafta şunları söylemiştir:

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin yanında ayrıca bir hilafet makamının varlığının Türkiye'nin iç ve dış siyasi birliğini çiğnediği kanıtlıdır. Öte yandan, dünya üzerinde (bütün müslümanların bağlandığı) bir tek islam devleti ilkesini gerçekleştirmek için korunmuş olan hilafet makamının bu amacı hiç bir zaman gerçekleştirilememiş, tersine, ***hilafet makamı müslümanlar arasında daima nifak ve anlaşmazlık aracı olmuştur.****"*

Görüldüğü üzere, Atatürk, Hilafet makamının kaldırılması ile ilgili kanuna "Hilafet TBMM'nin manevi şahsında mündemiçtir, korunmaktadır, saklıdır," gibi ibareler yazılması önerilerini, kesin bir dille geri çevirmiştir. Atatürk, Hilafetin kaldırılması kanunu Resmi Ceride'de yayımlanmadan önce Fransız yazar Raymond Colrat'a verdiği demeçte, Mısır ulemasının, 10.03. 1924'te yayımladıkları bildiriye değinerek; *"Mısır'da düzenlenecek ve çeşitli Müslüman memleketlerin temsilcilerinin bir halife seçecekleri bir kongreden söz edilmektedir.* ***Geçerliliğini yitirmiş bu şerefi kabul etmek için aptal olmak lazım. O halde hilafet ve halifeleri geçmişin gölgesinde uyumaya bırakalım. İslam Birliği akımı sadece bir ütopyadır.****"* demiştir.

Şimdi, Aytunç Altındal ve diğerlerinin yazdıklarını, bu gerçekler ışığında bir kez daha okuyalım; kanunun ve Atatürk'ün görüşlerinin nasıl tahrif

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Fransız yazar Raymond Colrat'ın Atatürk'ün hilafetin kaldırılması kanunuyla ilgili demecini içeren kitabı, 1926'da basılan kitap, Atatürk'ün kitaplığında bulunmaktadır.

edildiğini daha iyi görelim:

Aytunç Altındal: *"Kanunda, 'Hilafet kaldırılmıştır' demiyor. (…) Hilafet kurumu TBMM'nin manevi şahsiyetindedir."*

İlber Ortaylı: *"Atatürk Hilafeti kaldırmayacaktı. (…) Hilafet şu anda TBMM'nin şahsında mündemiçtir."*

Abdurrahman Dilipak: *"Çoğu kişi Hilafetin kaldırıldığını düşünse de, Hilafet kaldırılmadı. İş kılıfına uyduruldu, amiyane tabiriyle. 3 Mart 1924 günü kabul edilen,.. 431 sayılı Kanunun 1. maddesinde (…) 'Hilafetin TBMM'nin manevi şahsiyetine devredildiği' (...) anlamı çıkmaktadır."*

Arslan Bulut: *"Hilafet, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin manevi şahsiyetinde mündemiçtir. Yani Hilafet Türkiye'nin uhdesindedir."*

Sinan Meydan: *"Mustafa Kemal Paşa Hilafeti kaldırırken 'Hilafet TBMM bünyesinde mündemiçtir' diye bir cümle düştü. (...) Halifelik TBMM'nin bünyesinde saklıdır." "TBMM' halifeliği kaldırırken Atatürk 'Halifelik TBMM'nin manevi şahsında saklıdır.' diye bir madde ekletmiştir." (...) "Halifeliğin kaldırılmasıyla ilgili yasada,.. kaldırıldı ifadesini kullanmıyorlar. Atatürk kaldırdık demedi sakladık dedi."*

Tahrifatlar ortada: Gerçekte Kastamonu Milletvekili Halit Bey (Akmansü) ile Zonguldak Milletvekili Tunalı Hilmi Bey'e ait olan sözler, sanki Atatürk'e aitmiş gibi gösteriliyor; gerçekte kanun maddesine sokulması reddedilmiş

Tahrifatlar ortada:
Gerçekte Kastamonu Milletvekili Halit Bey (Akmansü) **ile Zonguldak Milletvekili Tunalı Hilmi Bey'e ait olan sözler, sanki Atatürk'e aitmiş gibi gösteriliyor...**

olan ibareler, sanki kanun metninde varmış gibi sunuluyor; anılan kanun gerçekte Hilafeti kaldırdığı halde, Hilafeti TBMM bünyesinde koruyan bir kanunmuş gibi yutturuluyor; gerçekte **hilafeti**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

kaldıran adam olan Atatürk, **hilafeti TBMM'nin manevi şahsında koruyan adam** gibi gösteriliyor. Bu tahrifatlar **YENİ-HİLAFET TUZAĞI'**nın her iki yanında da gürülmekte; hem tuzağı kuranlarda, hem tuzağa düşenlerde.

1977'den bu yana "Yeni-Osmanlı Tuzağı" kapsamında "Yeni-Hilafet Tuzağı"nı deşifre eden makale ve kitaplar yayımladım; yazımın başında değidiğim gibi, yazdıklarımın her satırının bedelini ağır bir biçimde ödedim. Yaşım altmış oldu. Okuyucuya diyeceğim şu:

Yakın gelecekte "Yeni-Hilafet" rüzgarları esecek. Bu gibi akımlara karşı bugüne dek hep aydınlar bedel ödedi. Lütfen tahrifatlara aldanıp bu tuzağa düşmeyin. Çünkü bu kez bedelini hepimiz, çocuklarımız, torunlarımız, torunlarımızın torunları ve onların da torunları, çok acı bir biçimde öder.•

cengizozakinci@butundunya.com.tr

Kaynakça:

[i] T.C.F programı: "Fırka, efkâr ve itikadatı diniyyeye hürmetkardır" (6. madde)
[ii] TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: II, Cilt: 7, İçtima Senesi:1 , İkinci İçtima, 3.3.1340. İkinci Celse. sf. 36.
[iii] Türkiye Cumhuriyeti Matbuat ve İstihbarat Müdüriyet-i Umumiyesi Matbaa Müdüriyeti Adet 5 Mart Delhi - Ankara'da: Gazi Mustafa Kemal Paşa hazretlerine;

Hilafetin Türk milletinden tecridi Müslüman memleketlerinde muhtelif tesirat ve ihtirasat uyandıracaktır. Bunun netayicinden Türkiye de müteessir ve muzdarip olacak, emniyet-i dahiliyesi tahtı tehditte kalacaktır. Hilafeti Osmanlı hanedanında bırakmağa hiçbir lüzum ve mecburiyet yoktur.

Lakin Hilafet her Müslüman millet tarafından Türklerin mukaddes ve münakaşa kabul etmez bir hakkı olarak telakki edildiği cihetle bu sıfatı Millet Meclisi' nin maneviyetinde katiyen muhafaza etmek ve onu reisinin şahsında temsil ettirmek lazımdır.

Aynı mesele hakkındaki son haberler bizi avdet etmeğe mecbur bırakıyor. Emr-i telgrafîlerine muntazırım.

Antalya Mebusu Rasih

Bilhassa *bizim dinimiz için herkesin elinde bir ölçü vardır. Bu ölçü ile hangi şeyin bu dine uygun olup olmadığını kolayca takdir edebilirsiniz. Hangi şey ki akla, mantığa halkın menfaatine uygundur; biliniz ki o bizim dinimize de uygundur. Bir şey akıl ve mantığa, milletin menfaatine, islâmın menfaatine uygunsa kimseye sormayın. O şey dinîdir. Eğer bizim dinimiz aklın mantığın uyduğu bir din olmasaydı mükemmel olmazdı, son din olmazdı.*

***

Bizi yanlış yola *sevkeden soysuzlar bilirsiniz ki, çok kere din perdesine bürünmüşler, sâf ve temiz halkımızı hep din kuralları sözleriyle aldata gelmişlerdir. Tarihimizi okuyunuz, dinleyiniz... Görürsünüz ki milleti mahveden, esir eden, harabeden fenalıklar hep din örtüsü altındaki küfür ve kötülükten gelmiştir.*

M. Kemal Atatürk

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Sinan Meydan

Halifeliğin Kaldırılmasındaki İncelik

Mündemiç ve Mülga

Mündemiç: Bir şeyin içinde var olan, bulunan, saklı olan.

Mülga: Varlığına son verilen, kaldırılan, kapatılan.

Atatürk ve TBMM halifeliği doğrudan "kaldırıyorum" deyip kaldırmamıştır. "Hilafet, hükümet ve Cumhuriyet mana ve mefhumunda esasen mündemiçtir" biçimindeki bir gerekçeyle kaldırılmıştır. Bu nedenle haklı olarak "Halifelik TBMM'de (manevi şahsında) saklıdır" yorumları yapılmıştır.

Önce, 3 Mart 1924 pazartesi günü TBMM'de yapılan halifeliğin kaldırılmasıyla ilgili görüşmelerde konuşan bazı milletvekillerine kulak verelim. Meclis Zabıt Ceridelerinden okuyalım:

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak): *"Hilâfetin ilgası deniliyor arkadaşlar. Ben, hilâfetin ilgasını kabul etmiyorum arkadaşlar. Hilâfet ilga edilmiyor. Hilâfetin makamı kaldırılıyor. Hâlbuki hilâfet mevcuttur arkadaşlar. İmamet de burada, hilâfet de burada." (Bravo hayır sesleri).*

Şeyh Safvet Efendi (Konya): *"Binaenaleyh mademki bugün hak ve adil üzere icrayı Hükümet ancak cumhuriyetle kaimdir ve idare-i hazıranız*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Tunalı Hilmi Bey Halit Akmansü Şeyh Safvet Efendi

da hamdolsun bir idare-i cumhuriyedir. Hilâfetin mahiyeti aklen ve mantıken Büyük Millet Meclisinin şahsı mânevisindetamamiyle tecelli etmiş oluyor. Şu halde Dini İslâmın kasdeylemiş olduğu hilâfetin hakikati bu Meclisi Muazzamın şahsı mânevisinde tecelli etmekte…"

Halit Bey (Kastamonu): *"…Bendeniz bu son sözü yani mülgadır sözünü açıkça söylemeyi ve kaydını şer' an değil siyaseten büyük bir mahzur telâkki ediyorum."* deyince,

Tunalı Hilmi Bey: *"O halde kapalı kaydedelim!"* demiştir. Bunun üzerine

Halit Bey (Devamla): *"Büyük Millet Meclisinin şahsiyeti mâneviyesinde deriz. Doğrudan doğruya mülgadır demek hatalıdır."* demiştir.

Tunalı Hilmi Bey, *"Büyük Millet Meclisinin şahsında mündemiçtir"* karşılığını vermiştir.

Meclis'teki tartışmalarda açıkça görüldüğü gibi TBMM'de Şeyh Saffet Efendi, Halit Bey ve Tunalı Hilmi Bey arasındaki konuşmalarda "Halifelik TBMM'nin manevi şahsında mündemiçtir" ilkesi konuşulmuştur. Halit Bey'in halifelik, "açıkça mülgadır (kaldırılmıştır) demenin hatalı olduğunu" belirtip "Büyük Millet Meclisi'nin şahsiyeti mâneviyesinde deriz." demesinden sonra Tunalı Hilmi Bey'in, "O halde kapalı kaydedelim" diyerek "Büyük Millet Meclisi'nin şahsında mündemiçtir" demesi dikkat çekicidir.

Böylece Tunalı Hilmi Bey, halifeliğin "TBMM'nin manevi şahsında" olmasıyla, "TBMM'nin şahsında mündemiç" olmasının aslında aynı anlama geldiğini belirtmiştir. Yani Tunalı Hilmi Bey, "açıkça" halifelik "mülgadır" (kaldırılmıştır) ifadesi yerine, zaten kanun maddesinde "kapalı" olarak halifelik "TBMM'nin şahsında mündemiçtir" denildiğini belirtmiştir. İşte halifeliğin ilgası/kaldırılması sırasındaki "incelik" tam da burada ortaya çıkmaktadır.

Gerçekten de halifeliğin kaldırıldığı 431 Nolu Kanun'da halifelik açıkça "ilga edilmemiş", Tunalı Hilmi Bey'in ifadesiyle "kapalı" olarak "TBMM'nin şahsında mündemiç" olarak

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"ilga edilmiştir" (kaldırılmıştır).

Mesele bu kadar açık ve nettir.

İşte Halifeliği kaldıran kanunun metni: *3 Mart 1924, Kanun No 431:*

Madde 1: "Halife hal'edilmiştir. Hilafet, Hükümet ve Cumhuriyet mana ve mefhumunda esasen mündemiç olduğundan Hilafet makamı mülgadır."[1]

Günümüz Türkçesiyle karşılığı:

Madde 1: "Halife görevinden alınmıştır. Halifelik, hükümet ve Cumhuriyet'in anlam ve kavramı içinde esasen var olduğundan/saklı olduğundan hilafet makamı kaldırılmıştır."

Görüldüğü gibi kanun metninde sadece "Halifelik mülgadır" denilmemiş, bununla birlikte gerekçe olarak, "Hilafet, hükümet ve Cumhuriyet mana ve mefhumunda esasen mündemiçtir" denilmiştir.

Bu da Meclis'teki tartışmaların, zaten kanun maddesinden kaynaklandığının ve yine kanun maddesinde karşılık bulduğunun en açık kanıtıdır.

Yeniden TBMM'ye dönelim:

İlk tartışmalardan sonra Adliye Vekili Seyit Bey söz almıştır:

Seyit Bey

Seyit Bey (İzmir): *"Her şeyden evvel şu noktayı arz edeyim ki; Hilâfet hükümet demektir. Doğrudan doğruya millet işidir (…) Evvelce de söylemiştim. Hilâfet meselesi dinî olmaktan ziyade dünyevi ve siyasi bir meseledir.* (…)" demiştir.[2]

Özetle Seyit Bey, İslam tarihinden, ayetlerden, hadislerden örneklerle halifeliğin aslında "hükümet" olduğunu, Cumhuriyet hükümeti varken ayrıca halifeliğe ihtiyaç olmadığını belirtmiştir. Yani Seyit Bey'e göre de halifelik, esasen Cumhuriyet hükümeti içinde zaten saklıdır, vardır.

Atatürk de Seyit Bey'le aynı görüştedir. Birçok kez halifeliğin aslında dini değil siyasi bir kurum olduğunu belirtmiştir. Şöyle demiştir:

"Halife reis demektir; emir demektir, sultan demektir. Şekl-i hükümete göre başında bulunan adamın alması lazım gelen isimlerdir."[3]

"Hilafet demek idare, hükümet demektir."[4]

Halifeliğin kaldıran 431 No'lu kanun 6 Mart 1924'te Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Halifelik kaldırıldığında görevi gereği bazı İslam ülkelerini gezip dönen Rasih Efendi (Kaplan), Müslüman ülkeler halkının Atatürk'ün halife olmasını istediğini Atatürk'e ilettiğinde Atatürk, "Siz din bilginlerindensiniz. Halifenin devlet başkanı demek olduğunu bilirsiniz…" diyerek halifelik teklifini reddetmiştir.[5] 29 Ekim 1923'te bir Fransız muhabire yaptığı açıklamada da, "…Hilâfet demek, idare, hükümet demektir..." demiştir.

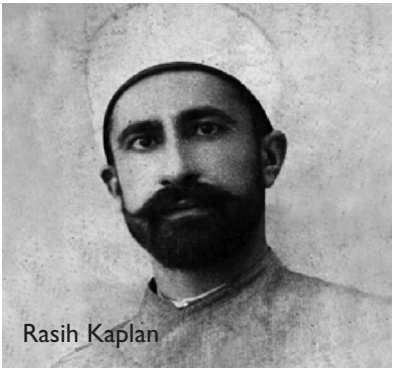
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

رسمی جریده

خلافتك الغا وخاندان عثمانيك تورکیه
جمهوریتی ممالکی خارجنه چیقارلمسنه
دائر قانون

تومرروسی : ٤٣١
ماده ١ — خلیفه خلع اجلسدوه خلافت،
حکومت وجمهوریت معنا ومفهومنده اساساً مندمج
اولدیغندن خلافت مقامی ملغادر .

Halifeliği kaldıran 431 No'lu kanun 6 Mart 1924'te Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Rasih Kaplan

Atatürk, -bütün dünya Müslümanlarını bir noktadan idare eden şekilde- hilafetin olmadığı görüşündedir. Ona göre hilafet "şura"dır, "danışma" dır, "adaletli yönetim"dir; yani Meclistir.

Şöyle demiştir: "...Peygamber bile kendiliğinden iş yapmayacaktı. Danışma ile yapacaktı. (…) İlahi emir böyledir. Diğer bir esas da adalet esasıdır. Şura adaletli olacaktır. Adaletsiz bir şura Allah'ın emrettiği bir şura olamaz.(…) İşte bizim Meclisimiz ve onun içindeki kişilerden oluşan hükümet dinin tamamıyla emretmiş olduğu bir şekilde ve niteliktedir. Buna karşın başkaca bir Hilafet makamı söz konusu olabilir mi?"[6]

Atatürk de Seyit Bey gibi halifeliğin "idare", "hükümet"; halifenin ise "devlet başkanı" demek olduğunu; mevcut durumda TBMM, hükümet ve devlet başkanı varken ayrıca halifeye, halifeliğe gerek olmadığını belirtmiştir. Yani Atatürk'e göre de halifelik, yeni durumda, esasen TBMM'dir, hükümettir.

Ancak bu gerçeği, hilafetin dinsel bir kurum sanıldığı 1920'lerin Türkiyesinde anlatmak pek de kolay olmadığından -Müslüman halktan gelecek tepkileri önlemek için- halifeliği kaldırırken doğrudan "Halifeliği kaldırdık!" demek yerine, "Halifelik, hükümet ve Cumhuriyet mana ve mefhumunda esasen mündemiç olduğundan, hilafet makamı mülgadır" denmiştir. Yani halifeliğin "Hükümet ve Cumhuriyetin / TBMM'nin anlam ve kavramı içinde saklı olduğu / var olduğu" belirtilmiştir.

Anayasada "Devletin dini İslamdır" maddesinin yer aldığı, din işlerini TBMM'nin yürüttüğü, Türkiye'nin henüz laik olmadığı bir ortamda halifelik kaldırılırken böyle bir gerekçe ileri sürülmesi son derece doğaldır. Atatürk ve TBMM, halifeliğin kaldırılması gibi çok önemli bir devrimsel adımı atarken çok dikkatli, çok stratejik, çok ustaca hareket etmiştir. TBMM'nin, "Halifeliğin hükümet, Cumhuriyet,

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

yani TBMM'nin anlam ve kavramı içinde zaten saklı olduğunu" belirterek "Halifeliği kaldırması" çok ince bir devrimci stratejidir. Böylece hem halifelik kaldırılmış, hem de halifelik kaldırıldığı için doğacak tepkiler önlenmek istenmiştir.

Halifeliği kaldıran kanun maddesi hakkında Bozok mebusu Süleyman Sırrı Bey'in şu yorumu dikkat çekicidir: "Muhterem arkadaşlar kabul ettiğimiz birinci madde mucibince Halifeyi Hal'ettik. Hilâfet Makamının hakiki mercii Meclisi Âli olduğunu, orada Hilâfet Makamı denilen bir sandalyenin ariyet/ödünç bulunduğunu o madde ile teyit ettik. Şimdi mesele hal'edilen halife ve hanedanın memleketten ihracı meselesidir."

Yani o gün o Meclis'te bulunan Süleyman Sırrı Bey, bu sözleriyle halifeliği kaldıran kanun maddesiyle "Halifenin görevinden alındığını" ve "Halifeliğin TBMM'nin anlam ve kavramında yer aldığının kabul edildiğini" ifade etmiştir.

Peki, buradan ne çıkar? Kanun maddesindeki ifadesiyle, "Hükümet ve Cumhuriyet mana ve mefhumunda esasen mündemiç olan" halifeliği bugün veya yarın bu kanun maddesine dayanarak tekrar geri getirmek "hukuken" mümkün müdür?

Değildir!

Çünkü halifelik 3 Mart 1924'te hukuken "hal'edilmiştir", "ilga edilmiştir", yani kaldırılmıştır.

"Halifelik doğrudan kaldırılmadı. Halifelik TBMM'de (manevi şahsında) mündemiçtir/saklıdır denilerek kaldırıldı." cümlesi bir "yanıltmaca" değil, tarihi gerçeklere tamamen uygun bir cümledir.

3 Mart 1924 tarihli 431 No'lu Kanun'un 1. Maddesinde geçen "mündemiç (içinde saklı/var olma) ifadesi tamamen İslam tarihinden, Kuran'dan, hadislerden çıkarılan sonuçlara dayalı ve dönemin koşullarına özgü, stratejik nitelikte bir yorumdur. Bu yorum, halifeliğin kaldırılmadığına yönelik hukuki bir gerekçe olarak yorumlanamaz. Bu nedenle buna dayanarak halifeliğin yeniden diriltilebileceğini düşünmek çocukça bir hayaldir.

"Aman ha! Bu 'mündemiç/saklı' ifadesine dayanarak halifeliği geri getirmeye kalkarlar!" korkusu da çocukça bir korkudur. Bu korkunun etkisiyle gerçekleri çarpıtmak da bilim insanlarına yakışmaz.

Özetle: "Halifelik doğrudan kaldırılmadı. Halifelik TBMM'de (manevi şahsında) mündemiçtir/saklıdır denilerek kaldırıldı." cümlesi bir "yanıltmaca" değil, tarihi gerçeklere tamamen uygun bir cümledir.

Nitekim bu cümle, halifeliği kal-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

dıran 3 Mart 1924 tarihli 431 Nolu Kanun'un 1. maddesine zaten neredeyse birebir yansımıştır. Nitekim kanun maddesinin kabulünden sonra Süleyman Sırrı Bey, "Hilafetin asıl yerinin Meclis olduğunu teyit ettik" demiştir.

Birçok konuşmasında halifeliğin "hükümet", "yönetim" olduğunu söyleyen, Cumhuriyet hükümetinin/ TBMM'nin olduğu bir ortamda artık halifeliğe/halifeye ihtiyaç olmadığını belirten Atatürk, halifeliği kaldıran 3 Mart 1924 tarihli 431 No'lu Kanun'un 1. Maddesi'nden habersiz değildir herhalde! Bu kanun maddesi Atatürk tarafından da görülmüş ve kabul edilmiştir. Hatta bu kanun maddesindeki "inceliğin" Atatürk'ün stratejik zekâsının bir ürünü olduğunu tahmin etmek de fazla zor değildir.

Antalya milletvekili Rasih Kaplan, Atatürk'e gönderdiği 5 Mart 1924 tarihli bir telgrafta, Hintli Müslümanların hilafetin kaldırılmasına gösterdikleri tepkiyi önlemek için "Hilafet sıfatını TBMM'nin maneviyatında muhafaza etmek ve onu Reisin şahsında temsil ettirmek lazımdır" önerisinde bulunmuştur. Atatürk bu öneriye, Rasih Kaplan'a ve Hindistan Bombay Hilafet Merkezi Komitesi'ne gönderdiği telgrafta yanıt vermiştir. Atatürk telgrafının girişinde aynen şöyle demiştir:

"TBMM'nin kabul ettiği kanun berveçh-i atidedir (aşağıda gösterilmiştir). Halife hal'edilmiştir. Hilafet, hükümet ve Cumhuriyet mana ve mefhumunda esasen mündemiç (içinde/saklı) olduğundan makam-ı hilafet mülgadır (Hilafet makamı kaldırılmıştır). Bu kanun metni yine tamamen mutabıktır (uygundur). Filhakika hilafetten maksüd hükümettir, devlettir…"[7]

Atatürk telgrafın devamında halifeliğin neden kaldırıldığını anlatmıştır.

Atatürk'ün bizzat ifade ettiği şekliyle, **"Hilafet, Hükümet ve Cumhuriyet mana ve mefhumunda esasen mündemiç** (içinde/saklı) **olduğundan Makam-ı Hilafet mülgadır.** (Hilafet makamı kaldırılmıştır)."

"Atatürk'ün böyle bir sözü yok!" diyenler, bu iddialarını kanıtlamak için Atatürk'ün telgrafındaki bu sözünü görmezden gelmiş, sansürlemiş, yok etmiştir!

Onların görmediği (!) Atatürk'ün telgrafındaki bu sözlerini gördüğümüzde ortaya şu gerçekler çıkmaktadır: Atatürk, "Hilafeti TBMM'nin manevi şahsında saklamak ve Reisin şahsında temsil etmek gerekir"[8] diyen Rasih Kaplan'a "Hilafet, hükümet ve Cumhuriyet mana ve mefhumunda esasen mündemiç (içinde/saklı) olduğundan makam-ı hilafet mülgadır" biçimindeki kanun metnini hatırlatarak, "Bu kanun metni yine tamamen mutabıktır (uygundur)" demiştir.

Yani Atatürk, Rasih Kaplan'a, halifeliğin zaten TBMM'de "mündemiç" (saklı) olduğunun kanun metninde yer aldığını hatırlatmıştır.

Sonra da "Filhakika hilafetten maksüd hükümettir, devlettir" diyerek de halifeliğin hükümet, devlet oldu-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ğundan, TBMM /hükümet varken halifeliğe gerek olmadığını söylemiştir.

Yani Atatürk, Rasih Kaplan'ın "Hilafet sıfatını TBMM'nin maneviyatında muhafaza edelim" önerisini -birilerinin iddia ettiği gibi- "kesin bir dille reddetmemiş"; aksine "Halifelik hükümet ve Cumhuriyetin anlamında esasen mündemiçtir/ saklıdır" şeklindeki halifeliği kaldıran kanun maddesinin Rasih Kaplan'ın önerisini zaten kapsadığını ima etmiştir. Atatürk'ün reddettiği, Rasih Kaplan'ın, "Halifeliğin Meclis Reisi şahsında temsil edilmesi" önerisidir.

Atatürk, halife demek zaten hükümettir, hükümet reisidir, diyerek bu öneriyi reddetmiş ve kanun madde-sine de almamıştır.

Şunu da hatırlatayım ki, halifeliği kaldıran Atatürk'ü Hilafetçi gösterenler ya bilgisiz, ya da yalancıdır. Şu sözler Atatürk'e aittir:

"Hilafet milletimize baş belasıdır. Osmanlı padişahlığı hilafeti almadan evvel Osmanlı devrinin en parlak safhasını yapmıştır. Fakat bu hilafet mevki'ini aldıktan birkaç sene sonra sükûta başlamıştır. (…) Yani hilafet hiçbir şey kazandırmamıştır. Birçok musibetler getirmiştir."[9] *(1923)*•

sinanmeydan@butundunya.com.tr

Kaynakça:

1- *"Hilafetin İlgasına ve Hanedanı Osmaninin Türkiye Cumhuriyeti Memaliki Haricine Çıkarılmasına Dair Kanun" , Kanun No: 431,26 Recep 1342 ve 3 Mart 1340, Düstür, Tertip III, C.5, s. 668 (323)*

2- *Halifeliğin kaldırılması tartışmaları için bkz. TBMM Zabıt Ceridesi, İkinci İçtima,* ***1-*** *3.1340 Pazartesi, Devre II, C.7, s. 34-67.*

3- *Arı İnan, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün 1923 Eskişehir-İzmit Konuşmaları, Ankara, 1982, s.67*

4- *Utkan Kocatürk, Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri, Ankara, 1999, s. 68*

5- *Gazi Mustafa Kemal, Nutuk/Söylev, C.2, 3. bas. Ankara, 1989, s. 1133*

6- *İnan, age, s. 103,104*

7- *Belgenin aslı Cumhurbaşkanlığı Arşivi, A.IV,17-a, D.68,F.18, Fotokopi 17' de.Atatürk'ün Bütün Eserleri, Kaynak Yayınları, C. 16, s. 237 Komisyon, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Hayatı, Atatürk Araştırma Merkezi Yayını, Ankara, 2011, s. 374*

8- *Cumhurbaşkanlığı Arşivi, A.IV, 17-a,D.18,F.18-1, Fotokopi 16, Komisyon, Gazi Mustafa Kemal'in Hayatı, s. 373,374*

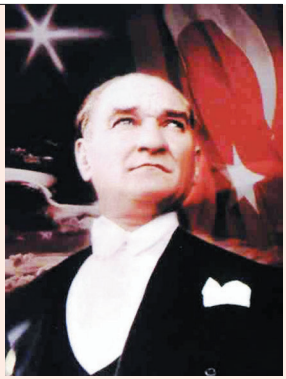
9- *İnan, age, s. 71*

Atatürk Diyor ki...

"Bilhassa bizim dinimiz için herkesin elinde bir ölçü vardır. Bu ölçü ile hangi şeyin bu dine uygun olup olmadığını kolayca takdir edebilirsiniz.

Hangi şey ki akla, mantığa halkın menfaatine uygundur; biliniz ki o bizim dinimize de uygundur. Bir şey akıl ve mantığa, milletin menfaatine, islâmın menfaatine uygunsa kimseye sormayın. O şey dinîdir.

Eğer bizim dinimiz aklın mantığın uyduğu bir din olmasaydı mükemmel olmazdı, son din olmazdı."

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Hakimiyeti Milliye

YAZILARI

Türk Kadını

Türk Devrimleri, kadınlarımıza yeni yaşamda haklarını, özgürlüklerini, toplumda hak ettikleri yeri ve yaşamın her alanında gelişme olanağı verdi. Türk Kadını, toplumda her gün yeni bir adım daha atıyor. Kadınımızın toplumdaki yerini alması sadece kanunlarımızın bir sonucu değildir. İlkelerine uymak zorunda olduğumuz yeni yaşam da bu zorunluluk konusunda bizi uyarıyor... Yeni Belediye kanununda kadınlarımıza verilen seçme hakkından bahsedilirken bir muhterem şöyle diyordu:

"Özgürlük gibi, Bağımsızlık gibi güzel değerleri kazanmak yeterli değildir. Önemli olan bu değerli haklardan yararlanmasını bilmektir. İyi bir silah, kullanmasını bilmeyenin elinde tehlikeli bir alet olur. Acaba kadınlarımız kendilerine verdiğimiz bu hakları kullanabilecekler mi?"

Eğer tarihe geçen devrim yapmış kişiler bu mantığa uymuş olsalardı; bugün siyasi, toplumsal ve düşünce alanlarında gördüğümüz bunca gelişmenin hiç birini göremezdik. Merhum padişah Abdülhamit'e birkaç kez sorma olanağı bulmuştum: "Kanun-u Esasi'yi niçin kaldırdınız?"

Verdiği yanıtın özeti hep şu oldu:

"Çünkü millet henüz yetişkin değildi. Rüştünü ispat edinceye kadar idareyi elimde bulundurmak lazımdı!"

Türk Kadınının eski durumu biraz daha onur kırıcı bir hal almıştı... Türk Kadını maddeten vardı, fakat ona manevi bir varlık verilmemişti. Kadınımızın bu mahkûmiyet hakkı nedeniyle; Türk'ün terbiye ve ahlâkı toplum üzerinde etkili olamıyordu.

Kadını ve onun terbiyesini ihmal etme yüzünden çok çektik. Devrim Yönetimi bu acıyı devam ettiremezdi. Dünyada kadının yardımından yoksun kalmış bir toplum düşünülebilir mi?

Son zamanlarda yalnız aydınlar değil, seviyeleri o kadar yüksek olmayanlar bile analarının, eşlerinin ve kız kardeşlerinin o mahkûm hallerinden usanmışlardı. Kadınlarımızın yetenekleri, onlara hak ettikleri yerlere gelmeleri olanağını hazırladı. Şimdi Türkiye'nin her tarafında, tarlalarda, bürolarda, resmi ve özel kurumlarda çalışan binlerce kadının genel görüntüsü, eski zihniyetin ne kadar değiştiğini göstermektedir. Alınlarının teriyle yaşamlarını kazanan hanımlarımız, erkeklere örnek olabilecek bir dikkat ve ciddiyetle çalışıyorlar.

Dünyada bu kadar kahraman yetiştiren Türk Anası'na kesinlikle hak ettiği yeri vermek gerekiyordu. İşte Devrimlerin yaptığı da budur…

Hâkimiyeti Milliye Gazetesi
20 Mayıs 1929

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Ben milletimin en büyük ve ecdadımın en değerli mirası olan bağımsızlık aşkı ile dolu bir adamım. Çocukluğumdan bugüne kadar ailevi, hususi ve resmi hayatımın her safhasını yakından bilenler bu aşkımı malumdur. Gerektiği zaman en büyük hediyem olmak üzere, Türk Milletine canımı vereceğim."

Gazi Mustafa Kemal Atatürk

55 Atatürk'ün Ölümünün Dünyadaki Yankıları

Atatürk'ün ölümü, Türk ulusunu derin hüzünle baş başa bırakırken, bütün dünyada da büyük üzüntü yarattı. Ölümü dünyayı böylesine etkileyen bir başka lider hatırlamak mümkün değil. Bunun çeşitli sebepleri vardı. dünyanın en ücra köşelerinde bile böylesine üzüntülerin yaşanmasına neden olan hususlardan ilk akla gelenlerden bir kaçı:

"Türkiye Cumhuriyeti'ni tam bağımsızlığa kavuşturan ulusal bir kahramandı."

"Bu niteliği ile Atatürk, esaret altındaki Asya ve Afrika ülkeleri için, bir yol gösterici, bir ümit ışığı oldu."

"Diğer taraftan Atatürk, istilâdan kurtardığı ülkesinin bir daha aynı duruma düşmemesi, canı ve kanı pahasına elde ettiği bağımsızlığını son-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi https://rantey.org

suza kadar koruyabilmesi için -Batıya rağmen, Batılaşma-, bir başka deyimle çağdaşlaşma yolunu açtı."

"Türkiye'yi on beş yıl içinde, her bakımdan tanınmayacak kadar geliştirerek, değiştirdi ve çağdaş bir devlet haline getirdi."

"Türkiye'yi, barış ve istikrara dayalı gerçekçi bir dış politika ile yöneterek, düşmanı olmayan bir ülke konumuna ulaştırdı."

"Eseriyle ulusal bir kahraman, modern bir devlet kurucusu, ileri görüşlü bir devrimci ve -Yurtta barış, dünyada barış- siyasetinin güvenilir bir uygulayıcısı olarak dünyanın saygısını kazandı." olarak sıralanabilir.

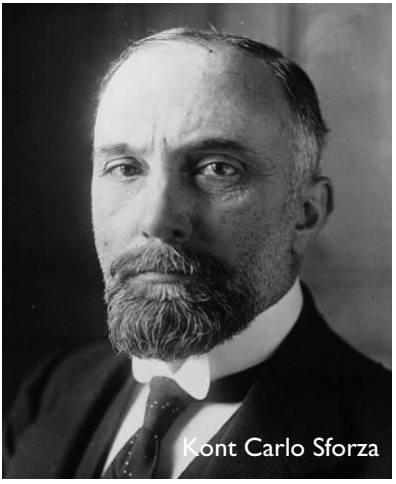
Dolayısıyla Atatürk'ün, derin üzüntü yaratan kaybı dünyanın her tarafından hüzünlü sesler getirdi. O, Türk ulusuyla birlikte, kader birliği içinde bulunan bütün ulusların devrimci büyük lideri ve önderiydi…

Dünya devletlerinin taziye mesajları

Yabancı devletler Türkiye'nin acısını, resmi kanallardan mesajları ve onun cenaze törenine gönderdikleri şahsiyetler ve askerî birlikler aracılığıyla paylaştı. Ama esas yankılar medya, sivil toplum örgütleri ve kişisel mesajlarla kendini gösterdi. Gazete ve dergiler Türkiye'nin ulusal bağımsızlık ve çağdaşlaşma önderinin özelliklerini haber, yorum, röportaj ve resimlerle okuyucularına tanıttı.

Fransa'da Paris gazetelerinde 22 haber, 25 makale ve 26 resim yayımlandı. Gazeteler, genellikle Atatürk'ün ülkesine olan hizmetlerini anlatmakta, özellikle onun Türkiye'yi kapitülâsyonlardan, Batı emperyalizminden ve ortaçağ kurumlarından kurtarıp çağdaş, laik bir devlet kurmasını vurguladı. Bu amaçla Türkiye'de hizmet etmiş olan Fransız diplomat ve gazetecileriyle röportajlar yaptılar.

Bunlardan Kont Sforza ile yapılan söyleşi ilgi çekiciydi. Çünkü Sforza, mütareke döneminde İstanbul'da İtalya Yüksek Komiseri olarak bulunmuştu ve Atatürk'ü oldukça yakından tanıyordu. Daha o zamandan Atatürk'ün başarı kazanacağını öngörmüştü. Röportajda, onun amacının Batıyı taklit etmek değil, Batıya karşı kendisini savunmak olduğunu isabetli olarak değerlendirmişti.

Kont Carlo Sforza

Gazete yayınları taşrada da devam etti. Büyük elçilikte açılan defteri, Fransa'nın ileri gelen devlet adamları, kordiplomatik ve yüzlerce kişi imzaladı. Paris'teki elçilikler bayraklarını

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Cezayir'den, Tunus'tan hatta Madagaskar'dan gelen mesajlar "En muzaffer evladını kaybeden kardeş milletin acısını" paylaşmaktaydı.

yarıya indirdiler.

Başsağlığı dileklerinin en dikkat çekeni Fransız kolonilerinden gelenlerdi. Cezayir'den, Tunus'tan hatta Madagaskar'dan gelen mesajlar "En muzaffer evladını kaybeden kardeş milletin acısını" paylaşmaktaydı.

Suriye Gazeteleri de Gazi'yi, Doğu'nun en büyük siması olduğunu belirterek, onun cesaret ve enerjisini övmekteydi. Suriye Başbakanı Paris'te Büyükelçiliği ziyaretle ulusal mateme candan katıldıklarını beyan etti.

İngiltere'de ise, Kral ve hükümet dostluğuna büyük önem verdikleri Türk Ulusu'nun uğradığı onarılmaz kaybı dolayısıyla en samimi başsağlığı dileklerini Ankara'ya ulaştırdı. İngiliz Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı da "Kederimize bütün kalpleriyle iştirak ettiklerini" Atatürk'ün ölümüyle "Türkiye'nin büyük bir şef, dünyanın harikulâde ve beynelmilel bir lider, İngiltere'nin ise büyük bir dost kaybettiğini" vurguladı.

Ölüm haberi üzerine, Türkiye'nin Londra Büyükelçiliği, taziye telgraflarıyla dolup taştı. İlk telgraf emekli General Harrington'dan geldi.

Mütareke döneminde İstanbul'daki İşgal Kuvvetlerine başkomutan olan General, İngiliz devlet adamlarının aksine soğukkanlı davranışıyla barışa katkıda bulunmuştu. Kendisine büyük sevgi beslediği büyük lider ve devlet adamı Atatürk'ün kaybı dolayısıyla en içten sevgi, saygı ve sempatilerini bildiriyordu.

Büyükelçiliğe gelen mesajlar arasında çeşitli şirketlerin, bankacıların, İngiltere'deki Musevî cemaatinin, Londra'daki yabancı elçilik şeflerinin, İngiliz halkının, üniversite öğretim üyelerinin, Birinci Dünya

Atatürk'ün ölümü üzerine dış basında çıkan haberlerden iki örnek

Savaşı'nda Türkiye'ye karşı savaşmış olan İngiliz ve Avustralyalı askerlerin taziye dilekleri gibi, her kesimden pek çok mesaj geldi. Mesaj sahipleri Atatürk'e olan saygı ve hayranlıklarını dile getiriyorlar ve Türkiye'nin derin acısını paylaştıklarını ifade ediyorlardı.

Bugünkü Pakistan, Bangladeş ve Hindistan'ı kapsayan bölgede yaşayan halk, onu **"Bağımsız Türkiye'nin yaratıcısı, Asya'nın kahraman Milliyetçilik Havarisi"** olarak benimsemişlerdi.

İngiliz dominyonları (İngiliz Uluslar Topluluğu'na bağlı olan bağımsız devletler) Avustralya, İrlanda, Kanada, Yeni Zelanda ve Güney Afrika Birliği de Türk hükümetine başsağlığı dileklerini ulaştırdılar.

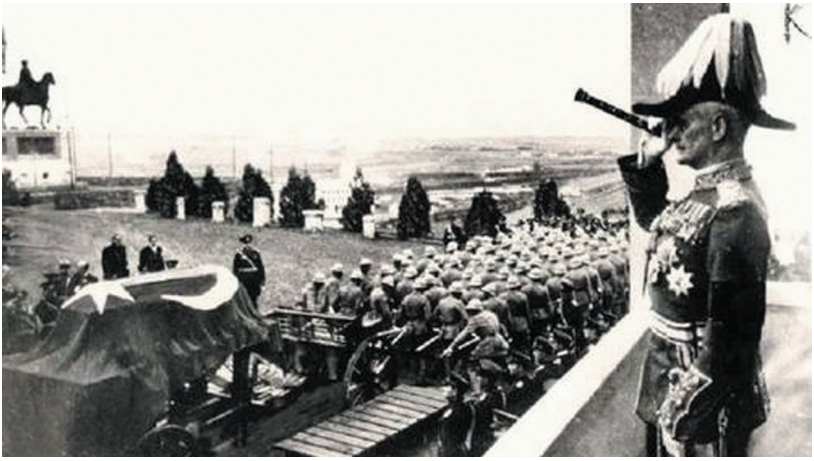
İngiltere, Atatürk'ün cenaze töreninde, Çanakkale'de Anzak kolordusu komutanı olan ve savaşta bir bacağını yitiren Mareşal Birdwood ile bir askerî birlik tarafından temsil edildi.

Atatürk'ün ölümü İngiliz basınında da geniş yankılara yol açtı. Sayısı yüzlere varan makalelerle Mustafa Kemal'in hayat hikâyesini veriyor ve onun ulusuna verdiği hizmetleri sayıyorlardı. Bunlar arasında özellikle, Atatürk'ün karakter yapısı, asker ve yönetici olarak askerî ve siyasî başarıları, milliyetçiliği ve vatanını zor şartlar altından bağımsızlığa kavuşturması anlatılıyordu. Ayrıca, Batı'nın bitti gözüyle baktığı Osmanlı Devleti'nin yıkıntılarından, güçlü ve kendine güvenen genç Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni yaratması, inanılmaz reformları ile hanedan ve halifeliği kaldırması, şeriat kanunları yerine laik kanunların konulması gibi hususlar da belirtiliyordu. Kadınların kafesten kurtarılıp toplum hayatına kazandırılması, bin yıllık alfabeyi değiştirerek, kolay öğretilen Latin alfabesini getirmesi, özetle, yaptığı devrimlerle Türkiye'yi tanınmayacak kadar geliştirerek değiştirmesi laik, çağdaş bir yönetim oluşturması, bölgede bir barış ve istikrar yaratması vurgulanıyordu.

Gazeteler "Hiç kimsenin onun kadar büyük saygı ve derin hayranlık yaratmadığını, Atatürk'ün ölümüyle İngiltere'nin candan bir dost kaybettiğini" yazıyordu.

Atatürk'ün ölüm haberi İngiliz imparatorluğunun her tarafında yankılanmıştı. Sadece Malta adasında yayımlanan makale ve haberlerin toplamı 43'e ulaşmıştı. Kıbrıs'ta Türk ve Rum gazeteler duydukları derin üzüntüyü dile getirmişler, konsolosluklar bayraklarını yarıya indirmişlerdi.

Seylan adasında Yeni Zelanda'da saygı dolu yazılar kaleme alınmıştı. İngiliz İmparatorluğu içinde ulu önderin ölümünden en fazla üzüntü duyan

İngiltere, Atatürk'ün cenaze töreninde, Çanakkale savaşında bir bacağını yitiren Mareşal Birdwood ile bir askerî birlik tarafından temsil edildi.

Hindistan yarımadasında yaşayanlar olduğu anlaşılıyordu. Bugünkü Pakistan, Bangladeş ve Hindistan'ı kapsayan bu bölgede yaşayan halk, onu "Bağımsız Türkiye'nin yaratıcısı, Asya'nın kahraman Milliyetçilik Havarisi" olarak benimsemişlerdi. O, yaptıkları ile yalnız Türkiye'ye değil, bütün Asya halklarına da büyük hizmetlerde bulunmuş, ülkesinde yaptığı reformlarla Asyalılara da ilerleme ve bağımsızlık yolunu göstermişti.

Atatürk'ün ölüm haberiyle Hint halkı adeta şok geçirmiş, yas tutmuştu. Ücra kasabalarda bile, çalışmalar tatil edilmiş, 18 Kasım günü bütün Hindistan'da "Kemal Günü" olarak anılmıştı. "Milliyetçiliğin babası", "Çağın en büyük kahramanı", "Asya'nın kurtarıcısı", "Bütün Doğu'nun iftihar kaynağı" ve "Milliyetçiliğin gerçek ruhu" için samimi gözyaşları akıtılmıştı.

Ulusal bağımsızlık ve çağdaşlaşma önderinin kaybı, komşu ülkelerde de yankılar uyandırdı. Yunan resmî makamları ve basını Türkiye'nin acısını paylaştı. Gazeteler, Atatürk'ün kaybının, dünya için de bir talihsizlik olduğunu vurguladı. Bulgar, Romen ve Macar basını onun eserini, kişiliğini yücelten makaleler yayımladı. İran'da bir ay resmi matem ilân edildi. Afganistan ve Lübnan içten üzüntülerini dile getirdi.

Atatürk'ün ölümü dünya ve insanlık için büyük bir kayıp olarak değerlendirildi. Özellikle esaret altındaki Afrika ve Asya toplumları, onun vefatını, kendilerinden bir kahramanın kaybı olarak görmüşlerdi. Atatürk'ün sonsuzluğa uğurlanışının dünyada, özellikle Asya ve Afrika'da yaşattığı yankılar, onun evrensel etkisinin en belirgin göstergesi oldu. •

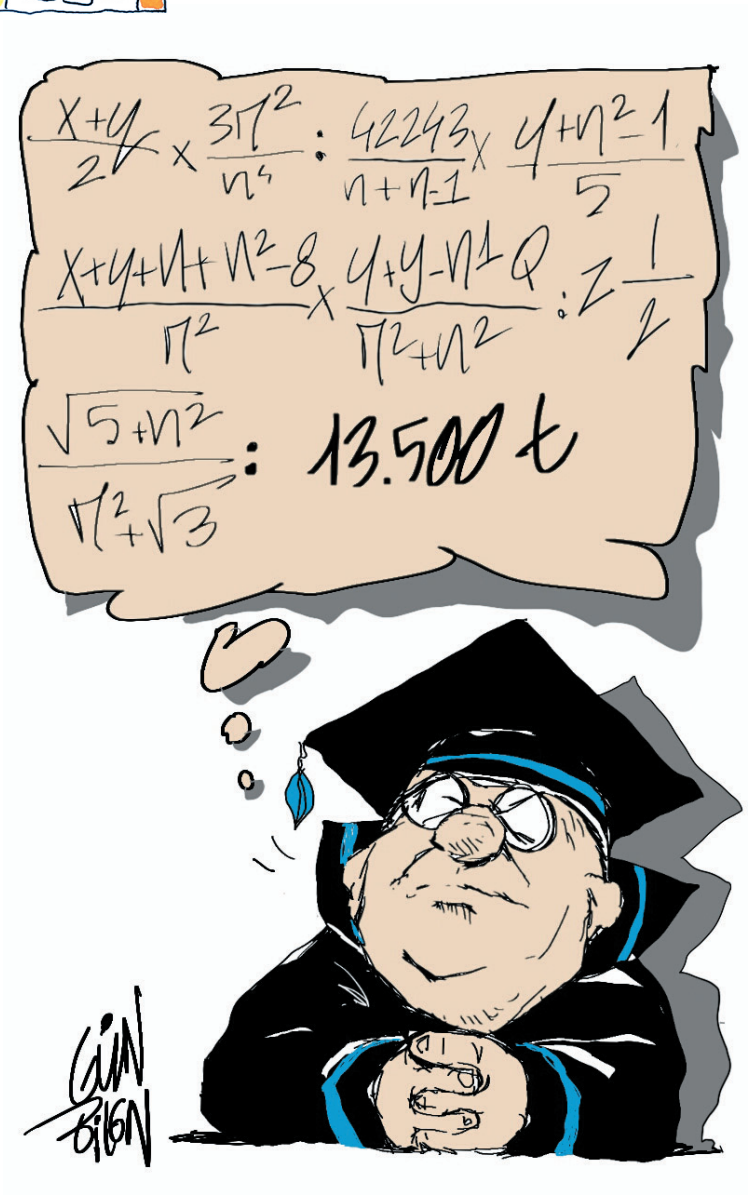
cengizonal@butundunya.com.tr

(Gelecek Ay: Atatürk İngiliz Resmi Tarihinde)

Fırçalayarak

Serdar Günbilen

KORKU ③

Yazarımız Hikmet Uluğbay'ın "Korku" konusunu işlediği ekteki yazısı, aynı konulu yazısının bir bölümüdür. Yazının tümü yanısıra, yararlanılan kitapların belirtildiği dipnot listesini de okumak isteyen okurlarımız, internetteki hikmetulugbay.com sitesine başvurabilirler.

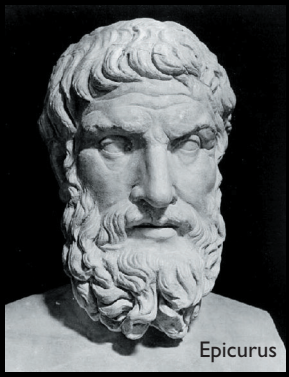
Yazan:HİKMET ULUĞBAY

Buraya kadar seçtiğim görüşlerin ağırlığı korkanlar ve korkutanlar oldu. Acaba korkutmayı bir araç olarak kullananların kendi korkuları yok mu? Şimdi de onların korkusuna kısaca göz atalım.

Antik çağ Yunan filozofu, **Epicurus** (M.Ö. 341-279, *"Kim etrafa korku salarsa, kendisi de korkusuz değildir." [24]* diyor.

Publilius Cyrus (1 yüzyıl) *"Kendisinden çok kişinin korktuğu kimse, çok kişiden korkmalıdır." [25]* demiş.

Epicurus'u ve Cyrus'u şöyle anlamak gerek

Epicurus

herhalde, *"Korku salanların çevresinde herhalde dostları olamaz, olsa olsa dost diye tanımlama zorunda kalacakları fedaileri, işbirlikçileri ve dalkavukları bulunabilir. Öyle bir ortamda da korkmaları doğal, zira yanlarında bulundurduklarının ne zaman ihanet edeceklerini veya arkadan vuracaklarını asla bilemezler."*

Korku salanların çevresindekilerden korkmalarına yönelik güzel bir değerlendirmeyi yine **Montaigne**'de buluyoruz. Montaigne "Tiranları bu kadar kan dökücü yapan nedir?" sorusunu kendi yanıtlıyor:

Montaigne

"Kendi güvenliklerini sağlama kaygısı ve yüreklerindeki korku, kendilerine zarar verebilecek herkesi ortadan kaldırarak kendi güvenliklerini sağlama duygusu veriyor. Bu korkuları arasında kadınlar ve kendilerini yaralayacak olanaklar da bulunuyor." [26]

Aslında, korku salanların en büyük korkusu, korkuttuklarının gün gelip "korku duvarını" aşabilecek olmaları. O nedenle buna fırsat vermemek için sürekli ve kesintisiz korku salmaya ve avazları çıktığı kadar bağırmaya devam etmişler ve ediyorlar.

"Aslında, korku salanların en büyük korkusu, korkuttuklarının gün gelip "korku duvarını" aşabilecek olmaları."

1801-1809 döneminde ABD Başkanlığı görevini üstlenen **Thomas Jefferson**'un insanlar hakkında çok değerli bir gözlemi var:

"İnsanlar yaradılışlarının doğal gereği olarak ikiye ayrılırlar" diyor ve şöyle devam ediyor:

"Birinci grup halka güvenmez ve ondan korkar ve bütün yetki ile gücü onların elinden alarak üst tabakanın ellerine vermek ister. İkinci grup kendisini halkla birlik olarak görür. Toplumsal çıkarların emanet edilebileceği en akıllı kesim olmasa bile, halka güvenir, onları bağrına basar ve onları en namuslu ve en güvenilir bulur. Bu iki grup insan her ülkede bulunur. Onlar, kendilerini düşüncelerindeki, konuşmalarındaki ve yazılarındaki özgürlük boyutu ile belli ederler." [27]

Bu gözleme iki yüz yıl sonra eklenecek bir şey bulabilmek çok zor. Yine de Jefferson'un gözleminde katılmadığım tek nokta var.

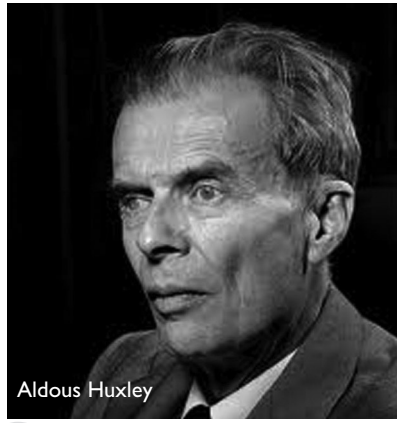
"Halka güvenmeyip ondan korkanlar, bütün yetki ve gücü toplumun üst tabakasına asla vermezler, aksine tek başlarına kendi ellerinde toplamak isterler. Üstelik korkutanların çevrelerine yönelik güvensizlikleri her gün daha da artarak büyür ve şüphesini çekenlerin ödeyeceği en ucuz maliyet ise çevreden uzaklaştırılmaktır."

İngiliz yazar **Aldous Huxley** (1894-1963) Avrupa ve Uzak Doğu'nun yeniden bir dünya savaşına çılgınca hazırlanmaya başladığı dönemde, 1937 yılında yayınladığı ve dilimize "Sonuçlar ve Araçlar" olarak çevrilebilecek kitabında, toplumların diktatörlerini nasıl yarattığına ilişkin çok ilginç bir saptama yapmıştır.

"İnsanlar Sezar'lara ve Napolyon'lara tapınmayı sürdürdükçe, Sezar'lar ve Napolyon'lar ortaya çıkacak ve onların yaşamlarını perişan edeceklerdir." [28]

Huxley ayrıca aynı kitabında, demokrasi ile yönetilen ülkelerin o kimliklerini sürdürebildikleri sürece savaş macerası içine girmeyeceklerini de aynı güzellikle şöyle dile getirmiştir: *"Modern ve yüksek teknolojili bir savaşa etkin bir biçimde hazırlanan ve giren bir ülke demokratik olmaktan çıkar. Hiçbir ülke bir diktatör ve ona koşulsuz boyun eğen eğitimli bir bürokrasi tarafından yönetilmedikçe modern bir savaşa hazırlık yapmaz." [29]*

Thomas Jefferson 4 Temmuz 1826 günü yaşamdan ayrıldığında masasında bulunan bir kağıdın üzerinde *"Diktatörlere direnmek, Tanrı'nın önünde saygı ile eğilmektir." [30]* yazılı imiş.

Aldous Huxley

"İnsanlar Sezar'lara ve Napolyon'lara tapınmayı sürdürdükçe, Sezar'lar ve Napolyon'lar ortaya çıkacak ve onların yaşamlarını perişan edeceklerdir."

Noktayı Russell'dan son bir alıntı ile koyalım: *"Kimse, dünyadaki kendi yerini görme cesaretini göstermedikçe korkudan kurtulamaz ve kimse yeteneğinin elverdiği yüceliğe, kendi önemsizliğini fark etmeden, yükselemez." [31]* •

Genç Karikatüristler Turhan Selçuk'un izinde

Yazan: NÜKET ALİCİKOĞLU

Milas doğumlu karikatürist Turhan Selçuk'un anısına bu yıl 4.'sü düzenlenen Uluslararası Turhan Selçuk Karikatür Yarışması'nda, 303 sanatçı 994 eseriyle yarıştı.

Yapılan jüri değerlendirmesi sonucu, iki eser dereceye girerken, 9 esere özel ödül, 2 esere ise teşvik ödülü verildi.

Milas Belediyesi tarafından bu yıl 4. kez düzenlenen Uluslararası Turhan Selçuk Karikatür Yarışması'na 41 farklı ülkeden 303 karikatürist 994 eserle katıldı. Jüri üyeliklerini Milas Belediye Başkanı Muhammet Tokat, karikatüristler Kamil Masaracı, Marilena Nardi (İtalya), Christine Traxeler (Fransa), Menekşe Çam, Emre Yılmaz, Latif Demirci, Milas Belediyesi Kültür Sanat Sorumlusu

Karikatürist Turhan Selçuk'un eşi Ruhan Selçuk açılış konuşmasını yaparken

Ödül alan sanatçılar (Soldan sağa) Vladimir Kazanevsky, Oğuz Demir, onur konuğu Ruhan Selçuk ve Milas Belediye Başkanı Muhammet Tokat ödül töreninde

Ersin Yeniceli ve grafik tasarımcı Bülent Örkensoy'un yaptığı yarışmanın öncesinde, onur konuğu Ruhan Selçuk'un da katılımı ile Karikatürlü Ev'in 4. kuruluş yıldönümü kutlamaları, Karikatürlü Ev'de Milas Sanatçılar Derneği Başkanı Mehmet Nergiz nezaretinde eğitim gören çocukların eserlerinin yer aldığı Genç Kalemler Karikatür Sergisi, Voltaire'in yazdığı ve Turhan Selçuk'un çizgileri ile hayat verdiği kitapta yer alan Karikatür Sergisi'nin açılışları Milaslı sanatseverlerle Turhan Selçuk Karikatürlü Ev'in bahçesinde gerçekleştirildi.

Ödül töreni ve sergi açılışı gerçekleştirildi

Bu yıl 4.'sü düzenlenen Uluslararası Turhan Selçuk Karikatür Yarışması için oluşturulan seçici kurulun yaptığı değerlendirmede ise İstanbul'dan Oğuz Demir yarışmanın birincisi, Ukrayna'dan Vladimir Kazanevsky ise üçüncüsü oldu. İkinci olarak belirlenen Pavel Konstantin'in ödülü ise, başka bir yarışmada ödül aldığı anlaşıldığı için, yarışma şartnamesine uygun görülmediğinden iptal edildi.

Yarışmanın kuralları gereği yeni bir sıralama yapılmadı. 1.'ye 3 bin dolar, 3.'ye bin dolar

Sanatseverler sergiye büyük ilgi gösterdi

para ödülü verilirken, özel ödüller de sahiplerini buldu.

Cumhuriyet Gazetesi özel ödülüne Recep Özcan, Milas Sanayi ve Ticaret Odası özel ödülüne Oğuz Gürel, Obur Mizah Dergisi özel ödülüne Polonya'dan Krzysztof Grzondziel, Pozitif Grup Sigorta özel ödülüne Saraybosna'dan Bozo Stefanovic, Nezih Danyal Karikatür Vakfı özel ödülüne Hatay Dumlupınar, Milas Sanatçılar Derneği özel ödülüne Sırbistan'dan Toso Borkovic, Muğla Bisikletçiler Derneği özel ödülüne İtalya'dan Andrea Pecchıa ve Tüm Kırtasiyeciler Derneği özel ödülüne ise Kürşat Zaman'ın eserleri değer görüldü.

Milas Belediyesi Turhan Selçuk Karikatürlü Ev teşvik ödülü Emre Özsoy'a, Seriks Kalam teşvik ödülü ise Serpil Pektaş'a verildi.

Jüri üyelerince yapılan değerlendirme sonucunda sergilemeye layık görülen 35 karikatür ve ödül alan 13 karikatürle birlikte toplam 48 karikatür 16 Ağustos günü, Turhan Selçuk Karikatürlü Ev'de hazırlanan sergiyle sanatseverlerin beğenisine sunuldu. Aynı sergide, yine Milas Belediyesi tarafından açılan resim ve heykel atölyelerinde ortaya çıkarılan eserlere de yer verildi. Sergi açılışında bir konuşma yapan Karikatürist Turhan Selçuk'un eşi Ruhan Selçuk, "Hayatımızı ve düşünce dünyamızı zenginleştiren ve Turhan Selçuk'a sevgi saygı duruşu niteliğindeki bu kültür mirası yarışma ve serginin oluşumunda sanata verdiği değerli

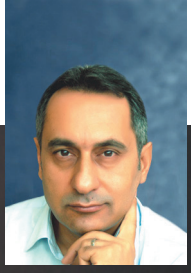

Oğuz Demir'in 1.'lik ödülü alan karikatürü

katkılarından dolayı sevgili Belediye Başkanımız Muhammet Tokat ve değerli ekibine, sevgili jüri üyelerine, değerli katılımcılara, emeği geçen tüm dostlara en inçten teşekkürlerimi ve sevgilerimi sunuyorum." dedi.

Milas Belediye Başkanı Muhammet Tokat etkinliklere katkıda bulunan yarışma koordinatörü Kamil Masaracı'ya, Milas Kaymakamı Fuat Gürel ise Ruhan Selçuk'a plaketlerini verdi. Yarışmanın ödül töreni de, yine 16 Ağustos akşamı Atatürk Kültür Merkezi'nde düzenlendi. Açılan karikatür, resim ve heykel sergisi, 13 Eylül tarihine kadar açık kalacak. •

Gürbüz Evren

1915 olaylarına ilişkin

Ermeni iddiaları ve ölüm nedenleri

Birinci Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru birçok cephede savaşan Osmanlı ordusu Anadolu topraklarında, özellikle Doğu vilayetlerinde hiç beklemediği bir durumla karşı karşıya kalacaktı.

Osmanlı vatandaşı olan Ermeniler, bölgede ilerleyen Rus ordusuna katılarak, erkekleri askere gitmiş savunmasız Türk ve diğer Müslüman ailelere saldırıp, kadın, çocuk, yaşlı, genç demeden katlediyordu. Birçok yerde de isyanlar çıkaran Ermeni komiteleri, İstanbul'daki Osmanlı Hükümeti'nin uyarılarına aldırış etmiyordu.

Mart 1915'te Van'a giren Rus ordusunun saflarındaki Ermeniler, kentte geride sadece 1500 Türk kalacak şekilde büyük bir katliam yaptı. Bu bardağı taşıran damla oldu. Gelişme üzerine Osmanlı Hükümeti, İstanbul'daki Ermeni Patriği, Ermeni milletvekilleri ve Ermeni cemaatinin önde gelenleri ile bir toplantı düzenledi. Ermeni komitelerinden, Doğu Anadolu'da 6 vilayetteki katliamlarına ve Ruslarla işbirliğine son vermelerini

isteyen Osmanlı yöneticileri, aksi takdirde bazı önlemler alınacağı uyarısında bulundu.

Buna rağmen isyan ve katliamlar devam edince, Osmanlı Hükümeti, önce 24 Nisan 1915'te Ermeni komitelerinin önde gelen 250 yöneticisini Ankara ve Çankırı'ya sürgüne gönderdi. Ardından da, 27 Mayıs 1915 tarihinde isyan bölgelerinde yaşayan Ermenileri, Tehcir'e yani Zorunlu Göç ve İskana tabi tuttu. Van, Erzurum, Diyarbakır, Elazığ, Bitlis ve Sivas'taki Ermeniler, İmparatorluğun başta Suriye olmak üzere güney eyaletlerine gönderildi. Kendi topraklarını ve insanlarını korumak isteyen her devletin alabileceği bu önlem, yıllar sonra karşımıza Ermeni soykırımı adı altında çıkacaktır.

Kendi topraklarını ve insanlarını korumak isteyen her devletin alabileceği bu önlem, yıllar sonra karşımıza Ermeni soykırımı adı altında çıkacaktır.

Soykırım iftirasının tarihi arka planını özetledikten sonra konuya girebiliriz.

Türkiye ise 24 Nisan 2015 yaklaştıkça, bırakın herhangi bir karşı hazırlığı, gelişmeleri izlemekle yetiniyor. Soykırım iftirasına karşı ısrarla yazıyorum, Ermeni lobileri ve destekçilerine karşı kullanılabilecek bilgi ve belgeleri kamuoyuna sunuyorum. Ama bu konuda bir devlet politikası bulunmadığı için, zaten bir avuç olan araştırmacı, uzman, tarihçi ve bilim insanları yalnız bırakılıyor, çalışmalarımız, önerilerimiz dikkate alınmıyor. Görünen o ki, her zaman olduğu gibi yine iş işten geçtikten sonra günü kurtarmak için bir şeyler yapılmaya çalışılacak.

Ermeni lobileri, dönemin Osmanlı yönetiminin 27 Mayıs 1915 tarihinde aldığı Tehcir yani Zorunlu Göç ve Yer Değiştirme kararının uygulanması ile birlikte, 1,5-2 Milyon Ermeni'nin öldürüldüğünü iddia eder. Birçok belge göstermiştir ki, o dönemde hayatını kaybeden Türklerin sayısı Ermenilerden çok daha fazladır. Amacımız ölüleri ve acıları yarıştırmak değil, sadece Ermenileri dikkate alan ve ölen diğer Osmanlı vatandaşlarını yok sayan anlayışın ne denli yanlış olduğunu ortaya koymaktır. Gerçekleri anlatmaktır.

Osmanlı arşiv belgelerine göre, Haziran 1915 ile Şubat 1916 arasında yaklaşık 428 bin Ermeni Zorunlu Göç'e tabi tutulmuştur. Kafileler halinde başta Suriye olmak üzere Os-

manlı'nın güney eyaletlerindeki topraklarına ulaşan Ermenilerin sayısı yaklaşık 382 bindir. Bu verilere göre, yaklaşık 56 bin kişi yolda hayatını kaybetmiştir. Yine Osmanlı arşiv belgelerine göre söz konusu ölümlerin bir bölümü, Erzurum-Erzincan yolundan, Tunceli civarından, Mardin bölgesinden geçen kafilelere yönelik saldırılar sırasında yaşanmıştır. Bu saldırıların ise soygun ve intikam amaçlı olduğu belirtilmiştir. Soygunların da, aralarında çok sayıda Ermeni'nin de olduğu asker kaçaklarının yanı sıra Kürt aşiretleri tarafından yapıldığı vurgulanmıştır. Kafilelerdeki Ermenilerin yükte hafif pahada ağır eşyaları yani altın ve mücevherleri olduğunu bilen eşkıyaların, soydukları insanları öldürerek, cesetlerini nehirlere, derelere, çukurlara attığını kayıt altına almış çok sayıda belge de vardır.

Asılsız iddialara bir örnek: Vereshchagin adlı ressam tarafından yapılan tablodaki kafataslarının Türklerin öldürdüğü Ermenilere ait olduğu iddia edilmiştir. Oysa tablonun yapıldığı 1871-1872 yıllarında Türklerle Ermeniler arasında hiçbir problem yoktu.

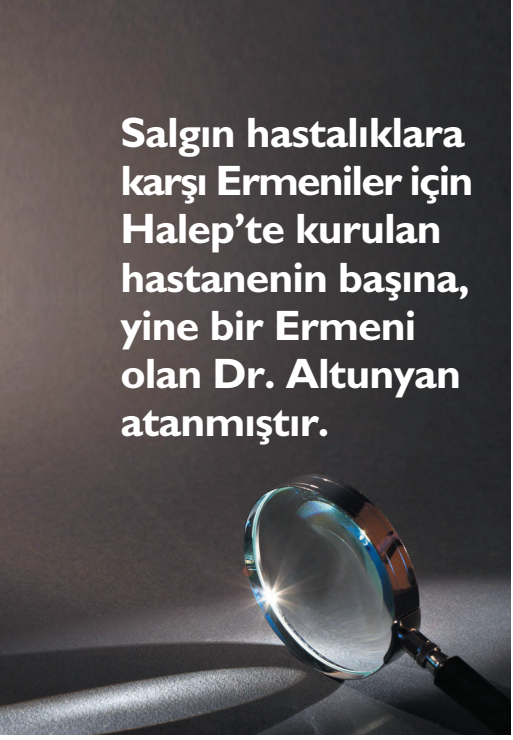
Kayıtlar, ölümlerin büyük bir bölümünün ise başta tifo ve dizanteri olmak üzere salgın hastalıklardan kaynaklandığını da göstermektedir.

Kafilelerin salgın hastalıklarla boğuştuğunu anlatan yerli yabancı birçok belge ve şahitlik vardır. Ermenilerin toplandığı kamplardan birinin bulunduğu Konya'da valilik, salgın hastalıklara dikkat çekmiş, alınan önlemlerin yetersizliğinden yakınmıştır. Kress Von Kressentein ve Goltz Paşa gibi Almanlar, şahit oldukları salgın hastalıkları kayıtlara geçmiştir.

Relief Society adlı Amerikan kuruluşu başta olmak üzere bazı uluslararası yardım kuruluşları, salgın hastalıklarla mücadele için Ermenileri tedavi altına almış, yollarda açtığı sağlık merkezlerinde hastalara hizmet vermeye çalışmıştır.

Osmanlı devletinin önde gelen isimleri de, salgın hastalıklar nedeniyle yaşanan ölümler üzerine harekete geçmiştir. İçişleri Bakanlığı'ndan Halep'teki Osmanlı yetkililerine gönderilen 12 Ekim 1915 tarihli telgrafta, hastalıklara karşı alınacak önlemler sıralanmıştır.

Salgın hastalıklara karşı Ermeniler için Halep'te kurulan hastanenin başına, yine bir Ermeni olan Dr. Altunyan atanmıştır.

Yine ordu komutanı Cemal Paşa, hem askerleri arasındaki hem de Ermeniler arasındaki salgın hastalıklar nedeniyle acil tedavi merkezleri kurmuş, ancak hastalıklarla mücadelede yetersiz kalındığını kabul ederek, bundan büyük üzüntü duymuştur.

Salgın hastalıklara karşı Ermeniler için Halep'te kurulan hastanenin başına, yine bir Ermeni olan Dr. Altunyan atanmıştır.

Ermeni kafileleri salgınlardan kırılırken, hastalıkları geçtikleri bölgelere taşıyordu. Hastalıklar sadece yerel halkta, Türk ve Müslüman diğer unsurlarda değil, aynı zamanda Türk askerleri arasında yayılmış, yüzbinlerce can almıştır.

Örneğin Joseph Pomiankowski, Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşü adlı kitabında, "Her türlü temizlik şartları ve sağlık hizmetlerinden yoksun bulunan Ermeni kafileleri, gittikleri yerlere üzerlerindeki bulaşıcı mikropları da taşımışlardı. Kafileler, uğradıkları bölgelere yaklaşık 1 milyon Müslüman'ın ölümüne neden olan lekeli humma hastalığının mikrobunu da bırakarak gitmişlerdir" demektedir.

Bir Osmanlı belgesine göre 1914-18 arasındaki Birinci Dünya Savaşı sırasında askere alınanların sayısı 2 milyon 850 bin civarındadır. Savaşın sonuna gelindiğinde, 1918 yılında, elde kalan asker sayısı sadece 60 bindir. Askerin önemli bir kısmı savaşta şehit düşmüş, bir bölümü esir kamplarına götürülmüş,

Hollandalı tarihçi Erik Jan Zürcher

yüzbinlerce asker de, ya salgın hastalıklara yakalanarak ya da açlıktan dolayı hayatını kaybetmiştir. Bu bilgi de, salgın hastalıkların savaş şartlarında ne denli etkili olduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

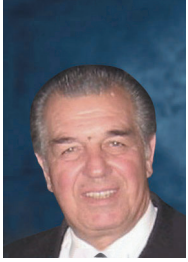
Hollandalı tarihçi Erik Jan Zürcher de, Dünya Savaşı'nda Osmanlı Askerinin Tecrübeleri adlı kitabında, salgın hastalıklara dikkati çekerek, özetle "Bit yumurtaları, elbiselerin ve eşyaların arasında taşınıyor, tifüs hastalığının yayılmasına neden oluyordu. Bu sadece sürgüne gönderilen Ermenileri değil, geçtikleri yerlerdeki halkı ve diğer Müslüman muhacirlerin de ölümüne yol açıyordu" demektedir.

Ermeni nüfus arasındaki ölümlerin hatırı sayılır bir bölümü ise ısrarla dikkatlerden kaçırılmaktadır. Bu önemli ayrıntı maalesef çok sık dile getirilmediği içindir ki, ölü sayısı üzerinden yapılan propaganda hep etkili olmuştur. Ermeni Zorunlu Göçü kararı açıklandığında, Doğu Anadolu'nun 6 vilayetindeki (Erzurum, Van, Elazığ-Harput, Sivas, Bitlis ve Diyarbakır) Ermenilerin önemli bir bölümü, Rus ve Fransız Ordularına gönüllü olarak katılmışlardır. Bunların bir kısmı savaşta ölürken, büyük bir kısmı da, geri çekilen Rus ve Fransız orduları ile birlikte, Rusya ve Fransa'ya gitmiştir. Onbinlerce Ermeni de, Amerika Birleşik Devletleri'ne gitmiştir. Söz konusu ülkelerin vatandaşlığına geçen bu Ermenilerin sayıları konusunda net bir veri yoktur. Ancak günümüzde onların vatandaşlığa geçmiş torunlarının sayıları milyonlarla ifade edilmektedir. Bugün Amerika Birleşik Devletleri'ndeki yaklaşık 1 milyon kişilik Ermeni toplumu ve Fransa'daki yaklaşık 600 bin civarındaki Ermeni topluluğu, Tehcir'in hemen öncesi ya da sonrası Osmanlı topraklarını terk edenler tarafından oluşturulmuştur.

Dünyada en çok Ermeni'nin yaşadığı kentlerden biri de Marsilya'dır. Fransa'nın bu liman kentinde günümüzde 100-150 bin Ermeni yaşamaktadır. Bu topluluk, Birinci Dünya Savaşı'nın sonunda Osmanlı topraklarını işgal eden Fransız ordusuna gönüllü olarak katılan, ancak Fransızların çekilmesi üzerine bölgede kalamayacaklarını anlayarak gemilerle Marsilya'ya kaçan Ermeniler tarafından oluşturulmuştur. Ermeniler arasındaki salgın hastalıkların etkisi uzun yıllar devam etmiştir. Gemilerle gelen Ermenilerin taşıdığı hastalıklardan bazıları Marsilya'da da yayılmaya başlayınca, Fransa'da önlemler alınmıştır.

Ölümcül hastalıklardan birini tanımlamakta zorluk çeken Fransız doktorlar, buna, "Ermeni Hastalığı" anlamına gelen "Maladie Armenienne" adını vermiştir. Hastalıklardan ölümler, soygunlarda, intikam amaçlı baskınlarda hayatını kaybedenler, gönüllü ülkeden ayrılanlar, Fransız ve Rus ordularına destek oldukları için savaşırken ölenler, sağ kalıp kaçanlar çok önemli sayılarla ifade edilmektedir. Konuyu yazmaya ve soykırım iftirasındaki yalanları ortaya koymaya devam edeceğiz. •

gurbuzevren@butundunya.com.tr

Can Pulak

Demirel'le birkaç saat

Siyasi hayatımızda Süleyman Demirel'in seçkin bir yeri vardır. Mücadeleci, pes etmeyen, darbelere rağmen dik durabilen, 6 defa gidip 7 defa gelen bir liderdir o…

Seveni de, sevmeyeni de çoktur Demirel'in. Ama millet, artıları eksilerinden çok fazla olduğu için şimdi saygıyla anıyor onu. Hele günümüz liderlerini görünce, insanın koşup sarılası geliyor Demirel'e. Başbakanlığı da, Cumhurbaşkanlığını da başarıyla yaptı. Zaman zaman siyasi mücadelenin dozunu kaçırdıysa da, rakiplerine karşı dikkatli ve saygılı davrandı. Kimseye hakaret etmedi, kimseyi küçük görmedi, kin tutmadı.

Anayasaya ve yasalara sadakati, ülkenin tek bir çakıl taşını bile gözden çıkarmaması, Türk'lüğü ve bayrağı yere düşürmemesi, milli değerlerimize sahip çıkması, alkışlanacak özellikleri olarak dikkati çekti. Ayrıca mühendisliğini iyi kullanması, Anadolu'yu barajlarla süslemesi, su ve yol sorunlarını önemli ölçüde çözmesi, milletin takdirini kazandı. Çoban Sülü, barajlar kıralı ve baba gibi sıfatları hakkıyla taşıdı ve köyden çıkışını hep iftihar vesilesi olarak tanımladı.

Aslında Demirel'le ilgili yazılacak çok şey var. Ama ben, geçmişin muhasebesini yapmaktan çok, 21 sene sonra can dostum Ali Şen sayesinde siyasetin bu dev çınarıyla birlikte yediği-

miz yemekten bahsetmek istiyorum. Demirel siyasette nasıl bir efsaneyse, Ali Şen de sadece sporda, futbolda değil, dostlukta ve vefada da bir efsanedir. Dostlarını görevlerinden ayrıldıktan sonra daha çok arar, sorar, ilgilenir. Bu hafta Demirel'i Bodrum' da ağırladı. Geçen hafta 98 yaşına giren Kenan Evren'i unutmadı, Bodrum'dan Ankara'ya yaş günü pastasını yolladı. İşte böyle vefalı bir insandır Ali Şen...

Demirel şerefine evinde verdiği davete ve sonra balıkçı Sait'teki akşam yemeğine beni de davet etti. 21 sene sonra karşılaştığım 90 yaşındaki Demirel'in hafızası hâlâ müthiş güçlüydü. Yavuz Donat'la ikimizi bir arada görünce, "yine dip dibeler. Bunlar birbirinden hiç ayrılmaz" dedi. Mehmet Barlas'la sohbet etti, ilginç şeyler söyledi. Geleceğe yönelik tahminler yaptı, hep ölçülü davrandı ve hep devlet adamı kimliğine uygun seviyeli sözler sarfetti. Kendisinden izin almadığım ve özel sohbette söylenen şeyler olduğu için, anlattıklarını yazmayacağım. Ancak Türkiye'nin geleceği için umudunu ve moralini kaybetmediğini belirtmekle yetineceğim.

Ali Şen'in davetinde İsmet Sezgin, Nahit Menteşe, Zincirbozan'dan kader arkadaşı CHP'li Celal Doğan, yine CHP'nin başarılı Spor Bakanı Fikret Ünlü, Muğla'nın büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Osman Gürün, Demirel'i siyaset yolculuğunda hiç yalnız bırakmayan AP Gençlik Lideri Taylan Bilgen, vefalı dost Orhan Keçeli,

Geleceğe yönelik tahminler yaptı, hep ölçülü davrandı ve hep devlet adamı kimliğine uygun seviyeli sözler sarfetti.

Süleyman beyi iç ve dış uçak yolculuğunda taşıyan THY'nin ünlü baş pilotu Haluk Sezener ve daha pek çok ünlü şahsiyet vardı.

Türk siyasetinin bu dev çınarıyla geçirdiğim birkaç saat, beni geçmişe götürdü. Geride bıraktığımız elli yıl, (yani yarım asır)bir film şeridi gibi geçti gözümün önünden. Gürsel'li, İnönü'lü, Demirel'li, Bölükbaşı'lı, Ecevit'li, Özal'lı yıllar… Türk basını Türkiye'yi Demirel'in yurt gezileri sayesinde tanıdı. Dünyayı ise rahmetli Turgut Özal'la yaptığı dış seyahatlerle...

Her iki liderin de Türk basınına yaptığı değerli katkılar unutulmaz. Keşke siyasette rakip olacaklarına, birlikte çalışma imkanı yaratsalardı da, Türkiye'yi uçursalardı. Birlikte çalışma teklifini ve (Demirel Cumhurbaşkanı-Özal Başbakan) önerisini Ekrem Ceyhun, Süleyman beye götürmesine rağmen, maalesef kabul görmedi. Eğer kabul edilseydi, ülkemiz bugün bambaşka bir durumda olurdu. •

canpulak@butundunya.com.tr

Konur Ertop

Bekir Yıldız, 1960'ların Türkiye'sini Anlatıyor

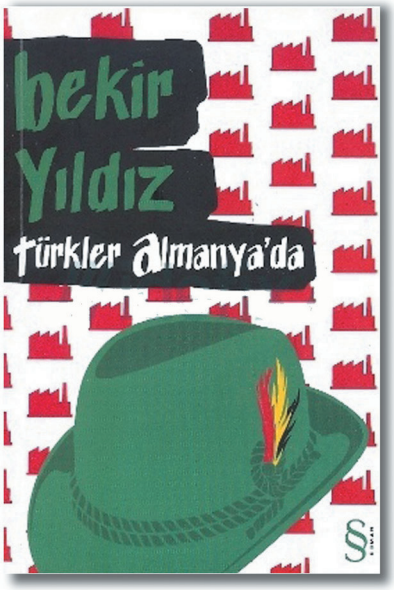
Bir ucu Harran'da bir ucu Almanya'daki sahipsizler

Şanlıurfa'da doğan Bekir Yıldız o yöredeki halkın sorunlarını yakından tanımıştı. Bir süre Almanya'da çalıştı; oradaki Türk işçilerin yaşamına tanıklık etti. Bu gözlemleri yapıtlarına kaynak oldu.

İlk kitabı, **Türkler Almanya'da** adındaki romanıydı. Yurt dışına işçi göçünü, oraya gidenlerin türlü sıkıntılarını, bu arada uyum sorunlarını başka kitaplarında da anlattı.

Ama onun yapıtlarında asıl, güneydoğu Anadolu'yla ilgili çarpıcı gerçekler dikkat çekiciydi. Gelenek-göreneklerin etkisi, koyu bilgisizlik, çağdışı, akıl dışı, ahlak anlayışı, köylerde ağa baskısı, acımasız yaşama koşullarının bütün bu çevreyi kıskıvrak kuşattığı gösteriliyordu. Beslendiği bu acılı dünyayı, o yöreden uzaklaşınca nasıl daha yakından kavradığını, niçin oraları anlatmaya yöneldiğini kendisinden öğreniriz:

"Benim kahramanlarım, normal bir yaşama olanağının ucundan bile tutamamış köylülerdir. Fakirlik, bir yana, düzenli bir yaşantıya erişme umutları da yoktur. Birbirlerini yerler. İlkelin ilkeli anlayışlarla donatılmışlardır. Bizim tarafları iyi verebilmişsem bu, Harran Ovası'nda doğmuş olmam kadar Almanya'yı görmüş olmamla da ilgilidir. Almanya'da dört yıl çalıştım. Doğum yerimin sorunları kafamda şimşek gibi çaktı oradayken."

Bekir Yıldız'ın ilk kitabı Türkler Almanya'da

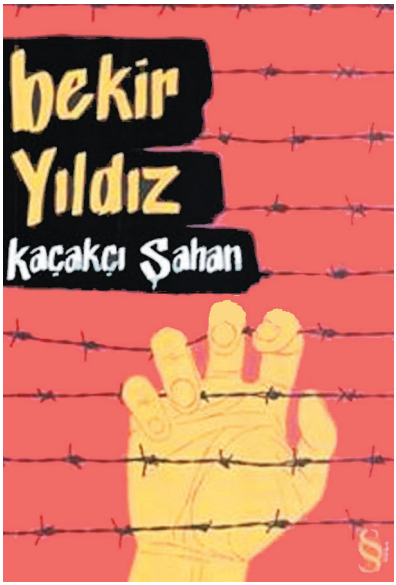
Anlattıkları çarpıcıydı. Anlatımı da neredeyse "edebiyat dışı" denebilecek ölçüde yalındı. Söz sanatlarına, imgelere, benzetmelere yüz vermiyordu. Bunu da, *"Ben 'Kaçakçı Şahan'ı yazdığımda edebiyat nedir, roman, hikâye nasıl yazılır… bunların üzerinde düşünmüyordum. Toplumcu gerçekçi edebiyatın, biçimci edebiyatın filan kurallarını bilmiyordum. Büyük bir içtenlikle şuna inanıyordum: Ben bu insanların sorunlarını yazarsam, her şey değişecek,"* diye açıklamıştı.

Bu konuda, şunu anlatır: *"Bir gün dolmuşla Taksim'e çıkıyordum. Önde iki arkadaş oturuyordu. Biri ötekine uzunca bir şeyler anlattı. Sonunda dinleyen sıkıldı. 'Hikâyeyi bırak da arkadaş, ne demek istiyorsun onu bana söyle,' dedi. Ben de hikâyeye hep böyle yaklaştım. Yani hikâyeyi hikâye olmaktan kurtarmaya çalışıyorum. Gerçekleri yoğurup dinamit haline getirmeye çalışırım. Okunduğunda bu dinamitin mutlaka patlamasını isterim okuyanın kafasının içinde."*

1960'larda Güneydoğu'daki yaşam sorunları onun yapıtlarına türlü ayrıntılarıyla yansımıştır. Nizip'te kaynaşan kaçakçıları küçücükken tanımıştı. Gerçekleri yalan dolana sapmadan apaçık anlatmıştır: Babasının polis olduğunu, çarşıdaki kaçakçılardan rüşvet aldığını, yoksul

evlerine giren ekmekte onların da payı olduğunu kendisinden öğreniriz. İşte Şahan da Nizip çarşısında gördüğü kaçakçılardan biriydi.

Şahan'ın serüvenini anlattığı öyküsü, bir kitabına adını vermiştir. Bu kitabı 1971'de, Sait Faik Hikâye Armağanı'nı da, Bilge Karasu ile paylaşmıştı. Öyküde, Ancakent köyünden Şahan biraz para yapıp kaçakçılıktan elini eteğini çekmeyi tasarlamaktadır. Halep'e son gidişinde

kazandıklarını iki altına çevirip kesesine yerleştirmiştir. Sınırı geçerken mayına basmaktan kurtulamaz. Can verirken de, köyden ayrılmadan önce babasına söylediğini yapmayı başarır: Altınlarını dişlerinin arasına sıkıştırır. Jandarmalar, kimliğini saptamak için cesedini köye getirdiklerinde, ceza görmekten korkan köylüler gibi kendi ailesi de ona sahip çıkamaz:

"Ölenin kim olduğunu ele vermemek yasalarında vardı çünkü. Ölen kaçakçının evi aranmasın, soyu mimlenip ikide bir sorgu sualin ağzına sürülmesin diye."

Jandarmanın yanından, başını çevirip *"Heç görmemişem… Töbe ki görmemişem…"* diye uzaklaşanlar arasında Şahan'ın acılı eşi de vardır:

"Üzerine atılmak, 'Heyvağ' diye dövünebilmek için canını bile vermeye hazırdı. Fakat aklına çocukları düşüyor, onların geleceği, hısımlarının ekmek parasına kan doğramaya cesareti kıt geliyordu. Boynu bükük, tek göz damına doğru, yağ içmiş gibi yürüdü."

Geceleyin, karakolun yakınına bırakılmış cesede gizlice yaklaşan umarsız babası, kanlı ölünün ağzını aralayarak altınları alır. "Kaçakçı Şahan" kitabındaki öteki öyküler Harran'dan Almanya'ya uzanırken özellikle köy yaşamında çağdışı kalmış alışkanlıklara, toplum baskısına, bilgisizlik yüzünden kadının nasıl ezildiğine parmak basar.

Güzel Parmaklar adlı öyküde, bir haftalık gelin Elif, kocasının getirdiği kaçak tütünü sarmasını komşusu Ayşe Bacı'dan öğrenmeye çalışır. Beceremeyince komşu kadın becerikli elleriyle sigaraları sarıp Elif'e verir. Olanları akşam gelince öğrenen Ayşe Bacının kocası, kadını bayıltıncaya dek döver. Nedenini de şöyle açıklar:

"…Yarın ne olacak, bilmez misin? O pezevenk kahveye gidecek. Eşine dostuna cıgara ikram edecek.

O pezevenkler de alıp yakacaklar. Duman iyi gelecek. Duman üstüne duman. Cıgaraya bakıp ne güzel sarılmış diyecekler … Ya herif, o zaman derse, Kuyumcu Osman'ın karısı sarmış diye…"

Büyük Yas öyküsü düğün evinde iki arkadaş arasında meydana gelen kanlı bir olayı aktarır: Şehmuz ile Nevres içki sofrasında gösteriş için silahlarını ateşlerken Nevres'in silahı patlamaz. Arkadaşının alaylarından kurtulmaya çalışan Nevres, elindeki silahı kurcalarken Şehmuz'u vurur. Şehmuz'un eşi Gülsün, ölen kocasına bağlılığını göstermek için töreye göre, bütün saçlarını yolmak, saçları uzayıncaya değin de evden çıkmamak zorundadır:

"Saçlarını tutam tutam koparıp ölünün üzerine attı. Kınalı saçlar beyaz çarşafın üzerine düştükçe, hemencecik yapışıp kalmıyor, henüz canlılığını yitirmemiş saçlar, kıvrılıp hareketle-niyordu bir süre."

Zırhlı Şamı öyküsünün Nizip'e bağlı Kertuşe köyünde geçtiği belirtilir. Vakkas Emmi ile Kuşçu Mansur gökyüzünde kuş yarıştırırlar. Birbirlerini çekemeyen iki kuş meraklısı, kapalı köy çevresi içinde gelip geçmiş eski olayların da etkisindedir. Acımasız Mansur, öcünü Vakkas'ın umut bağladığı "Zırhlı Şamı" adlı kuşu canlı canlı yolarak alacaktır: *"Göğsü üzerine düşen kuşun güzel başı toprağa battı. Tavuk gibi yolunmuş tüylerinin açığa vurduğu çıplak bedeni yer yer titriyordu."*

Gaffar ile Zara öyküsünde, ağanın köye traktör getirmesiyle işsiz kalan Gaffar'ın Almanya'ya gitmek üzere yola çıkışı anlatılır. Ağa acımasızdır. Toprak reformuyla köylüye dağıtılan toprakları, tehditlerle ellerinden almıştır. El koyduğu topakları üzerindeki insanlarla birlikte satar. Köydekilerin tümünün kendisi için çalışmasını ister.

Ağa acımasızdır. Toprak reformuyla köylüye dağıtılan toprakları, tehditlerle ellerinden almıştır. El koyduğu topakları üzerindeki insanlarla birlikte satar.

Gaffar'ın gitmek istemesi törelere de ağaya da karşı gelmektir. Ancak onun tasarıları büyüktür: *"… Ben büyük bir iş peşindeyem. Traktör alacağam, yurduma dönüp yeri göğü sürecağam. Para, sana olacak zibil. Ondan sonra bu damda kim oturur. Ahtım olsun, ağaya inat, bösböyük bir ev yaptıracağam ve de hayadında hayvanlar için bile odalar olacak."*

Gaffar düşündüklerini ağaya da aktarmaktan çekinmez: *"Bu gidiş bir mecburiyettir. Traktörü karşımıza bir sancak gibi sen dikmedin mi? İtibarımızı sıfıra gene sen düşürmedin mi? Ve de yiğit işini elimizden alıp*

traktörün ağzına atmadın mı? Gidecağam, hem döndüğümde senin gibi toprağım olacak." Ancak, pek beğenilen bu öyküsünü yazar sonraları eleştirmekten de geri durmayacaktır: *"Gaffar Almanya' da Almanya' ya gitmeden önce karşı olduğu ağalığa, adaylığını koymuştur."*

Bekir Yıldız'ın yarım yüzyıl önceki Türkiye konusunda anlattıklarından bugün değişmiş olanlar vardır. Ancak değişmeyenler de az değildir. Yazarın yapıtlarıyla üniversite çevrelerinde ilgilenenler arasında örneğin **"Kaçakçı Şahan"**ın yazgısının, çok yakın bir örnek olarak Uludere olayını anımsattığını vurgulayan araştırmacılar olmuştur: *"Hikâyenin Uludere Olayı ile benzerliği, geçim sıkıntıları nedeniyle kaçakçılık yapmak zorunda kalan insanların bir şekilde ölmeleridir. Ve dikkat edilirse iki olay da devlet eliyle gerçekleşmiştir. Hikâyede Şahan devletin döşediği mayınlara basarak ölmüş, Uludere' de ise insanlar savaş uçaklarından bir yanlış anlaşılma sonucu atılan bombalarla hayatlarını kaybetmişlerdir."*

"Türkiye' nin Suriye ve Irak sınırlarından yoğun olarak uyuşturucu, tütün ve tütün mamulleri ve akaryakıt kaçakçılığı yapılmaktadır. Ekonomik olarak çok fazla seçeneği olmayan bölge insanı bu işi tüm tehlikelere karşın sürdürmeye ve bölgede kaçakçılıktan doğan nedenlerle ölümler ve yaralanmalar yaşanmaya devam etmektedir…" •

konurertop@butundunya.com.tr

İki Fıkra

İşadamının Tatili

Bir işadamı, yoğun geçen bir seneden sonra tatile çıkmaya karar verdi. Eşi de meşgul olduğu için birlikte bir tatil ayarlamak zor oldu. Adam İspanya kıyılarında bir otele gitti ve bir aylık bir rezervasyon yaptırdı. Bir hafta kadar tatil yaptıktan sonra, garson kendisine bir mektup iletti. Mektubu okuyan işadamının yüz ifadesi değişti. Bunu gören otel yöneticisi yanına gitti, her şeyin yolunda olup olmadığını sordu.

"Ne yazık ki tatil sona erdi" dedi işadamı. Yönetici şaşırdı ve üzüldü.

"Ama beyefendi, bir aylık rezervasyon yaptırmıştınız, ne oldu böyle?" İşadamı çaresiz bakışlarla cevap verdi:

"Evet, bir ay kalacağım, ama tatil bitti. Karım işinden izin almayı başarmış ve iki gün sonra burada olacakmış..."

Taksimetre

Bindiği taksinin yokuşta frenleri patlamıştı. Müthiş bir hızla aşağı iniyor ve duracağa benzemiyordu.

Arkada oturan adam bağırdı;

"Durdur şu arabayı…"

Hızla giden taksiye hakim olaya çalışan şoför panik içinde haykırdı:

"Durduramıyorum efendim, fren patladı!.."

Arkada oturan adam bu kez daha şiddetli bir sesle bağırdı.

"O zaman taksimetreyi durdur"

Dünyada ve Türkiye'de Çocuk İşçiler

Çocuk işçiliği insani gelişim açısından ciddi bir sorun olarak görülmektedir. İstatistikler çalışan çocukların önemli oranda eğitim hakkının da gasp edildiğini ortaya koymaktadır.

Yazan: KAYA KARAN

Dünya'da her 5 çocuktan biri çalışmak zorunda bırakılırken, bu çocuklar sağlıklı bir çevreden ve temel özgürlüklerden de mahrum kalmakta, fiziksel, sosyal, kültürel, duygusal ve eğitsel gelişime zarar veren koşullarda çalıştırılmaktadır.

Dünya genelinde çocuk işçilerin % 60'ı yani 129 milyonu tarım sektöründedir. Tarım sektörü meslek hastalıkları ve iş kazaları açısından en tehlikeli sektörlerden biridir. Aynı zamanda çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinde çalışan çocukların da % 60'ı tarım sektöründedir. Bunların sayısının 70 milyon civarında olduğu hesaplanmaktadır.

En kötü biçimlerde çalışan çocukların 3'te 2'si ücretsiz aile işçileridir.

Türkiye 2012 verilerine göre 2006 yılından bu yana çocuk işçiliğinin en kötü biçimleri-

nin en yaygın olduğu ücretsiz aile işçisi çocuk işçilerin, toplam çocuk işçiler içerisindeki oranı % 41'den % 46'ya, sayısı ise 362 binden 413 bine yükselmiştir. Yine aynı kapsamda değerlendirilen tarım sektöründe çalışan çocukların sayısı da 73 bin kişi artış göstererek 326 binden 399 bine, toplam çocuk işçilere oran ise % 37' den % 45'e ulaşmıştır.

Tarımda çalışan çocuklar açısından asıl acı olanı ise tarımdaki istihdam artışının % 66'sının ve ücretsiz aile işçilerindeki artışın % 90'ının 6-14 yaş arası çocuklar olmasıdır.

Dünya genelinde istihdam içindeki çocukların sayısı 264 milyondur. Bu veri 2008 yılından 42 milyon daha azdır. Çocuk işçiliği daha sınırlı bir tanımdır. 2012 yılında 168 million 5-17 yaş arasında çocuk işçi bulunmaktadır. Söz konusu rakan 4 yılda 215 milyondan 168 milyona gerilemiştir. Diğer ülkeler kategorisinde yer alan ülkeler haricinde çocuk işçiliği gerilemiştir. Ülkelere göre gelir düzeyi arttıkça çocuk işçiliği azalmaktadır.

Tarımda çalışan çocuklar açısından asıl acı olanı tarımdaki istihdam artışının % 66'sının ve ücretsiz aile işçilerindeki artışın % 90'ının 6-14 yaş arası çocuklar olmasıdır.

HEM OKU HEM ÇALIŞ: 4+4+4

Okula devam ederken çalışan çocukların sayısı 2006-2012 yılları arasında % 64 oranında artarak, 272 binden 445 bine yükselmiş durumda. Bu çocuklar arasında ev işlerinde çalışanların oranı da % 43'den % 50 seviyesine yükseldi. Okula devam etmeyen çocukların sayısı 2 milyon 314 binden, 1 milyon 297

bine gerilerken, okula gitmeyen çocuklar arasında ekonomik faaliyetlerde çalışanların oranı % 27'den % 35'e yükseldi.

Resmi rakamlar: Kömür ve linyit madenlerinde işçilerin yüzde 4.2'si çocuk. Büyük kısmı kayıtdışı, aylıkları 226 TL.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV), Soma'daki faciayla beraber gündeme gelen madenlerdeki çocuk işçiliğini araştırdı. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK), bir başka deyişle devletin resmi verilerine dayanılarak yapılan araştırmaya göre sadece kömür ve linyit madenlerinde 2 bin 76 çocuk çalışan var. Bu çocuklar 15-19 yaşında. Madendeki çalışan çocukların yüzde 85.5'lik bölümü kayıtdışı çalışıyor, ellerine geçen aylık gelir de sadece 226 lira.

TÜİK'in 2012 yılı hane halkı işgücü anketinin alt detaylarına inerek çalış-mayı gerçekleştiren TEPAV Analisti Güneş Aşık, "Hane halkı işgücü anketinde 15 yaşın altındaki çocuklar görülmüyor.

Bu nedenle söz konusu istatistikler yalnızca 15 yaşından büyüklerin durumunu göstermektedir" notunu düştü.

KÖMÜR ÇIKARANLARIN 164'Ü 15 YAŞINDA

Araştırmada madenlerin çocuk çalışanlarıyla ilgili olarak ortaya çıkan rakamlar şöyle oldu:

"Hane halkı işgücü anketi sonuçlarına göre, kömür ve linyit çıkarılması sektöründe istihdam edilen 49 bin çalışanın yüzde 4.2'si, 15-19 yaşları arasında. Bir başka deyişle, madenlerde 2 bin 76 çocuk çalışan var.

Bir başka acı gerçek ise kömür ve linyit çıkarılmasında çalışan 18 yaşın altındakilerin yüzde 85.5'i kayıtdışı. 18 yaşın altındakilerin çalışma saati süresi 32 saat. Bu da günde 6 saatten fazla.

Madencilik sektörü sadece kömür ve linyit çıkarılması işlerinden ibaret değil. Söz konusu sektörde ham petrol ve doğalgaz çıkarımı, metal cevherleri maden-

Tüm madencilik sektöründe çalışanların kayıtdışılık oranı madencilik sektörü itibariyle yüzde 47.1

ciliği, diğer madencilik ve taş ocakçılığı ile madenciliği destekleyen hizmet faaliyetleri de bulunuyor. Tüm bu sektörlerin toplamı çerçevesinde madencilik sektörüne bakıldığında ise 113 bin çalışanı olan sektörde 15-19 yaş arasında çalışanların sayısı 5 bin 308 olarak görülüyor. Tüm madencilik sektöründe çalışanların kayıtdışılık oranı madencilik sektörü itibariyle yüzde 47.1. 18 yaş üstündekilerde ise bu oran yüzde 12.3. Madencilik sektörü itibariyle 18 yaş altında çalışanların aylık geliri net 467 TL iken; 18 yaş üstündekilerin geliri 1172 TL.

YASALAR NE DİYOR?

Çocuk işçilerin çalıştırılmasına ilişkin hukuki çerçeve, 14 yaşını doldurmuş çocukların okullarını aksatmaması koşuluyla güvenli iş ortamında hafif işlerde çalıştırılmasına izin vermekle birlikte, çok açık bir biçimde maden ocakları, kablo döşemesi, kanalizasyon ve tünel inşaatı gibi alanlarda çalıştırılmasını yasaklıyor.

ÇOCUK ÇALIŞAN SAYISI 1.3 MİLYON

TÜİK'in 2012 tarihli hanehalkı işgücü istatistikleri, Türkiye'de 24.8 milyonluk toplam istihdam rakamının 1.3 milyonunun 15-19 yaş arasında olduğunu gösteriyor. Bu rakamın 149 binini 15 yaşındaki çocuk çalışanlar oluşturuyor. Yine istatistiklere göre 18 yaş altındaki çocukların yalnızca yüzde 17'sinin sosyal güvencesi var.

6 MİLYON KİŞİNİN GÖREVİ TEHLİKE !

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik, Soma'daki maden faciasının tartışmaları sürerken çarpıcı bir bilanço açıklayarak, Türkiye'de 'tehlikeli' ve 'çok tehlikeli' işlerde 6 milyon kişinin çalıştığını söyledi. •

Hazırlayan:
SENEM SENGÜL KARAN

Bilginizi Denetleyin

1- Türk sinema tarihinde sansüre uğrayan ilk film hangisidir?

a- **Mürebbiye**
b- **Salkım hanımın taneleri**
c- **İngiliz işgalinde aşk**
d- **Vurun kahpeye**

2- Halk arasında tuz ruhu olarak bilinen kimyasal madde hangisidir?

a- **Sülfürik asit**
b- **Hidrojen klorür**
c- **Hidroklorik asit**
d- **Sodyum klorür**

3- Kusursuz dost arayan dostsuz kalır özdeyişini kim söylemiştir?

a- **Socrates**
b- **Tao**
c- **Mevlana**
d- **Plato**

4- Alzheimer hastalığının en bildik belirtisi nedir?

a- **Asabiyet**
b- **Titreme**
c- **Felç**
d- **Unutkanlık**

5- Hangisi fiziksel bir olaydır?

a- **Su buharlaşması**
b- **Odunun yanması**
c- **Yaprağın çürümesi**
d- **Demirin paslanması**

6- Sinemada erkekleri baştan çıkaran kadınlara ne denir?

a- **Vamp**
b- **Şuh**
c- **Kötü kadın**
d- **Aktris**

7- Hristiyanların kutladıkları Paskalya neyi anar?

a- **İsa'nın yeniden doğuşu**
b- **İsa'nın Hristiyanlığı kurması**
c- **İsa'nın doğuşu**
d- **İsa'nın öldürülmesi**

8- 1883-1977 yılları arasında Paris İstanbul arasında sefer yapan, filmlere konu olan ünlü tren seferi hangisidir?

a- **Daily Expres**
b- **Midnight Expres**
c- **Orient Expres**
d- **Ottoman**

9- Bulmaca hazırlayıcılarının sormaktan zevk aldıkları Mısır güneş tanrısı hangisidir?

a- **Ra**
b- **Osiris**
c- **Horus**
d- **Set**

10- Hangisi sesten hızlı uçabilen ilk ticari yolcu uçağıdır?

a- **Phantom**
b- **Boening**
c- **Concorde**
d- **Mirage**

11- Türk Dil Kurumu fotokopi makinasının Türkçe olarak aşağıdaki hangi kelime ile ifade edilmesini uygun görmüştür?

a- **Ayna makina**
b- **Resim kopya**
c- **Tıpkı çekim**
d- **Klonlayıcı**

12- Bir sıfat olan monoton kelimesi ne anlama gelir?

a- **Tekdüze**
b- **Rutin**
c- **Sıkıcı**
d- **Sabit**

Yanıtlar: 151. sayfada

Japonya'dan önce Batum'a, sonra Rize ve Ege'ye bir meyvenin yolculuğu:

Satsuma Mandalina

Anayurdu Japonya'nın Satsuma kenti olan Satsuma mandalinasının fidanları, 150 yılı aşkın bir süre önce, Japonya'da rejim değişikliğinin sancılı günlerinde, bir Türk tarafından güçlükle ülkeden çıkarıldı.

Yazan: ZEYNEP ABURAS

Önce Batum'a ulaşan mandalina fidanları, sonra Rize'ye, oradan da İkinci Dünya Savaşı'nın zorlu günlerinde Ege'ye ulaştı. Bugünse, ince kabuklu, tatlı, sulu ve nefis aromalı bu mandalinalar İzmir Menderes'te dalından koparılarak, ilk fidanlarının ülkemize yerleşmesi yolculuğunun tam tersine bir kolaylıkla, kapılarınıza kadar ulaştırılabiliyor...

Japonya'nın Kyushu adasının güneyinde bir sahil kenti olan Satsuma, Satsuma mandalinasının

da anayurdudur. 1860'lı yıllarda Japonya'da şogunluğun yıkılıp, yönetim rejiminin imparatorluğa evrildiği sıkıntılı ve çok sert koruma önlemlerinin hüküm sürdüğü günlerde, birkaç Satsuma mandalinası fidanı Moğol kökenli bir Türk tarafından Batum'a getirildi. Bölgenin iklimini seven ve çoğaltılabilen fidanların bir sonraki durağı ise Rize oldu. Rize'nin yağışlı iklimi, bu Uzakdoğu meyvesi için uygun bir ortam sağlamıştır.

Beş çocuk babası çiftçi Nusret Şener de, bahçesine diktiği fidanlardan iyi sonuç almıştı ama Rize'de hayat zordu. Savaşa katılsın-katılmasın, tüm ülkeleri etkileyen İkinci Dünya Savaşı, Karadeniz'i de etkilemiş, insanlar karınlarını doyurabilmek için mısır sömeklerini bile öğütüp un haline getirecek hale gelmişlerdi. Rize'de yaşamanın gün geçtikçe daha da zorlaştığının farkında olan Nusret Şener, Almanların yenilgisiyle sonuçlanan savaşın bitmesinden hemen sonra, eşi Emine Hanım ile ikisi kız, üçü erkek beş çocuğunu da yanına alıp Ege'ye göç etti.

O yıllarda küçük bir köy, bugünse Menderes ilçesine bağlı bir belde olan Gümüldür'de Şeytan Deresi kenarındaki terk edilmiş eski bir eve yerleşen Şener ailesi, yaşamlarını burada sürdürmeye başladılar. Köyün geliri tütüne bağlıydı. Nusret Şener de önce tütün işçiliğine soyundu. Fidan dikiminde karık açtı, çapa döneminde otları kesti, kırımda tek tek topladığı yaprakları çocuklarıyla birlikte akşama kadar ince uzun iğnelere dizdi.

Çok sert koruma önlemlerinin hüküm sürdüğü günlerde, birkaç Satsuma mandalinası fidanı Moğol kökenli bir Türk tarafından Batum'a getirildi.

Toprakla Mayıs başında başlayan kavga Eylül'e kadar sürüyordu. Ama tütüncülük zordu. İnsanda ne uyku, ne de güç bırakıyordu.

"Bu işi daha fazla yapamam. Ben devam etsem dahi, çoluk-çocuğun tütün işine devam etmesi mümkün değil." diye düşünen Nusret Şener, başka bir yol aramaya başladı. Köyden denize doğru uzanan geniş arazilerde yetişen hayıt bitkisinin, tütüncülerin kullandığı küfelerin yapımına uygun olduğunu fark edince, hayıtlardan ince dallar keserek küfeler yapmaya koyuldu. Tütüncüler de bu küfeleri tutunca, kazancını böyle elde etmeyi sürdürdü.

Tütün mevsiminin daha başlamadığı bir kış, ailesini Gümüldür'de bırakarak yeniden Rize yollarına düştü. Nusret Şener, Rize'den dönerken de İzmir'e beraberinde iki fındık fidanı getirdi. Bahçeye diktiği fındık fidanları Ege'nin havasını sevmeyip kuruyunca, bir sonraki yıl da portakal fidanları ile geldi. Dere kenarında toprağa diktiği

Köylüler, iki yıl sonra, Nisan ve Mayıs'ta etrafı kaplayan mandalina çiçeklerinin kokusuyla neye uğradıklarını şaşırdılar.

portakal fidanları ise, bölgeyi ve iklimi sevdi. İlk yıl boy veren fidanlar, üçüncü yıl da tohum verdiler.

Portakal fidanları, umduğunun da üzerinde bir istekle büyüyünce, Nusret Şener ertesi yıl Rize'den elli kadar Satsuma mandalinası fidanı getirdi. Komşusu Halil Kumpas'ın bahçesine dikilen fidanlar, köylülerinse pek hoşuna gitmemişti.

Gümüldür sakinleri, "Hadi canım" dediler ve devam ettiler: "Bizim topraklarda mandalina mı yetişirmiş?

Burada sadece tütün, pamuk, susam olur."

Nusret Şener'in diktiği fidanlara burun kıvırarak bakan köylüler, aradan geçen iki yıldan sonra, Nisan ve Mayıs'ta etrafı kaplayan mandalina çiçeklerinin kokusuyla neye uğradıklarını şaşırdılar. Hele yaz boyunca gelişip büyüyen meyvelerin de Ekim, Kasım'da sararıp olgunlaştığını görünce de, büsbütün afallamalarıyla dillerinden dökülen "Ne güzel şeyler bunlar böyle" sözleriyle, peşin hükümlerinde yanıldıklarını kabul ettiler. Mandalinanın insanı büyüleyen nefis kokusuna hayran kalanlar da sipariş verince Nusret Şener, Rize'den yeni fidanlar getirip dağıttı. Artık köye yerleştiği yıllardaki gibi küfe örmesine de gerek kalmamıştır. Konu-komşuya Satsuma fidanı sağlayarak geçimini rahatlıkla sürdürebiliyordu.

Birkaç yıl içinde Gümüldür'deki pamuk, susam, tütün tarlalarının yerini geniş mandalina bahçeleri aldı. Mandalina fidanları, Şeytan Deresi etrafındaki topraklarda anayurtları Satsuma

bölgesinin iklimini yakalamış, iyice serpilmiş, gelişmişlerdi. İşin sırrı da Kyushu adası ile Gümüldür ikliminin ve toprak yapısının birbirini tutmasıydı. Bu sırrı sadece Gümüldürlüler değil Özdereliler, Ürkmezliler, Seferihisarlılar da çözünce, bugün Özdere'den Seferihisar'a kadar uzanan geniş sahil, mandalina bahçeleri ile kaplıdır. Bir kısmı yeşilin önemini, değerini bilmeyen belediye meclislerinin üyelerince imara açılsa da bugün Doğanbey Koyu'nun çevresinde yaklaşık on iki bin dekarlık alanda Satsuma mandalinasının üretimi yapılmakta, yılda dört bin kamyon dolusu Satsuma mandalinası, ülkemizde ve Avrupa'da milyonlarca insana ulaşmaktadır.

Bugün Doğanbey Koyu'nun çevresinden yılda dört bin kamyon dolusu Satsuma mandalinası, ülkemizde ve Avrupa'da milyonlarca insana ulaşmaktadır.

Ziraat Mühendisi Hasan Çalık da, Nusret Şener'in tohumunu attığı Satsuma mandalinası üretimi geleneğini hem bugün sürdüren, hem de tıpkı Nusret Şener gibi yaptığı işi geliştirme heyecanı ve hevesiyle bir adım daha ileriye götüren bir üretici. Gümüldür beldesi Büyükalan Mevkisi'ndeki mandalina bahçeleri için bir proje geliştiren Çalık, geliştirdikleri projeyi şu sözleriyle anlatıyor:

Ziraat Mühendisi Hasan Çalık

"Projemizde ön sipariş ile bir ağacın yıllık üretimi olan 6 kutu mandalinayı en geç 15 Ekim'e kadar veriyorsunuz. Kasım ayı ve Aralık ayında 6 hafta boyunca dalında olgunlaştıkça sizin için toplanıp adresinize gönderiliyor. Eğer kargoda hasar yaşanırsa, tekrar ücretsiz gönderim yapılıyor. Size gelen ürün aynı gün kesilip mumlama yapılmadan, yıkanmadan, elle toplanıp karton kutularda 18-24 saat arasında tüketiminize sunuluyor. Evinize ulaşan mandalinayı isterseniz yıkayarak +10 derecede 6-7 günde tüketebilirsiniz. Bu mandalina ince kabuklu, bol sulu ve tatlıdır.

Olgunlaştığında rengi portakal sarısı bir hal alır. Nefis bir aroması vardır ve kolaylıkla dilimlerine ayrılabilir. Aralık 15'ten sonra Ocak sonuna kadar da Bodrum'dan mandalina

Arının döllediği, güneşin olgunlaştırdığı, yağmurun yıkadığı doğal mandalinayı dalından toplayıp, kapınıza teslim etmek için bu projeyi hayata geçirdik.

gelir. İnce kabuklu, çekirdekli, bol kokuludur. Aynı ön sipariş koşulları geçerlidir. Üretim ve adrese ulaştırma aşamalarımızı ***www.satsumamandalin.com*** *adresinde de detaylı biçimde anlatıyoruz.*

Küçük çiftçilerden ürün satın almak önemlidir. Eğer biz yok olursak, arının döllemediği ve kimyasallara boğulmuş meyveleri tüketip doktor yolu için özel HGS kartı satın almış olursunuz. Arının döllediği, güneşin olgunlaştırdığı, yağmurun yıkadığı doğal mandalinayı dalından toplayıp, kapınıza teslim etmek için bu projeyi hayata geçirdik. Buradan alacağınız mandalinalar mumlanmamış, aynı gün kesilip kargoya verilmiş, çeşitli kimyasallar boyalarla renklenmemiştir. Özellikle Gümüldür Büyükalan'daki bu bahçelerde yetişen, özel, bol sulu, çekirdeksiz mandalinanın lezzetini, aynı ağaçlar başka bölgelerde dikilse bile alamazsınız."

Gerek İzmir ve yöredeki pazaryerlerinden, gerekse kendilerinden sipariş vererek kapılarına kadar ulaşan mandalinayı tadanlara da bir çağrıda bulunan Çalık, önemli bir anımsatmada da bulunuyor: *"Üçkuyular, Bornova, Karşıyaka, Özkanlar pazarlarında filelerinizi Satsuma mandalina ile doldururken, sakın ola ki Nusret Şener'i unutmayın. Yediğiniz meyvelerin tadına her varışta, çocukları ve torunları bugün hala Gümüldür'de yaşayan bu Karadeniz ustasına bir minnet duanızı eksik etmeyin..."* •

Çöp konteynırında yaşayan profesör

Yazan: SENNUR BURAS

ABD'nin Teksas eyaletindeki Huston-Tillotson Üniversitesi'nin Çevre Bilimleri Profesörü Jeff Wilson, öğrencileri ile 'sürdürülebilir yaşam' konusunda yaptığı bir deney için çöp konteynırına taşındı.

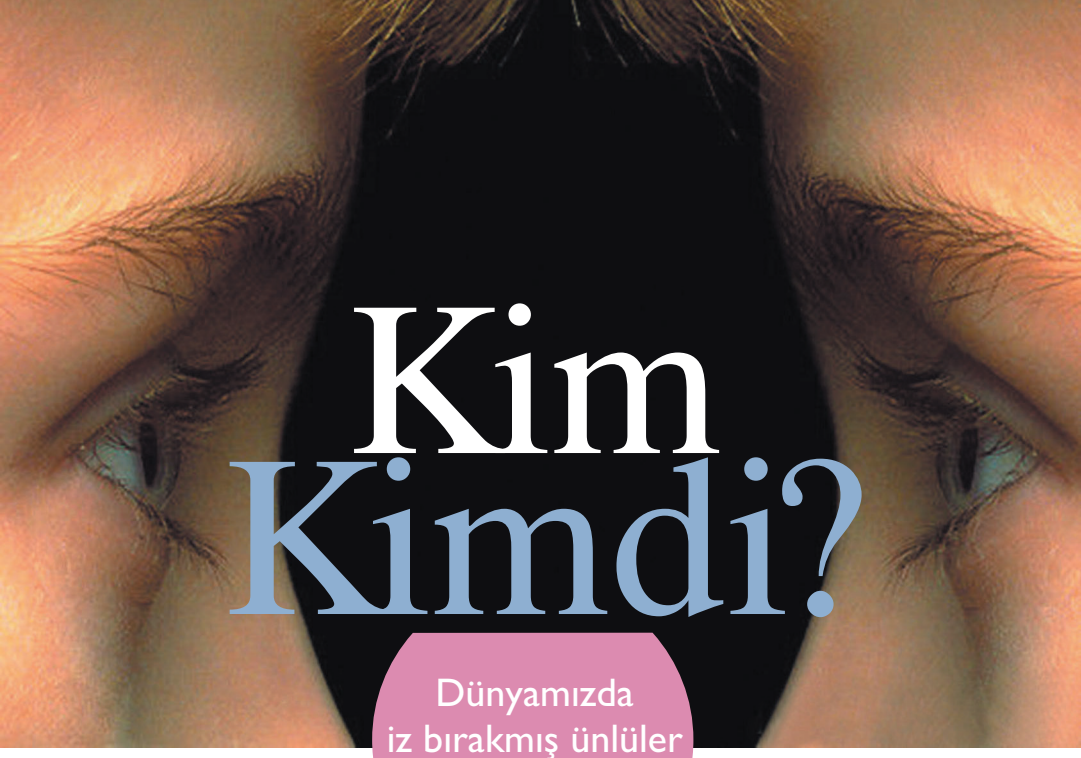
Kampüs içindeki bir çöp konteynırını gözüne kestiren Harvard mezunu Profesör Jeff Wilson, çevresel bir eğitim deneyi için ekibiyle birlikte konteynırı 'yaşanabilir' hale getirdi. Profesör Wilson, bu projeyle ortalama bir Amerikan evinde tüketilen elektrik enerjisi ve suyun yalnızca yüzde birini tüketmeyi, atıklarını ise yüzde birine indirmeyi amaçlıyor. Çevresel sürdürülebilirlik konusuna da toplumun dikkatini çekmek istediğini ifade eden Profesör Wilson, insanları "daha azıyla yetinme" fikrini düşünmeye davet ediyor.

Konteynırda en az bir yıl boyunca yaşamayı planlayan Jeff Wilson, daha küçük alanlarda yaşayıp, daha az tüketerek de mutlu bir yaşam sürülebileceğini göstermek istiyor. Konteynırının çatısına güneş panelleri ekleyen, bahçesinde de sebze yetiştiren Wilson, farkındalık yaratmak amacıyla başladığı projesinin henüz ilk aşamasında olduğunu söylüyor. •

Kaynaklar:

http://www.dailymail.co.uk/femail/article-2506298/Pimp-dumpster-Harvard-educated-university-professor-plan-transform-33sq-ft-garbage-bin-home-year.html
http://dumpsterproject.org/
http://www.austinpost.org/article/dr-wilson-down-dumps-having-blast

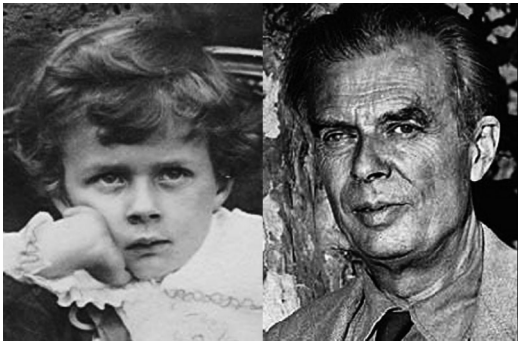

Kim Kimdi?

Dünyamızda iz bırakmış ünlüler ve kısa yaşam öyküleri...

Yazan: SABRİYE AŞIR

Resimdeki ciddi çocuk, birçok ünlü bilim adamı ve sanatçı yetiştirmiş bir aileden geldiği için, yaşamına küçük yaşlarından itibaren felsefe ve edebiyat girdi. Kolejde eğitimini sürdürürken, gözlerindeki bir rahatsızlık nedeniyle bir süre okulu bıraktı. Mucize denilebilecek biçimde, zayıf da olsa görme yeteneğine kavuşunca, okulunu bitirdi. İlk romanının yayımlanmasının ardından, bir süre İtalya'da yaşadı. Romanlar ve deneme kitapları yazdı, senaryo çalışmaları da yaptı. Eserlerinde, hicvi sonuna kadar kullanan yazar, toplumsal yaşamı ve bu yaşamın tutsak ettiği insanları ince bir mizahla ele aldı. Yazıldığı 1932 için çok karamsar bulunsa da, Cesur Yeni Dünya'da insanlığın kendi yarattığı teknoloji ürünlerinin kölesi olacağını ve pek çok değerli özelliğini yitireceğini anlattı. Güneş ışığından en iyi biçimde yararlanmak için Llano'da çölün orta-

sında bir kulübeye yerleşti. Azmiyle körlüğü bir kez yendi ve bu sayede Oxford'da eğitim alabildi. Ancak bu iyi durum uzun sürmedi. Yaşamının büyük bir kısmında neredeyse tamamen kör denilebilecek kadar zayıf görebilmesine karşın, hiç durmadan okumaktan ve yazmaktan vazgeçmedi. Son günlerinde, kanser bedenine yayılırken bile kitabı Ada'yı tamamladı. Yazdıklarıyla; hem yaşadığı, hem de kendisinden sonraki yıllarda iz bırakan İngiliz düşünür ve yazar **Aldous Huxley…**

***

Fabrikatör bir babanın oğluydu. Son derece iyi maddi koşullar ve sosyal bir çevre içinde büyüdü. Teknik bir

üniversitede makine ve aerodinamik mühendisliği okudu. Matematik ve mantık eğitimi almaya gittiği İngiltere'de, ünlü İngiliz düşünür Bertrand Russell'la birlikte çalışmaya başladı.

Aslında daha 8-9 yaşlarındayken sorduğu tuhaf sorularla başlayan felsefe ilgisi, bu dönemde iyiden iyiye açığa çıktı. I. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla, gönüllü olarak orduya katıldı. Cephede geçirdiği günlerde, felsefe notları tuttu. Savaş tutsağı olarak alındığı bir İtalyan toplama kampından, bu notlarını Russell'a ulaştırdı.

Savaştan sonra, babasından kalan tüm mirası o yıllarda ekonomik sıkıntı çeken sanatçılara ve yazarlara bağışladı. Beş parasız kalmayı ve kendisi emek vererek para kazanmayı seçen genç adam, bir süre öğretmenlik ve bahçıvanlık yaptı. Çekingen, alıngan ve içe kapanıktı. Başta Russell olmak üzere, dostlarının yüreklendirmesiyle bu alçakgönüllü yaşamını bırakıp tekrar felsefeye döndü ve Cambridge'de dersler vermeye başladı. İlk yapıtı ve doktora tezi, modern çağın ilk büyük felsefi eseri olarak kabul edilen Tractatus dışındaki tüm eserleri, ölümünden sonra kendisinin ve öğrencilerinin notlarından derlenerek yayımlandı. Mantık ve dil felsefesi alanındaki çalışmalarıyla 20. yüzyılın en büyük filozoflarından birisi olan bu sıra dışı Avusturyalı, **Ludwig Wittgenstein** idi…

***

Bu güzel kız çocuğu, on dokuz aylıkken geçirdiği ateşli bir hastalık sonucu görme, işitme ve konuşma yeteneğini yitirmişti. Çevresindekileri anlamaktan ve onlar tarafından anlaşılmaktan yoksun karanlık, sessiz bir dünyanın içinde kalan küçük çocuğun yaşamı, 7 yaşın-

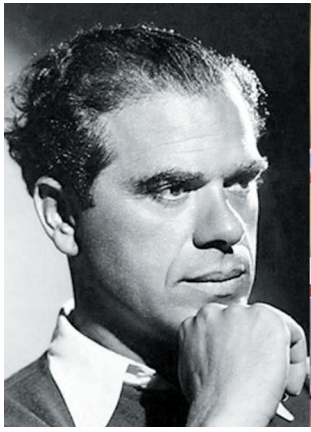
dayken kendisiyle ilgilenmeye başlayan öğretmeni sayesinde değişti. Öğretmeni de, yok denecek denli az görme yeteneğine sahipti. Eğitime başladığı ilk gününde, öğretmeninden 30 sözcük öğrenen küçük çocuk, her şeyi dokunarak ve koklayarak tek tek tanımaya başladı. Braille alfabesiyle okuyup yazmayı, parmak uçlarını konuşan bir insanın dudağına değdirerek titreşimlerden o insanın ne söylediğini anlamayı öğrendi. Böyle bir beceriye çok az sayıda kişi sahipti. İşitme duyusu olmayan bir kişinin çok zor başarabileceği konuşma becerisini de kazandı. Öğretmeni onun karanlık dünyasına ışık, sessiz dünyasına ses olmuştu. Eğitim yaşamını da başarıyla devam ettiren azimli genç kız, tarihte ilk kez sağır ve kör bir kişi olarak üniversiteden mezun oldu. Kolejde yazdığı Kendi Hayatımın Hikayesi isimli kitabı, büyük ilgi gördü, 50 dile çevrildi. Ayrıca, körlük, sağırlık, sosyal olaylar ve kadın hakları gibi konularda da 13 kitap yazdı. Yazıları ve kitapları çeşitli dergi ve gazetelerde tekrar tekrar yayımlandı. Özürlülerin ve kadınların çeşitli haklarını güvence altına alacak yasalar çıkarılması için çalıştı. Sosyal kampanyalar düzenledi. 35 ülkeyi ziyaret ederek çeşitli konferanslar verdi. İçinde bulunduğu şartların zorluklarına rağmen azmiyle yakaladığı başarı, toplumsal mücadelesi, iyimserliği ve yaşama bağlılığı, milyonlarca insan için esin kaynağı olan bu kadın, Amerikalı pedagog **Helen Keller…**

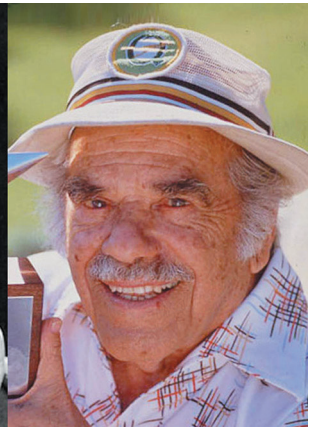

Eğitim yaşamını başarıyla devam ettiren azimli genç kız, tarihte ilk kez sağır ve kör bir kişi olarak üniversiteden mezun oldu.

***

Çiftçi anne-babanın 7 çocuğundan birisiydi. Henüz 5 yaşındayken, ailesiyle birlikte Amerika'ya taşındılar. Yoksulluk içinde büyüyen duygusal ve inatçı çocuk, lise eğitimini bitirene kadarki 10 yıl boyunca, okulundan sonra gazete satarak ailesine destek olmaya çalıştı. Kaliforniya Teknoloji Enstitüsü'nde kimya mü-

hendisliğine başladı. Üniversite eğitimi sırasında da, gece kulüplerinde banjo çalmak, bir enerji santralinde motor temizlemek ve çamaşırhanecilik gibi pek çok işte çalıştı. Askerden, yakalandığı İspanyol gribi nedeniyle erken terhis edildi. Bir süre işsiz kalan genç adam, figüranlık yaparak Hollywood'a girdi. İlk filmini 24 yaşındayken çekti. Kısa ve uzun metrajlı filmler, belgesellerle kariyerine devam etti.

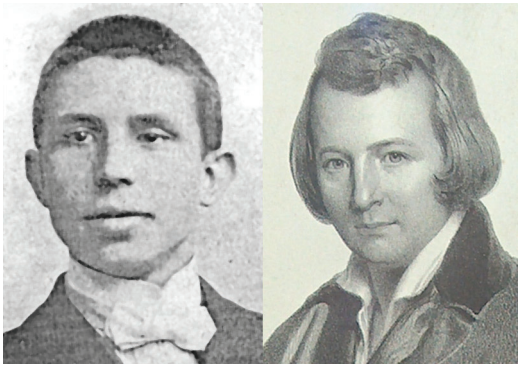
O dönemde sessiz filmlerin çekildiği Hollywood'da, sinemaya eklenmeye çalışılan yeni ses tekniğine tüm yapımcı ve yönetmenler kuşkuyla bakarken, bu yeni tekniği hızla kabul eden çiçeği burnunda Sicilyalı ise, Hollywood'un en beğenilen yönetmenlerinden biri olma yolundaydı.

1930'larda imza attığı filmlerle büyük başarı elde eden genç yönetmen, diğer yönetmenlere de ilham verecek işlere imza attı. Beş yıl içinde üç kez Oscar kazandı ve 38 film yaptı. Filmlerinde genellikle insan doğasının temelinin iyiliğe dayandığı mesajını veren bu adam, Amerika'nın en etkili yönetmenlerinden birisi olan **Frank Capra'ydı…**

***

Tekstilci bir babanın oğlu, dört kardeşin en büyüğüydü. Ticaret enstitüsünden mezun olduktan sonra, amcasının bankasında çalışmaya başladı. Banka işinde başarılı olamayınca hukuk eğitimi için yeniden üniversite sıralarına döndü. Üniversitedeki bir gösteri sırasında tutuklandı. Hukuktan çok tarih ve edebiyatla ilgilenen genç adam, şiir yazmaya başladı. Yaşadığı talihsizlikler nedeniyle hukuk eğitimine başladığı Bonn Üniversitesi'nden, önce Göttingen Üniversitesi'ne sonra da Berlin Üniversitesi'ne geçti. İlk şiir kitabını yayımladı ve şiirleri birçok eleştirmen tarafından beğeniyle

1930'larda imza attığı filmlerle büyük başarı elde eden Frank Capra, **diğer yönetmenlere de ilham verecek işlere imza attı. Beş yıl içinde üç kez Oscar kazandı.**

karşılandı. Yahudilerin üniversite kadrosuna girmesini yasaklayan bir kanun nedeniyle, din değiştirerek Protestan oldu. Ancak sonra, akademik kariyer yapmaktan da vazgeçti. Bu kararsızlık ve gidiş-gelişler arasında yeni kitaplar yazmayı da sürdürdü. Paris'e yerleşerek bir süre muhabirlik ve yazarlık da yaptı.

Geçirdiği felç nedeniyle yaşamının son 8 yılını yatalak olarak sürdüren yazar, bu dönemde birçok ünlü esere imza attı. Birçok eseri Schumann, Schubert, Mendelssohn, Brahms, Strauss, Carl Orff gibi besteciler tarafından müzik dünyasına kazandırıldı. 1821 yılında Almansor kitabında "Kitapların yakıldığı yerde, sonunda insanlar da yakılır" ifadesine yer vermiş, 1933'te Berlin'de yakılan kitaplar arasında kendi kitapları da yer almıştı.

Yahudi olduğu için dışlanan ve ülkesini terk etmek zorunda bırakılan şaire, ölümünden sonra yurttaşları Almanlar sahip çıkmışlardı. Hakkında on binin üzerinde kitap yazılan, doğduğu kentte adına enstitümüze ve kütüphane kurulan, 9 heykeli yapılıp, adı bir üniversiteye de verilen bu 'değeri sonradan anlaşılan' şair, **Heinrich Heine… •**

sabriyeasir@butundunya.com.tr

Bana bir dolar verir misin?

Küçük bir çocuk bir gün kırda çayırların üzerine uzanmış gökyüzünü seyrediyordu. İçinden Tanrı'yla konuşmak isteği geldi.

"Senin için bir milyon yıl aslında ne kadardır?" diye sordu.

Çevreden bir yerden bir ses geldi: "Benim için bir milyon yıl, yalnızca bir saniye kadardır" dedi.

Çocuk bu yanıtı duyunca heyecanlandı ve ikinci sorusunu sordu:

"Peki Tanrım" dedi. "Senin için bir milyon dolar ne kadardır?" Çevredeki ses bu soruyu da yanıtladı:

"Bir milyon dolar benim için yalnızca bir dolar kadardır."

Çocuk birden yerinde doğruldu ve Tanrı'dan bir istekte bulundu:

"O halde bana bir dolar verir misin, Tanrım?" dedi.

Çevredeki ses bu soruyu da yanıtladı:

"Elbette veririm yavrum" dedi. "Lütfen bir saniye bekler misin?"

Öğretmen Gıyaseddin Tokyay'ın örnek yaşamından kesitler 13

Açlık Yeri Başka Acı Yeri Başka

Yazarımızın önceki sayılarımızda yer verdiğimiz, babasının yaşamından öyküye dönüştürdüğü yazılarını yayımlamayı sürdürüyoruz...

Yazan: MUSTAFA TOKYAY

1982 yılında Nilüfer Hanım'ın sağlığında dikkat çekici bozulmalar başgöstermişti. Halsizlik, nefes almada güçlük, öksürükler...

O sırada Çorlu'da hekim olan büyük oğulları Rifat'ın önerisiyle daha önce çalıştığı Ankara'daki Trafik Hastanesi'ne gittiler. Yapılan tetkik ve tahliller sonucunda akciğerde mantar teşhisi konuldu. Hastanede yatarak tedavisi yapılacaktı ancak gereken ilaç Türkiye'de bulunmuyordu. Küçük oğlu Mustafa eczacı olan bacanağı vasıtasıyla bütün ecza depolarını arattı ama nafile... Sonunda ilacın Almanya'dan getirttirilmesi için izin alındı ve yaklaşık bir ay sonra tedaviye başlandı. Bütün çabalara karşın tedavi olumlu sonuç vermiyor-

du. Hastaneden taburcu oldu. Bir süre sonra, yine büyük oğullarının önerisiyle Hacettepe Üniversitesi Hastanesine gittiler. Buradaki doktorları ilk görüşmede daha once yapılan tüm tetkikleri gözden geçirdikten sonra

"Hanımefendi, sizde mantar yok dedi."

Nilüfer Hanım, "O zaman verem miyim doktor bey?" diye sorunca

"Hayır, verem de değil." cevabını aldı.

"O halde?..."

"Bakacağız…"

Yeni bir takım tahliller ve tetkikler sonucunda Nilüfer Hanım yine hastaneye yatırıldı. Mustafa tahlil sonuçlarını liseden sınıf arkadaşı olan bir hekime gösterdiğinde annesinin akciğer kanseri olduğunu öğrendi:

"Allah'tan umut kesilmez ama durum iyi değil."

Bu bilgiyi ancak eşiyle ve telefonda ağabeyiyle paylaşabildi. Babasına ve ablasına bir şey söyleyemedi. İlaç tedavisi başladı başlamasına ama Nilüfer Hanım da herhalde durumunu anlamıştı. Geceleri yanında refakatçi kalan Mustafa'ya vasiyet gibi nasihatlar veriyordu. Bir süre sonra iyice yemeden içmeden de kesildi. Acı çekmeye başlamıştı. Serumla ağrı kesici veriliyordu. Hacettepe'de çalışmakta olan Rifat'ın sınıf arkadaşı bir hekim Mustafa'ya Rifat'ın gelmesinin iyi olacağını söyledi. Nilüfer Hanımın gözü de hep yattığı hastane odasının kapısındaydı. Bir şey söylemiyordu ama belli ki büyük oğlunu bekliyordu. Babasının adını taşıyan büyük oğul bir de hekimdi ama o bir türlü gelmiyordu…

Mustafa eşi Nuray'a hekimin söylediğini aktardı. "Ağabeyini hemen aramalasın."

"Aramıyacağım. Konuşursam ağır şeyler söylerim. Niye gelmiyor bu herif? Annesi ölüyor ve o ortalarda yok."

Mustafa üzüntüsünden ve çaresizliği nedeniyle ağabeyine kızgındı. Annesinin hastalığını babasından ve ablasından saklamak zorunda kalmaktan da eziliyordu.

"Ben arıyorum o zaman."

Ben bu hastanedeki tek genel cerrahım. Ameliyat ettiğim hastalarımın bazılarının bana çok ihtiyacı var. Onları bırakıp gelirsem yaşayabilecek olanların ölmesi ihtimali ortaya çıkabilir.

"Ne yaparsan yap!"

Nuray Rifat'ı aradı. Durumu biraz da sitem ederek aktardı. Neden bir türlü gelmediğini sordu.

"Annem seni bekliyor."

Rifat telefonda ağlıyordu.

"Biliyorum Nuray, biliyorum ama annem için yapabileceğim hiç bir şey olmadığını da biliyorum. Ben bu hastanedeki tek genel cerrahım. Ameliyat ettiğim hastalarımın bazılarının bana çok ihtiyacı var. Onları bırakıp gelirsem yaşayabilecek olanların ölmesi ihtimali ortaya çıkabilir. Bunu onlara yapamam… İlk uygun fırsatta geleceğim. Beni de anlamaya çalışın lütfen…"

Hıçkırıkları telefondan uzakta olan Mustafa'nın dahi kulağına geliyordu. Bir süre üçü birlikte ağladılar. Rifat haklıydı. Ne kadar zor olursa olsun, hekim olarak sorumluluğunun gereklerini yerine getiriyordu.

Bir kaç hafta sonra geldi. Annesini ve babasını aldı, yataklı trenle İstanbul'a oradan da bir ambulansla Çorlu'ya gittiler. Bir hafta sonra bu kez o Mustafa'yı ve ablası Filiz'i çağırdı:

"Hemen gelseniz iyi olur!"

Mustafalar Çorlu'ya vardıklarında Nilüfer Hanım babasının öldüğü yıl doğan ve onun adını verdiği oğlunun evinde öbür tarafa göçmüştü...

Ertesi gün annelerini Çorlu Mezarlığı'ndaki yerine yerleştirdikten sonra eve geldiler. Gelen giden, konu komşu, akrabalar, arkadaşlar gittikten sonra bir odada

sessiz oturuyorlar babaları Gıyas Bey de yandaki odada namaz kılıyordu. Bir ara kapıyı açtı çocuklara seslendi:

"Bir şeyler yediniz mi?

Mustafa, "Sırası mı? Nereden çıktı

şimdi bu?" der gibi sağ elini terslercesine babasına salladı.

Gıyas Bey karnını göstererek, "Oğlum, açlık yeri başka;" sonra kalbini göstererek, "Acı yeri başka! Oturun bir lokma bir şey yeyin! Kendi sağlığınızı düşünmek zorundasınız."

İşte bizim babamız! En olumsuz koşullarda dahi en mantıklı şeyleri düşünebilen ve söyleyebilen bir insan.

Mustafa yaptığı hareketten utanmıştı. Ses çıkarmadan kalktılar, gelen pidelerden birer lokma atıştırdılar. Bir kaç gün sonra Mustafalar işleri nedeniyle Ankara'ya döndüler. Gıyas Bey bir süre daha Çorlu'da kaldı ve o da döndü. Aradan bir zaman geçtikten sonra, adet olduğu üzere, büyük oğul Rifat babasına sordu:

"Baba, yeniden evlenmek ister misiniz?"

Gıyas Bey alay eder gibi güldü.

"Ne o? Talip mi var?"

"Yok. O bakımdan değil. Ben Filiz'le de Mustafa'yla da konuştum evlenmek isterseniz bizim açımızdan hiç bir sorun olmaz. Sağolun, bizleri büyüttünüz, okuttunuz, bizim için her türlü fedakarlığa katlandınız. Başka bir kadınla evlenirseniz buna hiç kırılmayız."

"Rifat, çocuk musun sen? Ben kırk yıllık hayat arkadaşımı kaybetmişim. Onun yerini hiç kimse tutabilir mi? Bak oğlum, sağlığım yerinde olduğu sürece ben kendimi idare ederim. Sağlığım bozulursa, hastalanırsam da bana bakmakla sorumlusunuz değil mi?

Nilüfer Hanım'ın ölümünden sonra baba evi hemen hemen aynı düzen içinde gitti. O tek ve en büyük eksiğimiz dışında...

"Elbette baba."

"O halde bu konuyu hiç açmamış olalım."

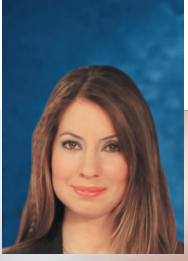
Nilüfer Hanım'ın ölümünden sonra baba evi hemen hemen aynı düzen içinde gitti. O tek ve en büyük eksiğimiz dışında… Nilüfer Hanım'ın sağlığında mutfağa nadiren giren Gıyas Bey nefis yemekler yapar olmuştu. Çamaşırlarını kendi yıkıyor, ütülerini kendi yapıyor, bulaşıklarını kendi yıkıyor hatta bir kaç eski arkadaşıyla bir araya gelip kabul günleri dahi düzenliyordu. Kızının ve gelinlerinin zaman zaman yaptıkları

"Baba, biz yapalım. Siz yorulmayın;" tekliflerini reddediyor, "Kızım, benim kahvem yok, fazla bir gezmem tozmam yok. Bunları yapmazsam işsizlikten sıkılırım. Bırakın, ben yaparım." diyordu.

Çocuklar onu ziyarete geldiklerinde mutlaka yemeğe kalmalarını ister ve mutlaka bir kaç çeşit yemeği, salatası, hoşafı, tatlısı olurdu. Nilüfer Hanım sağken bir karpuz bile kesmediği bilinen Gıyas Beyin bu yemekleri nasıl olup da yapabildiği sorulduğunda verdiği cevap çok kısa ve açıktı:

"Benim öğretmenim çok iyiydi."•

Sezin San

1 366 Yıl Önce Gülen Yüz

İngiliz şair Robert Herrick tarafından 1648 yılında yazılan bir şiirde, ":)"sembolünün kullanıldığı keşfedildi. Şair, "To Fortune" başlıklı şiirinin ikinci dizesinde "yine de gülümsüyorum" ifadesini kullanmış. Arkasından dizeye son iki karakter olarak, gülen yüz anlamına gelen iki nokta ve parantez işaretini eklemiş. Şairle ilgili bir arşiv çalışması yapan Levi Stahl, bunun sadece kendi sahip olduğu baskıda bulunmasından şüphe etmiş, ancak diğer yayınevi sürümlerinde de aynı sembolün yer aldığını görmüş.

2 Ekran Çocukları Çok Etkiliyor

TV veya bilgisayar başında saatlerce oturan çocuğun duygusal karmaşa yaşama riski çok fazla. Avustralya Deakin Üniversitesinin araştırmasında, 8 farklı ülkeden 3 bin 604 çocuk

incelendi. Araştırma sonucunda ekran karşısında geçen her yarım saatin, kızlarda yüzde 30, erkeklerde yüzde 20 oranında duygusal sorunun artmasına neden olduğu görüldü. Ayrıca çok fazla TV izleyen çocukların, aileleriyle iletişim kurma konusunda zorluk yaşadığı tespit edildi.

3 Keçiler Sadece İnatçı Değil

Keçilerin sanıldığından çok daha zeki olduğu ortaya çıktı. Queen Mary Üniversitesi'nde yapılan araştırmada, bir grup keçi, ilk önce yemek kutusunun tutamacını ağızlarıyla çekmeyi denediler, ardından yemeği almak için tutamacı yukarı kaldırmayı keşfettiler. Her bir keçi bu işlemi en fazla 12 denemede öğrendi. Bir ay sonra aynı deney yapıldığında ise yemeği almak en fazla 2 dakikalarını aldı.

4 Otomatik Kek Verme Makinası

New York'ta artık ATM'lere benzer makinelerden 24 saat taze mini kek "çekmek" mümkün olacak. Ünlü pastaneler zinciri Sprinkles, müşterilerine günün her saati taze mini kek sunmak için bir "Cupcake ATM" geliştirdi. İlk ATM Manhattan'da hizmete girdi ve önünde kuyruklar oluştu. Banka ATM'lerinde olduğu gibi banka ya da kredi kartı ile alışveriş yapılabilen sistem, en fazla iki saat önce üretilmiş kekler veriyor.

5 En Büyüğü Arjantin'de

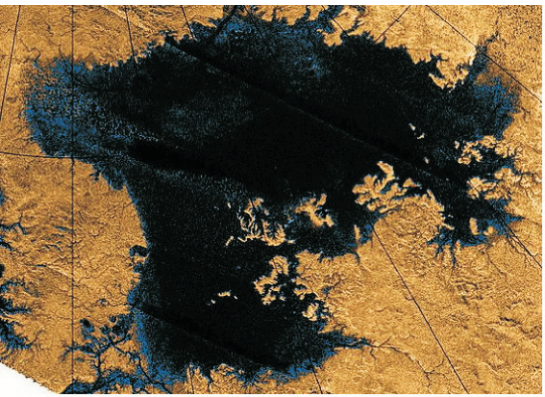
Bir çiftçi tarafından Arjantin'in Patagonya bölgesindeki bir ormanda tesadüfen bulunan kalıntılar, yeni bir dinozor türüne ait.

Paleontologlar, yeni dinozorun başından kuyruğuna 40 metre uzunluğunda, 7 katlı bir bina yüksekliğinde ve 77 ton ağırlığında olduğunu tespit etti. Kazılarda çıkarılan toplam kemik sayısının 150 olduğu, bu yeni türün 95 ila 100 milyon yıl önce yaşadığı ve cüssesine rağmen ot ile beslendiği açıklandı.

6 Titan Denizi

NASA, Satürn gezegeninin uydusu Titan'ın denizlerini keşfedecek bir denizaltı projesini destekleme kararı aldı. Titan'ın hidrokarbon gölleri ve

denizlerinde gezinecek robotik denizaltı, dünya dışı bir gök cisminin sularına dalması planlanan ilk keşif aracı. Robotik aracın dalacağı bölge, sıvı su içeren bir gölden çok soğuk metan ve etan ile dolu bir göl. Dünya'da sıvı halde bulunan maddeler, 1170 km uzunluğundaki gölde, -179 derecenin altındaki sıcaklıklarda gaz benzeri bir halde bulunuyor. Titan, dünyanın ardından, insanlığın güneş sistemindeki yeni evi olabilir.

7 İtalya'da Satılık Köy

Ekonomik kriz yüzünden kamu mülklerini ve makam araçlarını açık artırmaya çıkaran İtalya'da, bu kez de bir köyün tamamı satılıyor. Ülkenin kuzeyindeki Calsazio köyüne özgü taş evler, sahipleri tarafından topluca satışa sunuldu. Olayın diğer ilginç yanı ise, köyün, İnternet müzayede sitesi eBay'de açık artırmaya konulması. Gran Paradiso milli parkının eteklerindeki köyün 14 evi için, toplam 245 bin Euro isteniyor.

8 Sürücüsüz Otomobil Fuarda

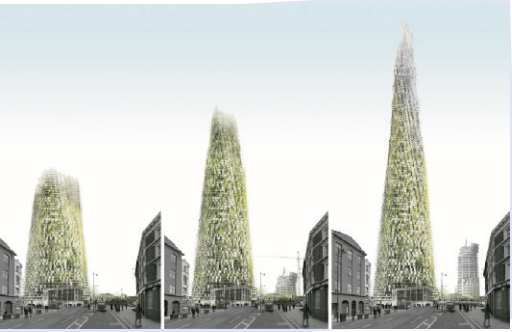
Federal Soruşturma Bürosu (FBI) raporuna göre, Google şirketinin liderliğindeki sürücüsüz otomobil projesi,

kötü niyetli insanların elinde "ölümcül bir silaha" dönüşebilir. Raporda, bu araçların, suçlulara görülmemiş imkânlar sunacak olmasının altı çiziliyor. En kaygı yaratan husus ise, içinde kimse olmayan, uzaktan kontrol edilen böyle bir araca bomba yüklenme ihtimali.

9 Organik Gökdelen

Bir mimarlık firması, içinde yaşayan insanlar geri dönüşüm yaptıkça yükselen bir gökdelen tasarladı. Paris merkezli Agence Chartier Corbasson

şirketinin projesine göre, ilk önce binanın birkaç katı inşa edilecek, daha sonraki süreçte dairelerden çıkan atıklarla bir üst katın inşasına geçilecek. Örneğin, kullanılan pet şişeler özel toplama kutularına bırakılacak; bu pet şişeler, daha sonra gökdelenin yapımında hammadde olarak kullanılacak. Projeyi hazırlayan ekibe göre, Londra'da inşa edilmesi tasarlanan Organik Gökdelen'in tamamlanması için gerekecek atık miktarına, bir yıl içinde ulaşmak mümkün.

10 Yıpranmış Kot Modası

Japon giyim firması Zoo Jeans, hırpalanması gereken pantolonları aslan, kaplan ve ayılara teslim ediyor.

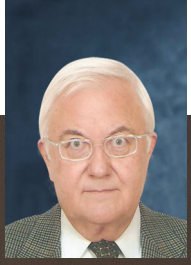
Japonya'nın Hitachi kentindeki Kamine Hayvan Bahçesi ile ortaklaşa gerçekleştirilen projede, yeni üretilmiş kotlar, bu yırtıcı hayvanların yaşadığı alanlara atılıyor. Açık artırmayla satılacak bu ürünlerden elde edilen gelirin, Doğal Hayatı Koruma Vakfı'na bağışlanacağı belirtiliyor.

11 Havası En Kirli Cadde

Dünyanın hava kirliliği oranı en yüksek caddesi: Londra'nın meşhur Oxford Caddesi. Yapılan ölçümlerde, Avrupa'nın en büyük ve işlek alışveriş yeri olan Oxford Caddesi'nde, metreküp başına ortalama 135 mikrogram "nitrojen dioksit" saptandı. Bu rakam, Avrupa Birliği'nin güvenlik standartlarının üç katından fazla.

sezinsan@butundunya.com.tr

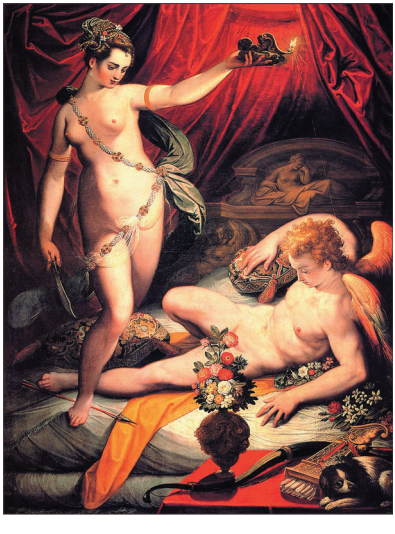
Haluk Erdemol

Eros ile Psyche ②

Psyche şaşkınlık içinde, hiçbir şeye dokunmaya cesaret edemeden odaları, salonları dolaşırken fısıltılar duydu çevresinde. Dönüp baktı, kimseyi göremedi. Bir fısıltı "Evinizdesiniz," dedi, bir diğeri "Burada her şey emrinizde; bizler sizi rahat ettirmekle görevliyiz," derken hafif dokunuşlar onu banyoya, yemek odasına ve giysilerle dolu gardroplara yöneltiyordu. Gece olduğunda Psyche gelinlere yaraşır biçimde süslenmiş yatak odasına çekilip meçhul eşini bekleme-

Jacopo Zucchi (1540-1596) ▶

ye başladı. Gece sona erdiğinde Psyche her kimse yatağına girenin bir canavar olamayacağını düşünmeye başlamıştı.

İlk gece karanlığın içinden gelip kendini göstermeden yine karanlıkta, gün doğmadan ortadan kaybolan bu meçhul erkek gece ziyaretlerini sürdürüyor, fakat rahat yaşamına karşın Psyche'nin aklındaki sorular yanıtsız kalıyordu. Kimdi bu meçhul erkek ve neden kendini göstermiyor, karanlıkta kalmayı tercih ediyordu? Her gece Psyche'nin kulağına sevgi sözcükleri fısıldayan eşi bir gece farklı şeyler söyledi ona:

"Kızkardeşlerin dağ başına çıkıp seni arıyor," dedi, " Fakat onlarla görüşmen ikimiz için de iyi olmaz." Psyche önce söz verdi, ama gün boyu yalnız kalmaktan sıkıldığından ve

Louis Jean François Lagrenée 1725-1805)

kendini altın kafese kapatılmış bir kuş gibi görmeye başladığından kederli ve ağlamaklı bir görünüme bürünmüş, yemeden içmeden kesilmişti. Söz vermiş olmasına karşın kardeşlerini görmek istediğini söyledi eşine. "Onlar beni öldü biliyor," dedi, "Ölmediğimi, üstelik her kadının düşlerinde gördüğü bir yaşam sürdüğümü bilseler iyi olmaz mı? Hem böylece anne ve babamın da içi rahat eder. Hizmetçin Zefiros'a söyle, onları bana getirsin."

Rubens (1577-1640)

Meçhul eş bu sözlere dayanamadı. "Peki o zaman," dedi, " Söz verdiğin halde tutmuyorsun, sonucuna katlanırsın, fakat diyeceklerime kulak ver:

Joshua Reynolds (1723-1792)

"Ablalarınla görüşmene izin veriyorum, onları istediğin gibi ağırla, kucak dolusu mücevherler, hediyeler ver, ama merakları son bulmayacaktır. Onların sözlerine kanıp benim kim olduğumu anlamaya, beni görmeye çalışma. Aksi takdirde beni ve sahip olduğun her şeyi kaybedersin." Teşekkür etti Psyche, "Kalbim seninle," dedi, "Senden ayrılmaktansa ölürüm daha iyi."

Böylece Psyche ablalarıyla sık sık görüşmeye başladı. Zefiros onları sabah dağ başından alıp getiriyor, akşam olunca da yanlarında hediyeleriyle birlikte geri götürüyordu. Ablaları Psyche'nin yaşamına gıpta ediyor, kendi yaşamlarıyla karşılaştırdıklarında mutsuz oluyorlardı. Her görüşmede eşinin kim olduğunu sorduklarında Psyche farkında olmadan bazen genç, bazen de orta yaşlı diye farklı tanımlarla söz ediyordu ondan. Bu arada meçhul eş uyarılarını sürdürüyordu. Verdiği sözü hatırlatarak ona "Ablalarının zehirli dillerinden sakın; karnındaki çocuğun ölümlü mü, ölümsüz mü olacağı senin elinde," demişti bir gece. Meraklarının esiri olan ablalar evlerine döndüklerinde bir araya gelip Psyche'nin eşi hakkında dedikodu yapıyor, farklı tanımlar vermesi nedeniyle kardeşlerinin eşini görmedi-ğini, dolayısıyla kim olduğunu bilmediğini düşünüyorlardı. Ona bu görkemli yaşamı sağlayanın tanrısal bir varlıktan başkası olamayacağı sonucuna vardıklarında kıskançlıkları daha da koyulaştı. Fesat akıllarınca bir plan yaptılar. Ziyaretlerinin birinde Psyche'

Charles Antoine Coypel (1694-1752)

nin aklını bulandıran ve eşine verdiği sözü unutmasına neden olan iç karartıcı sözler söylediler ona.

"Sevgili kardeşimiz," dediler, "Senin iyiliğin için söylüyoruz. Farkında değilsin, ama büyük bir tehlike bekliyor seni. Kâhinlerin dediklerini hatırla. Senin bir canavarın eşi olacağını öngörmüşlerdi. Bu öngörünün doğru çıktığını düşünüyoruz. Zaten son günlerde bu civarda bir canavarın dolaştığını görenler olmuş. Geceleri sana gelen işte o ve senin doğum yapmanı bekliyor; o zaman seni ve bebeğini yiyecek. Çok geç olmadan ya bizim yanımıza gel, ya da acıklı sonunu bekle."

Bu ürkünç sözlerin etkisinde kalan Psyche de eşini hiç görmediğini itiraf ederek zaten kimliğinden kuşku duyduğu eşine verdiği sözü unuttu ve ablalarının dediğini yapmayı kabul etti. Buna göre Psyche gece eşi uyurken önceden yan odada yanık tuttuğu lamba ve diğer elinde bıçak, meçhul eşe yaklaşacak ve görür görmez o canavarı daha uyanamadan öldürecekti. "Böylece kendinin ve bebeğinin yaşamını kurtardığında biz seni soylu biriyle evlendiririz," demeyi de unutmamıştı ablalar.

Psyche hâlâ duraksamalar yaşıyordu, ama sonunda kadınlara özgü merak duygusu baskın çıktı. Gecenin ortasında bir elinde lamba diğerinde bıçak, derin uykudaki eşinin üzerine eğildiğinde gözlerine inanamadı. Bir canavar değil, dünya güzeli, melek gibi bir erkek yatıyordu yatağında. Altın renkli, kıvrım kıvrım omuzlarına dökülmüş saçları, süt beyazı teni, pembe yanakları ve parlak çiçekler gibi omuzlarını süsleyen kanatlarıyla Venüs'ün oğlundan başkası olamazdı. Yatağın ayak ucunda onun simgesi olan sadak ve içindeki okları görebiliyordu. Elindeki bıçağı bırakıp oklardan birini aldı ve dolgun göğsüne çizikler attı onunla. Cupid'in kendini göstermeden sunduğu aşkına onun okunun verdiği güçle kendi aşkını kattı. İçinde uyanan yeni duygularla kucaklamak istedi onu. Gönül telini titreten duygular ne yazık ki lambayı tutan elini de titretti ve lambadan süzülen bir damla kızgın yağ Cupid'in omzuna değer değmez Psyche'nin uzanan elleri boşlukta kaldı.

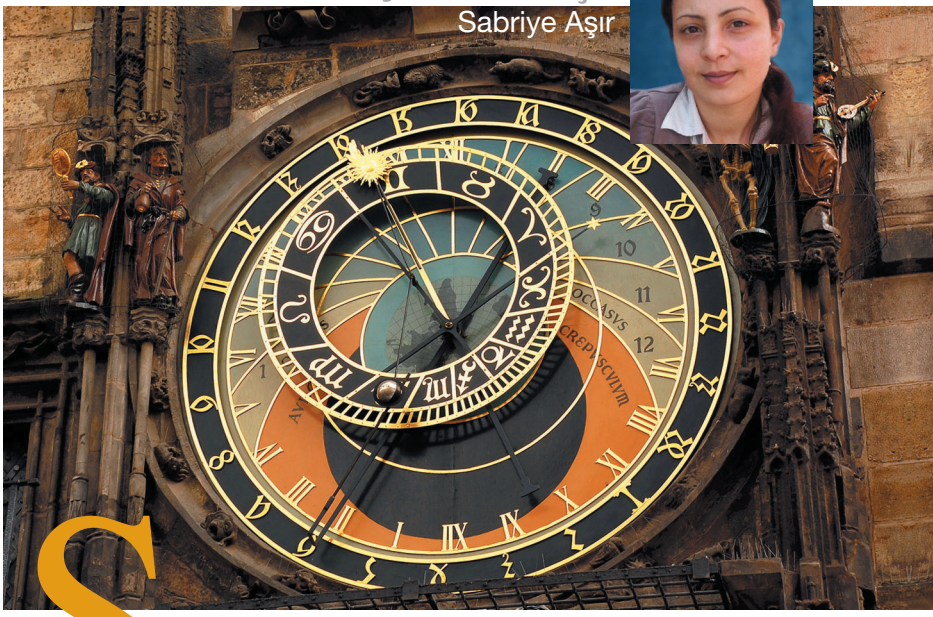
Cupid hemen uyanmış, oklarını alarak arkasına bakmadan gidiyordu. Psyche pişmanlık duygusu içinde, tazelenmiş aşkının verdiği güçle Cupid'in ayaklarına sarılınca Cupid döndü ve öfke ile, "Sözlerimi dinlemedin," dedi ona, "Ben seni görür görmez annemin buyruğunu unutmuş, seni dünyanın en iğrenç ve kötü birine âşık etmek yerine kendi okumla kendimi yaralayarak sana olan sevgimi kökleştirmiş, seni kendime eş seçmiştim. Oysa sen bir canavarmışım gibi beni öldürmeye kalktın. Sana akıl verenler cezasız kalmayacak. Senin cezan ise benden ve sahip olduğun bütün bu güzelliklerden yoksun kalmak olacak."

Bunları söyledikten sonra Cupid gökyüzünde kaybolup gitti. • (Sürecek)

halukerdemol@butundunya.com.tr

Sabriye Aşır

SAAT USTASI

Prag'da, Eski Şehir Meydanı'nda, her saat başı astrolojik saatin önünde toplanıyor turistler. Saat kulesi, şehrin tam kalbinde...

Bu meydan birçok kişiyi geçmişin izlerinde bir yolculuğa çıkarıyor. Çanların çalmasıyla saat kulesindeki iki pencere açılıyor ve İsa'nın 12 havarisi geçiyor pencerenin önünden. Ve tüm turistler yaklaşık 20 saniyelik bu anı görüntülemek için bekliyorlar…

Eski Şehir (Old Town) meydanındaki bu ünlü saati, 1410'da saat ustası Mikulas ile Prag Karl Üniversitesi matematik ve astronomi profesörlerinden Jan Ondrejuv inşa ettiler. 15. yüzyıl sonlarında ise, saat ustası Hanuş Usta (Jan RuĬe/Mistr Hanu) saati yeniden tasarlamış, elden geçirmiş, tamamlamış ve çalışır hale getirmiştir. Amaç, Kutna Hora şehrindeki Kemikli Kilise'de olduğu gibi insanlara bir mesaj vermektir: Herkes bir gün geldiği yere geri dönecek yani elbet bir gün toprakla özleşip ölecek!

Saati yaptıktan sonra, dünyanın

Turistler her saat başı gerçekleşen 20 saniyelik seremoniyi görmek için bekleşiyor

en önemli adamlarından birisi haline gelen bu saat ustasının adı, ülkenin kralından bile daha çok duyulmaya başlar. Öyle ki, Avrupa'nın her yerinden insanlar Prag'a, yalnızca bu saati görmek için gelirler.

Hanuş Usta'nın eseri çok beğenilir ve ünü ülke dışına kadar yayılır. Diğer ülkelerden, kendileri için de benzer bir saat yapması için ustaya teklifler yağar, usta hiçbir teklifi kabul etmez. Kraldan bile daha çok tanınan Hanuş Usta, hem maharetini göstermek ister, hem de "Ey insanlar, zamanınız geçiyor. Geldiniz, geçiyorsunuz ama unutmayınız ki, geldiğiniz yere gidiyorsunuz" biçiminde kalıcı bir mesaj vermek niyetindedir.

Kral ise, ustanın ününden hiç hoşnut değildir. Ayrıca ustaya giden teklifler nedeniyle de tedirgindir. Kral kendince bir önlem alır ve Hanuş'un gözlerine mil çektirir. Amacı, bu saat kulesinden başka bir yere daha yapılmasının önüne geçmektir.

Kör olan Hanuş Usta, bu duruma dayanamaz, saatin mekanizmasına kendini asarak intihar eder. Saatin

mekanizmasını bozan usta, aynı zamanda da kraldan intikamını almış olur ve 50 yıl boyunca hiç kimse saati tamir edemez. Kral, ustanın ölümünden sonra dört bir yana haber salıp dünyada ne kadar saat ustası varsa tamir etmeleri için ülkesine getirtir ama… Ustaların hiçbiri saati çalıştırmayı başaramaz ve kral yaşarken bir daha saatin çalıştığını göremez. Ancak çok sonraları saat çalıştırılabilir…

Usta'nın ölümünden uzun yıllar sonra da, 1552'de saati tamir etmeyi başaran isim Jan Táborskˇ olur. Jan Táborskˇ ve Klokotské Hory saati güzelce bir onarımdan da geçirirler. Ünlü saat, günümüze dek aralıklarla onarımdan geçecektir…

Hanuş Usta (Jan Ruˇe) ve asistanı Jakub âech, Astronomik Saat üzerinde çalışıyorlar…

USTA'NIN SAATİNİN VERDİĞİ YAŞAM DERSLERİ

Hanuş Usta'nın saati, güneşin, dünyanın ve ayın konumlarını gösteren astronomik bir saattir. İki büyük yuvarlaktan oluşur. Saatin dış tarafındaki rakamlar İbranicedir. Saatin etrafında 4 tane kukla vardır. Bu kuklalar insanlara neleri yapmamaları gerektiğini anlatır. Soldan en baştaki, elindeki aynayla kendine bakar; kendini beğenmişliği sembolize eder. Onun yanındaki kukla, elinde altın torbası olan bir adamdır; cimriliği sembolize eder. Bir yandaki kukla ise iskelettir; yaşama karşı istek-

Hanuş Usta'nın bozduğu saat uzun yıllar çalıştırılamaz

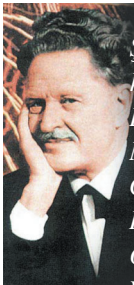

astronomik saat ve hâlâ çalışan en eski saat olma unvanını taşıyan yapı, şehrin en önemli ve şık sembollerinden birisi olma özelliğini de koruyor. Birçok kişiyi zaman içinde, geçmişin izlerinde yolculuğa çıkarmakla kalmayan eser, bununla birlikte ustasının hüzünlü öyküsünü de geçmişten geleceğe üzerinde taşıyor. Yalnızca ustasının hüzünlü öyküsüyle değil, bizim için çok önemli bir şairimizin, vatan özlemiyle iç geçirirken ona baktığı an ile de bir kez ve bir kez daha ölümsüzleşiyor. 1956 ile 1958 yılları arasında Prag'da yaşayan Nazım Hikmet anlatıyor:

sizliği anlatır. Sonuncu kukla, elinde mandoline benzer bir müzik aleti bulunan adam da; gece hayatına ve sefahate düşkünlüğü anlatır. Kısacası bu kuklalar, 'kendini beğenmiş, cimri, yaşama karşı isteksiz ve sefahate düşkün olmayın' der.

Saatin altında da insanlara yapmaları gerekenleri anlatan 4 kukla vardır. Bu kuklalar da, bilime, adalete, astronomiye ve eğitime önem verme konusunda bizleri uyarır. Her saat başı, İsa'nın 12 havarisi de pencerenin önünden geçerek ufak bir gösteri yapar. Horozun ötmesiyle gösteri biter.

Astronomik saat kulesi, sadece Çekçe ya da Bohemce konuşan yerel halk tarafından, "Orloj" adı ile anılıyor. Burası Çekler için, İstanbul'un Taksim Meydanı gibi bir referans noktası. Dünyada en eski üçüncü

Şair memleketten uzak,
hasretten delik deşik
Eski Kent'te duruyordu.
Meydanlıkta yapayalnız
Gotik duvar üstünde
Hanuş ustanın saati
On ikiyi vuruyordu.
Ve çanları çalan ölüm
Ve yukarda öttü horoz
Şair memleketten uzak,
Hasretten delik deşik
Etrafına dalgın baktı

Gezdikçe Gördükçe

İzlen Şen Toker

Pisagorion

Kuşadası'ndan kuş uçuşu uzaklıktaki

Bazı günler gökyüzünde sanki gerçekten de göğün yüzü görünür. İncecik beyaz bulutlardan çizgi gibi gözler, aşağı doğru uzanan duman görünümlü bir burun ve onun altında kenarları yukarı kıvrılmış başka bir bulutun oluşturduğu gülen bir ağız...

Gününe göre mutlu, kızgın, şaşkın ya da üzgün bakar bu yüz, bazen solgunlaşır, bazen pembeleşir, kızarır. Yalnızca gözlerini ya da gülümsemesini gösterdiği de olur.

Türkçe adıyla Sisam, Yunanca adıyla Samos adasının güneyindeki Pisagorion kentinde gökyüzüne bakarken bana gülümseyen yüzün karşı kıyıdaki Kuşadası Dilek yarımadasından nasıl göründüğünü merak ediyorum. Antik yerleşim kalıntıları üzerine inşa edilen Tigani kenti bu

Pisagorion limanı

adada doğan Pisagor'un onuruna 1955 yılında Pisagorion adını almış. Bir zamanlar küçük bir balıkçı köyü iken 19.yüzyılda yıldızı parlamış; büyüklük olarak hâlâ bir köy kadar olsa da şimdi adanın en çok ziyaret edilen kenti haline gelmiş.

Efpalinion Tüneli, Ireon antik kenti, Roma ve Yunan dönemine ait tarihi eserler sayesinde UNESCO Dünya Kültür Mirası listesine dahil olmuş. MÖ 6.yüzyılda, dağdaki kaynaktan kente su getirmek için yapılan 1036 metre uzunluğundaki Efpalinion Tüneli'nin bir kısmı gezilebiliyor. Mühendis Efpalinos'un tasarımıyla dağdaki ve kentteki iki farklı noktadan iki ayrı grup tarafından kazılarak ortada birleştirilen tünel 10 yılda tamamlanmış. Döneminin en önemli yapılarından biri olan tünel, su kaynağı tükenene dek binlerce yıl kullanılarak dağdaki suyu kente ulaştırmış.

Tünelin yakınında dağın yamacındaki antik tiyatro zarar görmüş olsa da, kalıntıları üzerindeki ahşap yapıda yaz aylarında etkinlikler düzenleniyor. Tiyatronun yanındaki Panagia Spilianis (Meryem Ana) Kilisesi de ziyaret edilebiliyor. Kent girişindeki Pisagorion Arkeoloji müzesinde ise

heykeller, yazıtlar, lahitler, Roma dönemine ait mermer büstler ve seramikler sergileniyor.

Bir zamanlar kenti saran 6700 metre uzunluğundaki surların neredeyse tamamı yıkılmış, Akdeniz'in en eski insan yapımı limanı olduğu düşünülen antik limandan eser kalmamış olsa da yeni liman eskisinin izinde yapılmış. Güneşin batmaya hazırlandığı akşam üzeri saatlerinde, denize bakan yüksekçe bir tepe üzerindeki Bizans Müzesi-Lykourgos Kalesi'ni ve mavi-beyaz renklere boyanmış Metamorfoz Kilisesi'ni gezerek ara sokaklardan limana doğru yürüyorum. Dar sokaklarda gün boyu ısınan taş parkelerin üzerinde yürürken, yasemin kokularını içime çekiyorum.

Begonviller, sardunyalar, ayçiçekleri gibi rengârenk çiçeklerle süslenmiş evlerle dolu sokaklar. Kimi sokaklar sessiz, kimileri de evlerin önündeki tahta ve hasır sandalyelerde sohbet edenlerle dolu. Limanın hemen arkasında, küçük meydanın yanındaki bahçede mahalle sakinlerinden oluşan bir koro şarkılar söylüyor. Yaşlı bir çiftin işlettiği bakkal dükkanından zeytinyağlı sabun alıp, limanın kenarındaki yola çıkıyorum. Yolun deniz tarafında yelkenli, yat ve gezi tekneleri; kara tarafındaysa lokanta, kafe, bar ve pastaneler yan yana sıralanmış. Küçük bir keçi yavrusu teknelerden birinin önünde yere oturmuş, yolda yürüyen insanlara bakıyor. Lokanta ve kafelerin kapılarında menüleri sergileniyor. Sunulan birçok güzel

Pisagor heykeli

Matematik ve astronomiye büyük katkılar sağlayan Pisagor MÖ 580 yılında bu adada doğmuş.

meze olsa da buradaki turistik lokantalarda en çok tüketilenler balık, deniz ürünleri, musakka ve spagetti gibi görünüyor. Hilal şeklindeki limanın sonuna doğru lüks yatlar ve büyük tekneler yerini canlı renklere boyanmış balıkçı teknelerine ve küçük sandallara bırakıyor. Köşedeki Sanat Galerisi binasının yanından denize doğru uzanan üçgen bölümdeki Pisagor heykeli limana girenleri karşılıyor

Pisagorion'da bir sokak

sanki. Sayıların babası olarak bilinen, matematik ve astronomiye önemli katkılar sağlamış olan Pisagor MÖ 580 yılında bu adada doğmuş. Dönemin zalim hükümdarı Polikrates'le çatışması sonucu uzun süre bir mağarada saklandıktan sonra adadan ayrılmak zorunda kalmış. Mısır'da, Babil'de ve son olarak Güney İtalya'da yaşamış, açtığı okullarda birçok öğrenci yetiştirmiş. Kendisini filozof, yani bilgeliğin dostu olarak adlandıran İyonyalı Pisagor düşüncelerini yazıya dökmediği için, bugün onun hakkında bildiklerimiz öğrencilerinin aktardıklarıyla sınırlı. O ve öğrencileri evrenin bir sayı uyumu olduğuna, her şeyin sayılardaki ilişkilerle açıklanabileceğine ve tahmin edilebileceğine inanmışlar.

Müziğin matematiksel oranlara indirgenebileceği, dünyanın yuvarlak olduğu düşüncesi, astronomi çizimleri ve çarpım tablosuna ek olarak, onun en ünlü çalışması, kanıtlayarak kendi adını verdiği Pisagor Teoremi tasarı ve düşüncelerinden en bilinenleridir. Limandaki heykeli

Kuşadası'na bakış

de bu ünlü teoremini *(Bir dik açılı üçgende dik kenarların her birinin karelerinin toplamları, hipotenüsün karesine eşittir.)* hatırlatırcasına bir üçgeni simgeliyor.

Akşama doğru, gündüz tekne turlarına katılanlar, çevredeki sahillerde yüzenler, şnorkel, kano, su kayağı, plaj voleybolu gibi su sporları, tırmanma, yürüyüş, bisiklet turları yapanlar ya da sadece güneşlenip, dinlenenler kentin liman bölümünü ve limana giden ana caddesini yavaş yavaş dolduruyor. Buzlu kahveler, taze sıkılmış portakal suları içiliyor, yemek tabakları, renk renk dondurma kupları masalara servis ediliyor. Adanın Muskat üzümünden yapılan ünlü tatlı şarabı yudumlanıyor, anason kokulu uzo bardakları tokuşturuluyor.

Burada en çok satılan hediyelik eşya olan Pisagor bardağı, ancak işaretli yere kadar doldurulabiliyor

Limandan bir görünüş

Ana cadde üzerindeki marketlerde, giyim eşyaları, takılar, ev eşyaları ve hediyelik ürünlerin satıldığı dükkanlarda geç saatlere kadar devam eden alışveriş yoğunlaşıyor.

En çok satılan hediyelik eşya buraya özgü Pisagor bardağı. Bu bardak, ancak işaretli yere kadar doldurulabiliyor, daha fazla doldurulduğunda içine konulan sıvı bardağın altından akmaya başlıyor. Pisagor'un bu bardağı herkes eşit miktarda şarap içsin, kimse açgözlülük etmesin, herkes ne kadar içtiğini bilsin diye tasarladığı düşünülüyor.

Limanın biraz ilerisindeki Remataki sahilindeki lokantaların önündeki kumsalda, şezlong ve şemsiyeler toplanarak, yerlerine akşam yemeği için masa ve sandalyeler diziliyor. Günbatımından hemen sonra, masalardaki minik mumlar yakıldığında denizdeki gümüş renkli balıklar suyun üzerinde dansediyor sanki. Simsiyah gökyüzünde yıldızlar belirmeye başladığında az önce güneşin battığı dağın ardında incecik bir hilal görünüyor. Gökyüzünün saçındaki parlak bir tokaymış gibi... •

izlensen@butundunya.com.tr

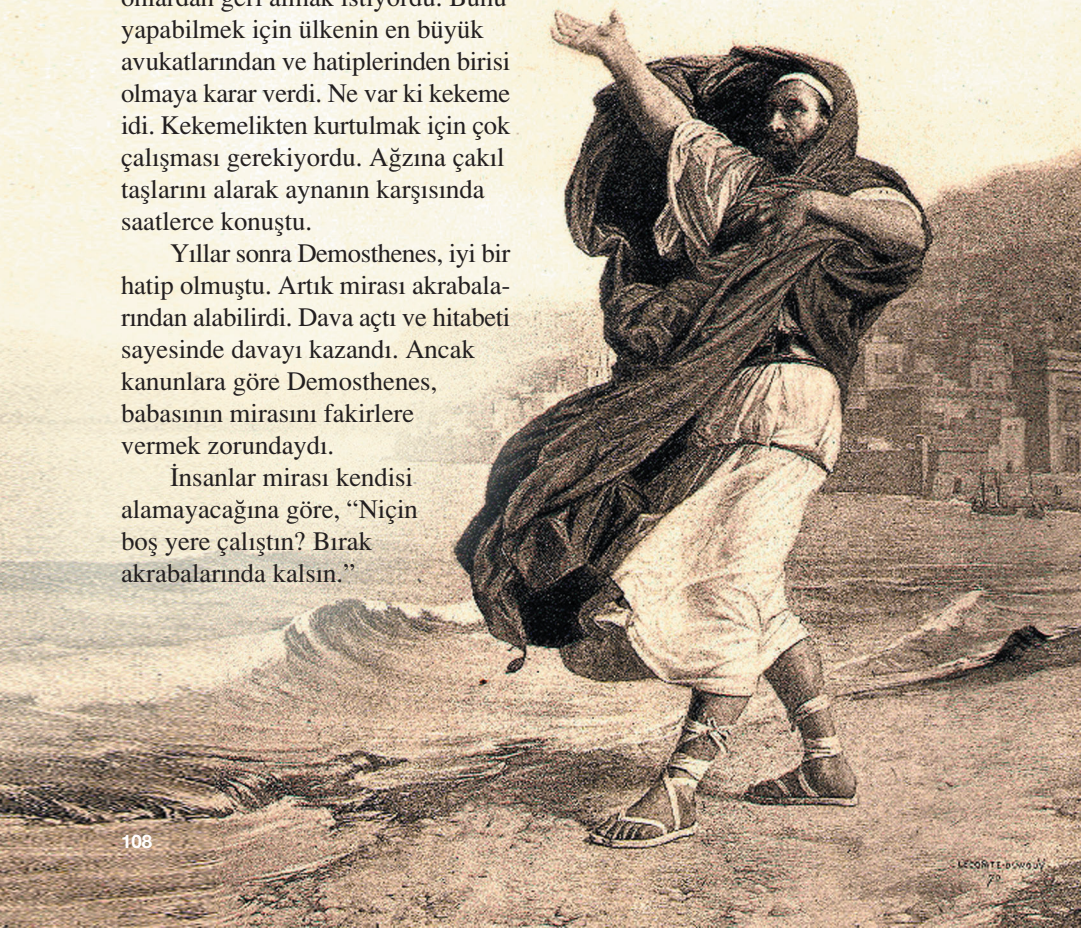
Adalet için kekemeliğini yenen büyük hatip

Demosthenes

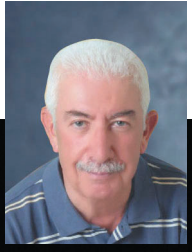
Demosthenes, Aristo ve Platon'un çağdaşı idi. Zengin bir kılıç ustasının oğlu olan Demosthenes'e babasından yüklü bir miras kalmış, küçük olduğu için akrabaları mirasa el koymuşlardı. Demosthenes, babasının mirasını onlardan geri almak istiyordu. Bunu yapabilmek için ülkenin en büyük avukatlarından ve hatiplerinden birisi olmaya karar verdi. Ne var ki kekeme idi. Kekemelikten kurtulmak için çok çalışması gerekiyordu. Ağzına çakıl taşlarını alarak aynanın karşısında saatlerce konuştu.

Yıllar sonra Demosthenes, iyi bir hatip olmuştu. Artık mirası akrabalarından alabilirdi. Dava açtı ve hitabeti sayesinde davayı kazandı. Ancak kanunlara göre Demosthenes, babasının mirasını fakirlere vermek zorundaydı.

İnsanlar mirası kendisi alamayacağına göre, "Niçin boş yere çalıştın? Bırak akrabalarında kalsın." demişlerdi. Demosthenes ise babasının mirasının onursuzca davranan akrabalarında kalmasındansa, fakirlere dağıtılmasını tercih etmiş; üstelik yıllarca da bunun için acı dolu bir mücadele vermeyi yeğlemişti. •

Bekir Özgen

Okuma alışkanlığı üzerine

Değer verdiğimiz insanlar, "Okumak ibadet, okumamak ihanettir," diyorlar. Okumanın aklı geliştirdiğini, ruhu yücelttiğini söylüyorlar. Yalnızca okuyarak özgürleşebileceğimizin altını çiziyorlar.

Dahası okumanın cehaleti aldığını, eşekliğin ise baki kaldığını ileri sürenler bile var. Ama gelin görün ki, Türkiye'de okur oranı her geçen gün artacağı yerde azalıyor.

Niçin pekiyi? Biz okumayı seven bir toplum değiliz miyiz? Değilsek, neden değiliz? Okumak, iğneyle kuyu kazmak gibi zahmetli bir süreç de o yüzden mi okumaya yan çiziyoruz? Yoksa aydınlığa açılan bu pencerenin perdesini kapalı tutmak için körü körüne bir inat mı tutturmuşuz? Bunların temelinde yatan temel belirleyiciler, tembellik mi, kolaycılık mı? Ne?..

Gelin, bu sorulara birlikte yanıtlar arayalım.

Her şeyden önce, **okumaya gereksinim duyuyor muyuz?**

Dil, bir iletişim aracı. Okuma ise yazılı iletişimin bir türevi. Çevre, bu iletişimi yaratabiliyorsa, birey okumaya yöneliyor. Sözel iletişimin egemen olduğu ortamlarda okumaya eğilimin azaldığı bir sır değil. Okumanın, alışkanlığa dönüşebilmesi için öncelikle dar çevre kalıplarını bir biçimde yırtmamız gerekiyor. Dedikodunun yerini nesnelliğin, kulaktan dolma bilginin yerini bilimsel bilginin alması buna bağlı. Bu ise, ancak ve ancak okumakla, okuma alışkanlığı kazanmakla sağlanabilmekte. Bireyin böylesi bir süreçten geçmesi ve kendini aşması da -eninde sonunda- bir eğitim sorunu.

Türkiye, bir bütün olarak, henüz feodal toplum yapısından kurtulabilmiş sayılmaz. Feodal kültürün baskın özelliği ise, sözel ve mimikçi bir toplum yapısı sergilemesi. Oysa yazı, endüstri ve bilgi toplumunun bir ürünü. Başka bir deyişle, kırsal toplumdakiler okumaya gereksinim duymazlarken, "kentleşme ve sanayileşme", daha çok "okuma" ile birlikte çıkmaktadır çağdaş uygarlık dediğimiz yola.

Okuma alışkanlığı geleneğimizde var mı peki?

Rahmetli anam, ne zaman elimde bir kitap görse, sevecenlikle yanıma yaklaşır, "İki gözümün nuru! Şu elindeki de neyin nesi? O lanet şey bir gün senin gözünü de kafanı da bozacak, biliyorum. At bir köşeye gitsin onu yavrum. Senin anan değil, baban değil," der dururdu. O durumlarda ne yapacağımı bilemez, okumak için gözden uzak bir yer arardım.

Cumhuriyetin, okuyanları el üstünde tutmaya başlamasıyla bu anlayış görece yıkılmaya başlamış olmalı ki anamın bu direnişi uzun ömürlü olmadı. Beyaz yakalıların toplumda yeni ve seçkin bir yer edinmesiyle de kitaba olan uzaklık yavaş yavaş kapanmaya yüz tuttu. Hele bir de açlıkla boğuşan insanımız, okumuş birinin ekmeğinin koynunda olduğunu görünce, kitaba olan olumsuz tavır iyiden değişir oldu. Ta ki

1960'lara kadar. Bu yıllardan sonra ivme kazanmaya başlayan başıbozuk kentleşme, kent kültürüne uyum göstermekte başarılı olamadı ne yazık ki. Köylerden tasarsız, hazırlıksız göçe duranlar kentleşmeyi beceremediler. Yavaş yavaş kentleşecekleri yerde, kentleri kendilerine benzeterek oraları da köyleştirmeye, köylüleştirmeye giriştiler.

Yapılan bilimsel araştırmalar, köy kökenli yurttaşlarımızın okumaya eğilimli olmadıklarını, büyük çoğunluğunun hiç kütüphane görmediğini, önemli bir kesiminin evinde kendisinin olan hemen hiçbir basın ürünü bulunmadığını göstermektedir.

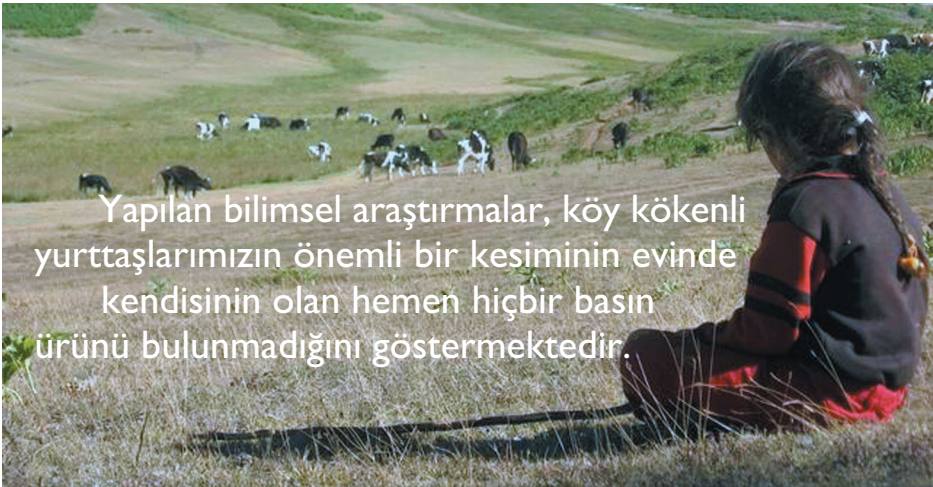
Bu bağlamda, Türk seçmenleri üzerinde yapılan araştırmalar da, oy kullananların yarıya yakınının gazete bile okumadıklarını ortaya koymaktadır.

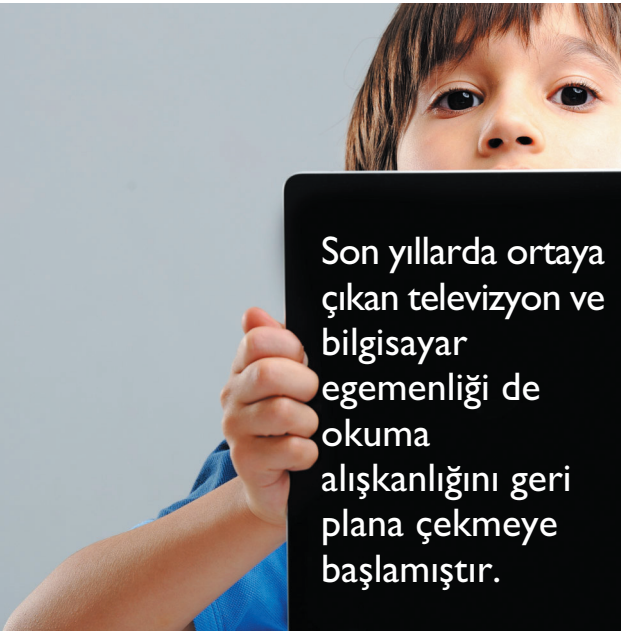
Okuma alışkanlığının önündeki engeller:

Çok partili döneme geçene değin okuyanların, iyi kötü el üstünde tutulup okumaya özendirilirlerken, sonraları, kimi siyasal dürtülerle, adım adım bir tür kitap düşmanlığının kıskacında kaldıkları bilinmektedir. Herkesin Mersin'e giderken bizlerin tersine gitmesi anlaşılabilir bir paradoks değildir. Okumaya ve kitaba olan saygının, parasal ve ideolojik değerler önünde böylesine bozguna uğraması içler acısıdır. Yazılı kültür geleneğimizin daha doğmak üzereyken boğulmaya kalkışılması kötü bir talihsizliktir.

Öte yandan, son yıllarda ortaya çıkan televizyon ve bilgisayar egemenliği de okuma alışkanlığını geri plana çekmeye başlamıştır. Teknolojinin hizmete sunduğu çok sayıdaki araç-gereç, insanımızı görselliğin çekiciliğine hapsedebilmiştir. Günübirlik bir yaşam biçiminin konformizmi içinde, hemen hepimizi, kalemi kitabı unutur etmiştir.

Böylesi olumsuz oldu-bittiler karşısında, aile içi güdüleme de yetersiz kalmıştır. Ana-babalar, çocuklarının doğar doğmaz bir toplumsallaşma süreci yaşayacağının; yakın çevresinin kültürel kalıplarıyla biçimleneceğinin bilincine varamamışlardır. Aile içinde

elinde kitap görmeye alışmamış çocukların okuma alışkanlığı edinemeyeceklerini kavrayamamışlardır.

Bunların yanı sıra, bir de eğitim dizgemiz, okuma alışkanlığını beslemekte yetersiz kalınca, iplerin tümden koptuğu anlaşılmaktadır. Doğru okuma, hızlı okuma, okuduğunu anlama ve yorumlama gibi etkinliklere, gerekli önem verilememiştir okullarımızda. Okuyanlar, yeterince ödüllendirilemediği gibi zaman zaman kitabı olanlar, kitap okuyanlar, cezalandırılabilmişlerdir bile. Evlerden kitapların toplatıldığı olmuştur. Yasak yayın bulundurduğu gerekçesiyle, işkence görenler, cezalandırılanlar görülmüştür. Kitap, günah keçisi sayılabilmiştir. Böyle olunca da:

* Okumayı unutmuş öğretmen ile, modası geçmiş ders kitapları varlıklarını sürdürebilmişlerdir.
* Öğrenciler, test ve tost çocukları kalıbına sokulmuş, işin kolay yanı yeğlenmiştir. Okumayan, test çözen robotlar üretilir olmuştur.
* Şimdilerde, sınıf kitaplıklarında kaynak kitapları, dost kitapları, başucu kitaplarını, klasikleri kim araya, kim bula!
* Bu durum, okuma alışkanlığının bahçıvanı konumunda bulunan öğretmenleri de küstürmüş, yalnızlaştırmış ve okumaktan, okutmaktan soğutmuştur.

Oysa çağımız, sürekli okuyan, bilgiye ulaşabilen, bilgiyi seçebilen, bilgiyi depolayabilen ve kendi kendine öğrenen insan tipine ağırlık vermekte ve bunu teşvik etmektedir.

Değerlendirme: Öyle görünüyor ki, Türkiye'nin sorunu okumamaktır. Toplumsal yaşamımızda kitabın yeri yok dense yeridir. Üniversite bitirenlerin sayısı kat kat artarken, kitap okuyanların oranı geçmiş yıllardakinin gerisine düşmeyi sürdürmektedir. Türkiye'de bir yılda basılan kitap, Japonya'da neredeyse bir günde basılmaktadır. Demek ki biz okuyan toplum değil; konuşan toplum olma niteliğimizi bozmak niyetinde değiliz. Aydınlanmış insanlar, istedikleri kadar, "Söz uçar, yazı kalır," desin

dursunlar... Anadolu'daki kitapçıların büyük çoğunluğunun kapanmış; açık kalabilenlerin de, vitrinlerini kitapla değil, oyuncaklarla doldurmuş olmaları boşuna değildir.

Beklem: Ah ne olur:

Her kitabın, kişiyi, insanın insanlaştığı çağdaş dünyaya götürecek birer pasaport olduğunu bir anlayabilsek... Okumadan âlim, yazmadan kâtip olmak isteyenlerin, bilmeden zalim olduklarını bir görebilsek...

Her aklı başında yönetim, başat görevinin kitap dolu bir evle, çiçek dolu bir bahçe umudu yaratmak olduğunu bir bilebilse!..

Bağlam: Türkiye'de okuma alışkanlığının artırılabilmesi için toplumsal çevre, ekonomik yapı ve eğitim dizgesinin birlikte gözden geçirilmesi gerekmektedir. Bu yaklaşım da, makro düzeyde devlet politikaları geliştirmek ve bu doğrultuda önlemler paketi hazırlayıp, onu yaşama geçirmekle mümkündür.

Unutmayalım ki, okumayı sevmeyenler, zamanı düşman bilirler. Okumaya aç, yazmaya susuz bir kuşak yetişmesi dileğiyle... •

bekirozgen@butundunya.com.tr

KAMERAMAN UÇAKTA

Amerika'nın güneyinde büyük bir orman yangını çıkmıştı. Ülkenin önde gelen televizyonlarından birinin haber yönetmeni, birlikte çalıştığı kameramanlardan birinin olay yerine yakın bir bölgede olduğunu duyunca kendisini telefonla aradı ve ona, yangını görüntüleme görevi verdi:

"Şimdi lütfen, Cornfield kasabasına git ve oradaki sivil havaalanında seni bekleyen iki kişilik uçağa binip, yangın bölgesine uç" dedi. "Havaalanı yetkilileri ve pilotla biz buradan görüştük, anlaştık. Seni bekliyorlar."

Kameraman bir araba kiraladı ve son hızla Cornfield kasabası, sivil alanına gitti. Gerçekten de iki kişilik bir Cesna tipi uçak, içinde pilotuyla havaalanında bekliyordu. Kameraman soluk soluğa uçağa yaklaştı ve pilota seslendi:

"Beni bekliyorsunuz, değil mi?"

Pilot, sağ elinin başparmağını havaya kaldırarak yanıtladı:

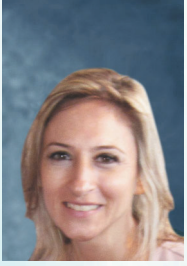
"Evet, hoşgeldiniz... Sizi bekliyordum... Ben hazırım..."

Kameraman uçağın arka koltuğuna bindi ve kısa bir süre sonra uçak havalandı. Pilot, yolcusuna bir soru daha sordu:

"Şimdi ne kadar yüksekliğe çıkmamı ve hangi rotayı izlememi istiyorsunuz?"

Kameraman, bu konularda bir bilgisi olmadığını söyleyince pilot heyecanla arkaya döndü:

"Yoksa siz..." dedi ve bir süre konuşamadı. Sonra büyük bir korku içinde sordu: "Yoksa siz, bu havaalanının uçuş öğretmeni değil misiniz?..."

Not Defterimden

Nergis Öztürk

İyilik Zinciri

> Bugün ya da yarın karşınıza çıkan ihtiyacı olan ilk kişiye yardım edin.

Otomobiliyle yolda ilerleyen bir adam, yolun kenarında arıza yapmış ve bekleyen bir başka otomobil gördü. Yardım etmek için arabasını hemen yol kenarına çekti ve arızalı araca doğru yaklaştı. Otomobilinin yanında çaresiz bir yüz ifadesiyle bekleyen yaşlı hanımın yanına gittiğinde, "Hanımefendi" dedi ve devam etti, "Endişelenmeyin. Sanırım yalnızca lastiğiniz patlamış. Hava çok soğuk. Siz en iyisi içeride bekleyin, ben de lastiğinizi değiştireyim."

Aracın bagajından yedek lastiği çıkararak işe koyulan genç adam, lastiği değiştirmeye çalışırken de, bir yandan otomobilin camından kendisini izleyen yaşlı hanımla sohbet etmeye başladı. Bir süre sonra, lastik değiştirilip, araç yola devam etmeye hazır hale geldiğinde, üstü başı çamur içinde kalmış ve ellerinde kesikler oluşmuş yardımsever adama bakan yaşlı hanım, duyduğu minneti ifade edebilmek için arka arkaya birkaç kez teşekkür etti. Sonra da, adının Martin olduğunu öğrendiği genç adama, bu çabası ve emeğinin karşılığında ne yapabileceğini sordu ve en azından

bir ödeme yapmak istediğini ifade etti. Nazikçe kendisine yapılan bu teklifi reddeden Martin, gülümseyerek yanıt verdi: “Bugüne dek, bana da tıpkı bunun gibi zor anlarda yardım eden pek çok insan oldu. Benim için bir zevkti.”

Ancak yaşlı hanım, kendisine çaresiz kaldığı bir anda yardıma koşan Martin için bir şeyler yapmak konusunda ısrar edince, Martin de kendi çözümünü önerdi: “Gelin sizinle bir anlaşma yapalım. Siz şimdi gece karanlık basmadan yola koyulun ve bugün ya da yarın karşınıza çıkan ilk yardıma ihtiyacı olan kişiye yardım edin.”

Bu öneriyi kabul eden kadın, duyduğu minneti tekrar teşekkür ederek dile getirdi ve otomobiline binerek yola koyuldu. Biraz ilerledikten sonra, yolda gördüğü bir benzin istasyonunda mola verdi. Elini yüzünü yıkadıktan sonra, bu oldukça soğuk havada biraz içini ısıtabilecek, sıcak bir çorba içmek için restoran bölümüne geçti ve bir masaya oturdu. Çok geçmeden, ne istediğini sormak üzere kendisine doğru gülümseyerek yaklaşan garson kızın karnı dikkatini çekti. Garson kızın karnının büyüklüğünden, en az sekiz aylık hamile olduğunu düşündü. Çorbasını içerken, bir yandan da garson kızı izlemeyi sürdürdü. Anne adayı garson kız, bir yandan masaları siliyor, siparişleri

Garson kız bu kadar yoğun çalışmasına karşın, tüm müşterilere de güleryüzlü davranıyordu.

alıyor, bir yandan hazırlanan yemekleri müşterilere servis ediyor ve tüm bunları yaparken, elindeki havlu ile sürekli terini siliyordu. Bu kadar yoğun çalışmasına karşın, tüm müşterilere de güleryüzlü davranıyordu.

Yaşlı kadın, hayretle karışık bir hayranlıkla izlediği garson kızın, tüm işleri biraz daha zorlaştıran hamileliğiyle, gün boyu

yoğun bir biçimde çalışmasına karşın, müşterilerle güleryüzle ilgilenmesine inanamadı. Bu, kendisi için neredeyse imkansız bir şeydi. Çünkü varlıklı bir aileden geliyordu ve hiçbir zaman böylesine zorluklar çekmek durumunda kalmamıştı. Çalışsaydı bile, bu kadar yoruluyorken aynı anda yorgunluğuna meydan okurcasına sevecen olabilmesi mümkün değildi. Aklında tüm bu düşünceler dönüp dururken, garson kızdan hesabı istedi.

Bu sırada aklına, yolda karşısına çıkan ve hiç tanımadığı halde üstünü başını kirletip, ellerini yaralamak pahasına kendisine yardım eden Martin ve ona verdiği söz geldi. Hesabı getiren garson kıza yüz dolar uzattı ve garson kız kasaya doğru yürürken, restorandan sessizce ayrıldı.

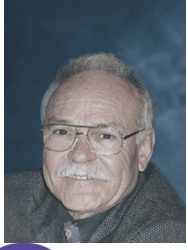
Para üstü ile masaya dönen garson kız ise, yaşlı kadını oturduğu masada bulamayınca, olup bitene anlam veremedi. Masanın üzerinde, dört adet yüz dolarlık banknotla birlikte bir peçeteye yazılmış not olduğunu fark eden garson kız, notu okumaya başladı: "Bana getirdiğin para üstü lütfen sende kalsın ve sakın buna üzülme. Bunun için bana hiçbir şey borçlu olmayacaksın. Kısa süre önce bana da birisi zor bir anımda yardım etti. Ne mutlu bana ki, ben de şimdi sana yardım ediyorum. Sen de ilk gördüğün ve yardıma ihtiyacı olan bir başka insana yardım etmeyi ihmal etme."

Notu okurken gözleri dolan garson kız, masayı temizleyip işine devam etti. Birkaç saat sonra da mesaisi bitti ve evine döndü. Bitkin düşmüş biçimde kendisini yatağa atınca, yaşlı kadını, bıraktığı notu ve parayı bir kez daha düşündü. Kendini hiç tanımayan bu yaşlı kadının, doğacak çocukları için paraya ihtiyaçlarını olduğunu anladığına anlam veremedi. Yorgunluktan uykuya dalmadan hemen önce, tıpkı kendisi gibi yorucu bir gün geçirip uyuyakalmış kocasının yanağına bir öpücük kondurup kulağına fısıldadı:

"Bugün olanları bir bilsen, asla inanamazsın. Sanırım her şey yoluna girecek. Seni seviyorum Martin..."•

nergisozturk@butundunya.com.tr

Yazar Dede ve Torunları
Muzaffer İzgü

Bana ne Bana ne

Kapıyı açtım. Karşı daireye taşınan güleç yüzlü Selma Teyze'yi gördüm.

"Buraya yakın market var mı İdil, markete gideceğiz de?.." diye sordu.

Annem kapıya geldi. "Selma Hanım buyrun" dedi.

"Yo, sonra; şimdi markete gideceğim de, yakın market var mı diye sordum."

"Çok yakında var, hem de büyük bir market. Biz de gidecektik..."

"Ay ne güzel olur," dedi Selma Teyze, "Birlikte gideriz..."

Markete annemle beraber giderdik. Acaba Selma Teyze Bahar'ı da götürecek miydi? Sordum.

"A elbette,"

dedi. “Zaten bağlasan durmaz...”

“Hazırlanayım,” dedi annem, “haber veririm...”

Annem kapıyı kapattı.

“Anneciğim hiç çocuk bağlanır mı?” diye sordum.

Annem güldü. “Öyle derler kızım, elbette çocuk bağlanmaz. Demek ki Bahar markete gitmeyi çok seviyor.”

Bahar benim yaşımdaydı, ikimiz de birinci sınıftık ama okullarımız ayrıydı. Kimbilir, belki de buraya taşındıkları için Bahar’ı da bizim okula alırlardı.

Zilimiz uzun uzun çaldı. Koştum, kapıyı açtım. Bir baktım ki karşımda Bahar. Giriverdi hemen içeriye. Hem de zıplaya zıplaya, her zıplayışta ayağını değiştiriyordu.

“Sen de geleceksin değil mi İdil?” diye sordu. “Evet” dedim. “Ben markete gitmesini çok severim. Ya sen?”

“Ödevim yoksa, annem isterse” dedim.

Omuzlarını kaldırdı, “Hıh,” dedi, “Ben hep giderim, yağmurda giderim, ödevim varsa da giderim, annem istemese de giderim... Uf...”

Ufla birlikte yine havaya zıpladı. Annem hazırlanmıştı. Bahar hızla bizim kapıdan çıktı, evlerinin zilini çaldı. Bağırdı, “Çabuk anne çabuk, gidiyoruz!..”

Birinci katın merdivenlerini uçar gibi indi bahar. Hemen apartmanın kapısını açtı, “Buyrun market yolcuları” diye bağırdı.

Güldük... Annem hemen karşıdaki bakkalı gösterdi Selma Teyze’ye. “Bakın karşıda bakkalımız da var, biz bazı şeyleri de bakkaldan alırız...” dedi. Annesinden önce Bahar konuştu: “Yo yo biz hep markete gideriz” dedi.

Bahar çok heyecanlıydı, çok sevinçliydi, durduğu yerde duramıyordu. Koşuyor, bizden uzaklaşıyor, biz yanına varınca yine koşuyordu. Markete öyle bir dalış yaptı ki, sanki kapıdan içeriye uçtu.

Annesi, “Uf bu çocuk uf!..” dedi. Annem hiçbir şey deme-

Bahar omzunu kaldırıyor, mırıldanıyordu, “Bana ne bana ne, alacağım işte...”

di... Biz de içeriye girdik. Bahar yoktu. Selma Teyze iki yana bakıyor, Bahar’ı arıyordu. Annem bana baktı, ben anneme baktım.

“A, çok büyük bir marketmiş.” dedi Selma Teyze...

Eh, bağırmadı, çağırmadı, “Bahaaar” diye. Hiç markette bağırılır mıydı? Bir baktım, uça uça geldi Bahar... İki elinde de çikolata paketleri vardı. Annesi hemen kaşlarını havaya kaldırdı ve kızdı:

“Çabuk onları aldığın yere koy Bahar!..”

Bahar omzunu kaldırıyor, mırıldanıyordu, “Bana ne bana ne, alacağım işte...”

Annesi bağırıyordu, “Onları aldığın yere koy dedim!..”

Yine yitti gitti Bahar. Avuçlarında çikolata paketleri yoktu ama bu kez önünde kaktırdığı market arabası vardı. İçinde de birkaç paket sucuk...

“Uf uf,” dedi Selma Teyze, “Onları da hemen aldığın yere koy!..”

Market arabasını hızlı hızlı sürdü, yine hızlı hızlı geri geldi. Arabanın içinde sucuğun biri duruyordu. Selma Teyze kızıyordu:

“Onu niye yerine koymadın Bahar?”

Bahar omuzlarını kaldırmış, kangal sucuğa sıkı sıkı yapışmış, neredeyse onu oracıkta çiğ çiğ yiyecekmiş gibi bakıyor, omuzlarını kaldırıyor, “Yiyeceğim, yiyeceğim, sucuk yiyeceğim” diyordu.

Annem de ben de şaşkındık. Bazen markette çok istediğim birşeyi kendi harçlığımla alırdım. Zaten aldığım harçlığı hemen harcamazdım ki, saklardım, çok istediğim birşey olursa o parayla alırdım. Bugün annemden kiraz isteyecektim. Ama

Bahar bu isteğimi unutturdu. Sucuğu ne yapmıştı bilmiyorum, şimdi de elinde renk renk şeker toplar vardı.

"Bunları alacağım anne!.."

"Hayır Bahar onları almayacaksın..."

"A-la-ca-ğım!.."

Ağzını öyle yaklaştırmıştı ki şeker toplarına, neredeyse orada yalamaya başlayacak... Annesi sepetten şeker toplarını alıyor, Bahar'a uzatıyor, "Koy bunları yerine!" diye bağırıyor, Bahar, tekrar sepetin içine atıyordu.

Sonunda top şekerlerden kırmızı olanı sımsıkı kavradı, "Bunu yiyeceğim, hem de şimdi" dedi...

Annemin ve benim şaşkın bakışlarımız arasında birden şekerin kağıdını soyuverdi. Annesi atladı, şekeri Bahar'ın elinden aldı. İşte o zaman Bahar öyle bir ağlamaya başladı ki...

Annemle ben ne yapacağımızı, ne söyleyeceğimizi bilemiyorduk. Selma Teyze yürüyordu, biz de gidiyorduk. Bahar oracıkta oturmuş ağlıyordu. Annesi, "Gel" diyordu. Bahar bu kez yere oturuverdi. Annesi yanına gitti. Ne söyledi bilmiyoruz, biraz sonra annesiyle birlikte geldi. Sanki az önce ağlayan kız o değildi...

Yürürken birden rafın birine atladı, iki paket cipsi kaptı, birini sepete attı, öteki paketi açmaya çalışırken annesi elinden kaptı.

"Bahar" diye bağırdı. Haydi, Bahar'dan bir çığlık daha...

"Cipsi istiyorum, iki tane... Cips istiyorum, iki tane!.."

Selma Teyze kızıyor, bağırıyordu, Bahar ağlıyor, zıp zıp zıplıyordu...

"İsteriiim, cips isterim..."

Selma Teyze kızıyor, bağırıyordu, Bahar ağlıyor, zıp zıp zıplıyordu...

"Haaayır almam, almam!.."

"Cips isterim cips!.."

Sonunda annesi, "Bir tane. Haydi ötekini bırak..." dedi.

Tam kirazın önünden geçiyorduk. Anneme söylesem mi, söylemesem mi? Yoksa ben de Bahar olur muyum? Yo hayır, hayır olmazsın... Cık söylemeyeceğim...

Annem,"Kiraz alalım mı İdil?"

diye sordu.

Omzumu kaldırdım,"Bilmem" dedim...

"Çok seviyorsun ama İdil..."

Biz kirazı alırken, ühüü Bahar, şeftaliye el attı, onu bıraktı, kayısıya el attı, onu bıraktı eriğe el attı... En sonunda çileği avuçladı, "Anneee çileeeek!" diye bağırdı.

Annesi "Hayır" diyordu ama Bahar torbaya çeliği oldurmaya başlamıştı bile. Annesi birden Bahar'ın elindeki torbayı kaptı, çileği boşalttı... Bahar yine oturdu, bu kez, "Çilek çilek!" diye bağırmaya başladı.

Annemle bakıştık...

"Selma Hanım," dedi annem, "Ben yemek yapacağım, kasabın oraya gidiyorum, kıyma alacağım..."

Annemle hemen oracıkta ayrılıverdik. Annem kıyma alırken birbirimize bakıp gülüyorduk. Marketten çıkacaktık. İkimizin de gözleri Selma Teyze ve Bahar'ı arıyordu. Ama ikisi de yoktular. Kimbilir Bahar nerede, elinde birşeyle oturmuş ağlıyordu?..•

muzafferizgu@butundunya.com.tr

KÖPEKLİ MÜŞTERİLER

Birinin yanında insan parçalayan Doberman cinsi bir köpek, ötekinin yanında küçücük bir Fino köpeği olan iki arkadaş, çok acıkmalarına karşın yemek yiyebilmek için bir lokantaya giremiyorlardı. Çünkü kentte hiçbir lokanta, köpekli müşteri kabul etmiyordu.

İki arkadaştan Dobermanlı olanı, kör taklidi yapmalarını önerdi. İki arkadaş gözlerine birer güneş gözlüğü taktılar ve bir lokantaya gittiler.

Kapıdaki görevli, köpekli müşteri kabul etmediklerini söyleyince iki arkadaştan önde olanı, gözlerinin görmediğini, köpeğininse kendisine görme görevi yaptığını söyledi.

"İnsan parçalayan bir Doberman mı size görme görevi yapıyor?" diye şaşkınlıkla sordu kapıdaki yetkili.

Dobermanlı kişi ise, bunun özel olarak eğitilmiş bir Doberman olduğunu, bu nedenle görme görevi yapabildiğini söyleyince içeri kabul edildi. Sıra arkadaki "finolu kör"e gelmişti.

"Bu da benim görme görevli köpeğim" dedi.

Kapıdaki yetkili yine şaşkınlık içinde kaldı:

"Bir fino köpeği nasıl görme görevi yapabilir?" diye sorunca, "finolu kör" de büyük bir şaşkınlıkla sordu:

"Doğru mu söylüyorsunuz?" dedi kapıdaki yetkiliye. "Yoksa bana gerçekten bir fino köpeği mi vermişler?.."

İLK BASKI

Baskı tekniği yaklaşık 300 yıl önce bulunmuş ve ilk baskı kalıpları tahta üzerinde yapılmıştı.

DEPREM KUŞAĞI

Endonezya adalarının yer aldığı 5-kuşak hem bölgenin hem de dünyanın en aktif sismik alanlarındandır.

Deniz yıldızlarının beyni yoktur

Dünyadaki kelebek türü sayısının 20.000 adet olduğu tespit edilmiştir.

CÜSSEYE GÖRE YEMEK

Suaygırları günde 90 kilo yemek yiyebilirler.

Ortaçağ'da Batıl İnanç

Ortaçağ'da tuz dökmek uğursuzluk sayılırdı.

Gürültü Makinesi

Futbol maçlarında çalınan vuvuzela, toplu olarak çalındığında 135 desibel ses çıkarır.

ÖRNEK DAVRANIŞ

Kazlar göç ederken yorulan ya da hastalanan kaz olursa onları sırtlarında taşırlar.

Asya'daki Tek Çöl Gölü

Çin'in Dunhuang bölgesinde bulunan Yueya Gölü, Asya'daki tek çöl gölüdür 2006'da hükümet tarafından korunmaya alınmıştır.

Petrol Ağacı

Güney Asya'da yetişen petrol cevizi de denilen Copaiba ağacının her birinden endrüstride kullanılan 20 litre mazot benzeri yağ elde edilmektedir.

Yasaklı Kadınlar Ülkesi

Suudi Arabistan'da kadınların sürücü ehliyeti alması ve hatta bisiklet dahi sürmeleri kesinlikle yasaktır.

Louis Pasteur

(1822-1895) Fransa'da doğmuş kimyager ve mikrobiyologtur. "Kuduz hastalığı " için yaptığı çalışmalarla tarihte ki yerini almıştır. Lise profesörü, üniversite öğrenim üyesi olarak Dijon ve Starsbourg'da görev almış, bu arada "fermantasyon-mayalanma" konusundaki çalışmalarını da sürdürmüştür. Pastör'ün mayalanma konusundaki buluşu, havadaki bazı mikropların insanlar için yararlı olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. Şarap, sirke, bira, süt gibi maddelerin "pastörize" edilmesi, ünlü bilim adamının o dönemdeki titiz çalışmalarının sonucudur.

Pastör sadece bu alandaki çalışmalarıyla kalmamış, Fransa'nın güneyinde ipekçilik endüstrisini tehlikeye düşüren, ipek böceklerine musallat olan "karataban" hastalığını önlemiş, koyun, inek gibi hayvanları kırıp geçiren "şarbon" hastalığının mikrobunu, dolayısıyla buna karşı aşıyı da bulmuştur. Cerrahi hastalıklarda mikropları öldürerek kangren tehlikesinin önüne geçmek yolundaki çalışmaları, sayısız başarılarından biridir. Pastör'ün insanlığa en büyük hizmeti "kuduz" mikrobunu ve buna karşı aşıyı bulmasıdır. Bu hizmeti nedeniyle 1886 yılında kurulan Pastör Enstitüsü, ona bütün dünyada ün kazandırmıştır. Kısa bir zaman İstanbul'da da yaşamış ve bir kolera salgınının önlenmesi ve tedavisinde hizmet vermiştir.

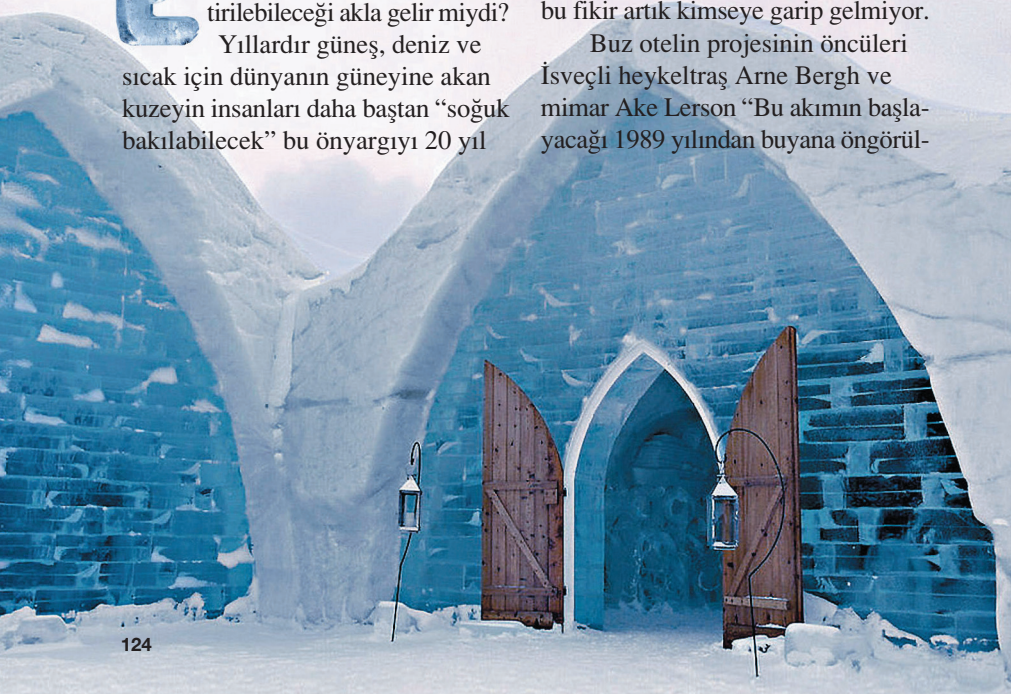
BUZ OTELLER

Buzu sanata dönüştüren turizm merkezleri

Yazan: GİZAY TEMİZSOYLU

Eksi 30 derecelik soğuk ve buzdan bir turizm fikri geliştirilebileceği akla gelir miydi? Yıllardır güneş, deniz ve sıcak için dünyanın güneyine akan kuzeyin insanları daha baştan "soğuk bakılabilecek" bu önyargıyı 20 yıl önce değiştirmişler. Bu nedenle "buz turizmi" olarak tanımlayabileceğimiz bu fikir artık kimseye garip gelmiyor.

Buz otelin projesinin öncüleri İsveçli heykeltraş Arne Bergh ve mimar Ake Lerson "Bu akımın başlayacağı 1989 yılından buyana öngörül-

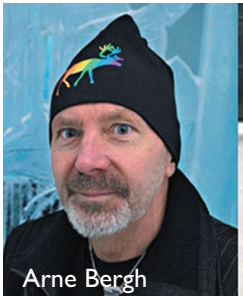

The Ice Hotel'in kabul salonu

mekteydi" diyorlar. "Güney'den Kuzey'e turist akımı o yıldan sonra başlamıştı."

Uzun yıllar süren bu "Güneşle yat, güneşle kalk eğlencesi" giderek ülkelerinin turizm gelir-gider tablosunda açık oluşturmaya başlayınca, kuzeyliler bir çözüm arayışına girişmişler. Başlangıçta pek umut vermeyen "soğuk" bir proje olarak karşılanmış olsa da, sonuçta buzdan otel prdojesinin hayata geçirilmesine karar verilmiş.

İlk adım olarak, insanları "soğuğa ısındırma"nın yolu araştırılmış. Turizm sektörünün öncülüğünde sanat etkinlikleri ön plana alınmış ve Japon sanatçılar davet edilerek işe başlanmış. İlk yıl buz heykellerden oluşan büyük bir sergi düzenlenmiş.

Arne Bergh

Ake Lerson

Sonraki yıllarda buzdan yapılmış mekânlarda çeşitli sanat etkinliklerine ve tiyatro oyunlarına da yer verilmiş. "Ses getirecek" ve bölgeyi dünyaya tanıtacak bu etkinliklere günümüzde de büyük önem veriliyor.

Proje süreci epey zorlu geçmiş olsa da bugün Danimarka, İsveç, Norveç, Alaska, Kanada, Japonya gibi ülkelere yayılan otellerde gelinen sonuç tek sözcükle "mükemmel" olarak nitelendiriliyor.

Dünyanın her yerinden yılda

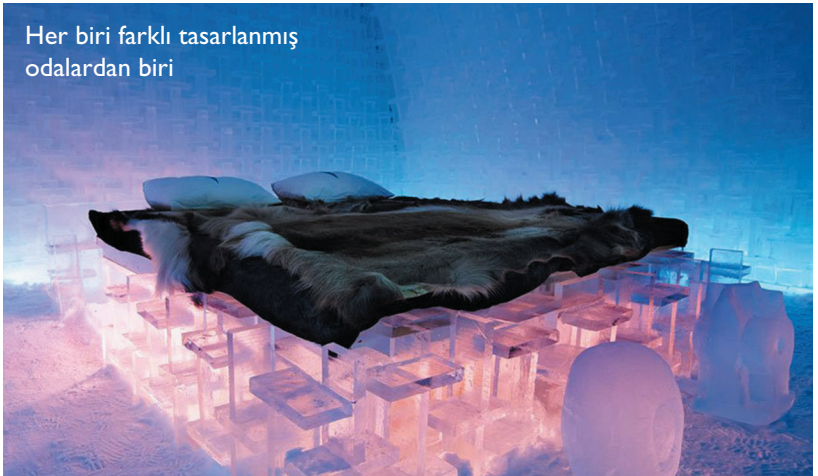

Otelin resepiyon alanı

50.000 kişinin ziyaret ettiği bu projeyi gerçekleştiren öncüler Arne Bergh ve Ake Lerson hem arkadaşlar, hem de iş ortağı... Bir tundura parçasını Kuzey Kutbu'ndaki en muhteşem otellerden birine dönüştürme isteği onları bir araya getirmiş.

Normal koşullarda bu iki sanatçının dünyanın uygun coğrafyalarında bir oteller zinciri olabilirdi. Ama onlar her sene eriyip bir sonraki yıl yeniden ortaya çıkan yeni bir buz otel fikrinin çok daha ilginç ve özgün olduğuna inanıyorlar. İki ortak kazandıkları deneyimlerle buz otellerini her yıl daha daha da geliştirip kilise, tiyatro, sinema, sergi salonu, gibi ek mekanlarla daha ilginç hale getiriyorlar.

The Ice Hotel her yıl en az 10.000 ton kristal buz ve kar kullanılarak yapılıyor. Bu kadar buzu bir yapı haline dönüştürüp ayakta tutan ise 30

Her biri farklı tasarlanmış odalardan biri

Balayı için buz oteli tercih eden birçok çift var

- Dışarıda sıcaklığın -30 dereceyi bulduğu otelde odaların ısısı -5 derece.
- Soğuk odalarda uyumak için uyku tulumları kullanılıyor.
- Her yıl evlenen 400 çift balaylarını buz otellerde geçiriyor.
- Isınmak isteyen konuklar için sauna mevcut.
- Konaklamak istemeyenler için oteli gezme ücreti 25 Dolar

bin ton saf kar. Yapımında 100 kişinin çalıştığı çelik bir iskelet sistemiyle şekillenen buz otelin harcı beton değil. İngilizce "snow" ve "ice" sözcüklerinin birleşiminden oluşan "snice" isimli bir kar-buz karışımı kullanılarak yapılıyor.

Buz otelde konaklamanın maliyetini 5 yıldızlı bir otel fiyatıyla kıyaslamak mümkün ancak fiyatların giderek yükseleceğini düşünmek yanlış olmaz. Bunun nedeni küresel ısınma nedeniyle her yıl kısalan kış mevsiminde, zamanla yarışmanın otel maliyetini artırması.

Kısıtlı zaman nedeniyle buz otelin yapımında çalışan ekibin geceleri dinlenmesi de söz konusu değil. İnşaat, bölgede ancak 5 saat süren kısa günün ardından gece karanlığında yapay aydınlatma ve kar makinelerinin far ışıkları altında sürdürülüyor. Buzu düzgün bir şekilde kesmek için özel bir buz testeresi üreten iki girişimci, çatlamalara ve kırılmalara yol açabilen normal testerenin yerine bu özel buz testeresini kullanıyorlar. Bu yöntemle nehirden pürüzsüz olarak çıkardıkları buz kalıplarını inşaatın başlayacağı Kasım ayı sonlarına kadar bir buz deposunda saklıyorlar. Bergh ve Lerson her yıl bu tutkularını paylaşan insanlarla birlikte çalışıyor. Amerika, Avustralya hatta Afrika gibi uzak kıtalardan, soğuğu seven insanlar yapım sürecinde bir araya geliyor. Otelin yapımı tamamlandığında 64 odalı ve 300 kişi kapasiteli büyük mekân, kar ve buzun birleşiminden çok daha fazlası oluyor. Tüm odaların içi ışıklandırılmış buz heykeller ve buzdan mobilyalarla döşeniyor. Avizelerinden barın bardaklarına

Bir masal dünyasını andıran konuk odalarından biri

varıncaya kadar her şeyin buzla şekillendiği bu otel, sonuçta bir sanat eserine dönüşmüş oluyor. Konukların sıkça dile getirdiği "İçkime buz rica edebilir miyim?" esprisi otel görevlilerini artık pek gülümsetmese de bu farklı atmosferde kendinizi ayrıcalıklı hissedeceğinizden emin olabilirsiniz...

Her odayı farklı bir şekilde tasarlayan Bergh ve Lerson her yıl daha iyi bir sanat eseri oluşturmak için çalışmalarına devam ediyorlar ve yalnızca bir yıl varlığını sürdürebilen bu olağanüstü otelde yeni konuklarını bekliyorlar...•

Bu sahilde timsah yok!

Florida önlerinde yelkenlisi devrilen bir turist, timsahlara yem olmamak için teknesinin gövdesine çıkmaya çalışıyor, fakat bunu bir türlü başaramıyordu. Gözleri iskeledeki bir kişiye takıldı ve tüm gücüyle seslendi.

"Bu sahillerde timsahlar vardır, değil mi?" diye sordu.İskeledeki adam da tüm gücüyle bağırarak karşılık verdi:

"Bu sahillerde artık hiçbir timsah kalmadı" dedi...

Adam bu yanıtı duyunca teknesinin gövdesine tırmanmaya çalışmaktan vazgeçti ve kıyıya doğru yüzmeye başladı. İskeledeki adam, yanıtını şöyle tamamladı:

"Köpekbalıklarından korktukları için bu kıyılara gelmiyorlar artık..."

Mümtaz İdil

İktidarsız General: GEORGES BOULANGER

1

13 Temmuz 1888'de tuhaf bir şey oldu: Fransa'nın iki önemli ismi, darbeci general Georges Boulanger ile başbakan Charles Floquet, parlamentoda çıkan sıkı bir tartışma sonucu birbirlerini düelloya davet etmişlerdi ve o sabah kılıçla hesaplaşacaklardı.

Boulanger ile Floquet'nin ilk kavgası değildi bu ve tahmin edilebileceği gibi son da olmayacaktı. Düelloda acemi silahşör general Boulanger, başbakan Floquet'nin usta kılıç darbesinden kıl payı kurtulmuş ve ağır yaralanmıştı. Bir generalden beklenmeyecek kadar kötü kılıç kullanıyordu Boulanger ve cezasını en hafif şekilde ödemişti.

Daha önce, 4 Haziran 1888'de

Fransa parlamentosunda Boulanger ünlü nutkunu okuduktan sonra söz alan dönemin başbakanı aynı Floquet, şunları söylemişti:

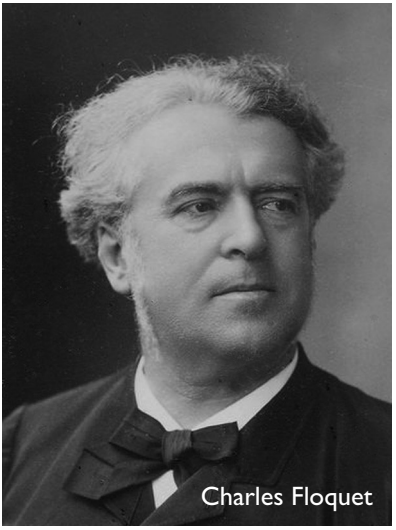
"Sayın General Boulanger, unutmayın ki sizin yaşınızdayken Napoleon Bonaparte bütün hayatını yaşamış, ununu elemiş, eleğini asmış ve ölmüştü."

Floquet'nin bu sözlerle ne demek istediği uzun süre anlaşılamadı. Başbakan'ın diktatörlük için bir yaş haddi olduğunu ima edip etmediği sorgulandı, tuhaftı açıkçası.

Tam bu sıralarda Uzes düşesi, Boulanger'yi bir an önce hükümete karşı harekete geçmesi için kışkırtıyor, "Ne dersiniz General, sizinle ortak bir hükümet kuralım mı," diye şakalar yapıyordu. Boulanger ise ona, "Bir hükümet darbesinin başarılması için on şanstan dokuzu sizinle birlikte olsa bile, yine de ayağınızı denk alın ve hemen atlamayın," cevabını vermişti. Yıllar sonra bu sözleri aslında en çok da kendisinin hatırlaması gerektiğini kimse ona söylemeyecekti.

Boulanger'nin bu tedirginliği ve bir anlamda da sabrı, onun şiddete değil, ama her geçen günle biraz daha artan halkın desteğine ihtiyaç duyduğunu gösteriyordu. Ama Boulanger öylesine çekingen ve tedirgin bir yapıya sahipti ki, halkın tümünün desteğini bile alsa kendisini belli bir konumda görmek onun için neredeyse olanaksızdı.

Fransa'nın Ardeche eyaletinde seçim yapıldı ve Boulanger seçimi

Charles Floquet

Sayın General Boulanger, unutmayın ki sizin yaşınızdayken Napoleon Bonaparte bütün hayatını yaşamış, ununu elemiş, eleğini asmış ve ölmüştü.

kaybetti. Hükümet, bu yenilgi üzerine Boulanger taraftarlarının mücadeleden vazgeçtiklerini düşünerek ardı ardına üç eyalette birden seçim yapılması kararını aldı. İşte ne olduysa o zaman oldu ve Boulanger her üç eyalette de seçimi büyük bir çoğunlukla kazanmayı başardı.

Bu Fransa hükümetinin hiç bekle-

mediği olağanüstü bir durumdu. Bütün yalaka ordusu hemen yönünü Boulanger yönüne çevirmekte gecikmedi, ama Boulanger çoktan İspanya'ya uçmuştu, sevgilisi Madam de Bonnemains ile başbaşa bir "balayı" gezisi yapmakla meşguldü. Herkesin o anda anlayamadığı bir durumdu bu.

Madam de Bonnemains

Seçimlerden zaferle çıkan bir lider bunu umursamıyor, sevgilisi ile birlikte balayına çıkmayı daha çok önemsiyordu.

Seçimlerden zaferle çıkan bir lider bunu umursamıyor, sevgilisi ile birlikte balayına çıkmayı daha çok önemsiyordu. Boulanger'yi henüz tanımamışlardı! Bilmiyorlardı ki, bu daha başlangıç.

Ama şans bir kez insanın yüzüne gülmeye görsün, Seine milletvekillerinden biri ölmüştü. Paris'te kısmi seçim yapılacaktı. Bilindiği gibi Paris, ilk büyük Fransız İhtilali'nden, yani 1789'dan beri Fransa'nın tüm siyasi kaderini tayin ediyor, rejimleri keyfince deviriyor, değiştiriyor ve yeniden kuruyordu. Fransa tarihindeki son yüz yılın birbirini izleyen darbelerini, ihtilallerini, her türlü entrika ve olaylarını besleyen, doğuran ve hayata geçiren Paris'ti.

Paris'e hakim olmak, bütün Fransa'ya egemen olmak anlamına gelmiyordu, ama etkisi reddedilemeyecek kadar büyüktü. Bunu Paris'te çoğunluğu sağlamış cumhuriyetçilerin Fransa'nın diğer eyaletlerinde ağır bir şekilde yenilgiye uğradığı İmparatorluk devri çok güzel ortaya çıkarmıştı. Paris'i olduğu gibi alan İmparatorluk, tüm taşrada kaybettiği için, iktidarı da kaybetmişti. Ne var ki başkenti, askeri ve teşkilatlı polisiye bulvarları dolduran ateşli ve heyecanlı kalabalığı ile elde etmek, bütün ülkeye hakim olabilme yolunda atılmış ilk, en önemli ve yaşamsal adım sayılabilirdi.

Bu arada Paris'in yüreği o tarihlerde sol cephedeydi. Boulanger hareketine bakıldığında ise asla tam anlamıyla sağcı bir hareket sayılmazdı (zira aşırı milliyetçiler tarafından destekleniyordu ve aday gösterilecekti).

Sağlıklı bir kafayla bakıldığında, Boulanger hareketinin sola daha yakın bir hareket olduğu bile söylenebilirdi. Sağcıların, hatta en aşırı kralcıların

bile bu ortamdan yararlanmak için Boulanger'ye sokulduğu da bir gerçekti, ama onlar için sokaklar yabancıydı. Sırça köşklerinde oturup Boulanger'nin zaferle mücadelesini sürdürmesini izliyorlar ve kesin sonuç bekliyorlardı. Asla sokağa dökülme taraftarı değillerdi, bulvarlardaki kalabalıklara karışmayı akıllarından bile geçirmiyorlardı. Oysa Paris'teki hareket sokaktaki kalabalıklardan geliyordu. Çoğu radikal sağ cepheye oy verecek olan sanatçılar, memurlar, esnaf ve bütün sol düşüncenin dışında kalmış siyasi güçler general Boulanger hesabına çalışmaya başlamışlardı. Paris'te cumhuriyetçilerin oluşturduğu çoğunluk bile Boulanger'nin hareketine destek vermeye hazırdı sanki.

Georges Boulanger

Seçim 27 Ocak'ta yapılacaktı. 27 Ocak'ta genç miletvekillerinden Laguarre ile Boulanger arasında tarihi bir konuşma geçti. Genç milletvekili fütursuzca, "Generalim," diye söze başladı. "Sizinle doğrudan ve açık bir biçimde konuşacağım. 27 Ocak seçimlerini kazanacağınızı biliyorum."

"Evet," diye yanıtladı Boulanger. "Öyle umuyorum. Yani?.."

Ardından Laguarre'nin kritik sorusu geldi:

"Kazandığınızda ne yapacaksınız? Meclis'i işgal edip parlamentoyu ortadan kaldıracak mısınız?"

Boulanger sinirlenmişti: "Bu da nereden çıktı? Deli misiniz siz? Neden böyle bir şey yapayım ki, ne gerek var? Geçmiş dönemlerde akıtılmış kanların vebali hala Fransa'nın üzerinde. Yeni bir faciaya sebep olmak istemem. Yasal yollar dışında hiçbir harekete izin vermeyeceğim. Bundan emin olabilirsiniz."

Georges Boulanger cumhuriyet taraftarı bir babanın oğluydu ve küçük yaşlardan beri özgürlük vaadleriyle akıtılan kanların olağanüstü acıklı hikayelerini dinleyerek büyümüştü.

Georges Boulanger iç savaş denilen korkunç felaketi küçük yaşlarda öğrenmişti ve yeniden bir iç savaş çıkmasından deliler gibi korkuyordu.

İç savaş denilen korkunç felaketi küçük yaşlarda öğrenmişti ve yeniden bir iç savaş çıkmasından deliler gibi korkuyordu. Halbuki yanıldığı bir nokta vardı: Dönem değişmişti. 27 Ocak 1889'da halk sokaklara dökülemezdi artık ve kan dökülmesi de söz konusu bile değildi.

Aslında Boulanger, asker olmasına rağmen, sert davranışlara yatkın bir insan değildi. Son dakikaya kadar direnir, ama iş şiddete, silaha ve korkuya dayanınca Boulanger tereddüte düşerdi. Boulanger, hayata, hayatın zevklerine, ölümü göze alamayacak kadar bağlıydı. Fırsatların her zaman insana böylesine yardım etmeyeceğini, bir anlık, sadece bir anlık tereddütle herşeyin kaybedilebileceğini hesaplayamıyordu. Bu kez de talihin hazırladığı fırsattan yararlanmaya cesaret edemedi.

Boulanger öyle bir noktadaydı ki, ya birdenbire yukarı fırlayacak ya da tepe takla aşağı yuvarlanacaktı. İkisini de göze alması gerekiyordu. Sevgilisi Madam de Bonnemains ise Boulanger'i yukarı doğru itmek yerine daha çok işin tehlikeleri konusunda uyarıyor ve cesaretini kırıyordu. Zaten yapısı gereği tedirgin bir kişiliği olan Boulanger de en çok Madam de Bonnemains'in etkisinde kalıyordu. Siyaset arkadaşı Rechefort, çok ileride Madam de Monnemains'in Boulanger üzerindeki olumsuz etkilerini açıklayacaktı. • ***(Sürecek)***

mumtazidil@butundunya.com.tr

Yaşlı Adam

Genç bir bayan, önünden geçmekte olduğu evin balkonunda, yaşlı adamı görünce onu selamlamadan geçmek istemedi. Ayaküstü selamlaşmadan sonra genç bayan, yaşlı adamla biraz konuşmak istedi.

"Ne kadar huzurlu ve mutlu bir ifade var yüzünüzde" dedi. "Söyler misiniz lütfen, böylesi bir uzun ömrü neye borçlusunuz?"

Koltuktaki yaşlı adam güldü: "Günde üç paket sigara, her hafta bir kasa viski içerim" dedi. "Etin kırmızısını ve yağlısını yerim, spor da yürüyüş de yapmam..." Genç bayan şaşırdı:

"Ne kadar ilginç" dedi. "Kaç yaşınızdasınız?" Karşıdan kısa bir yanıt geldi:

"Otuzaltı."

Mehmet Ünver

Paris'te Yaşanmış İlginç Anılar

Gezmeyi herkes sever. Yabancı ülkeler, bilmediğimiz kentler ve o kentlerde yaşadığımız ilginç anılar belleğimize kazınıp, orada kalırlar. Bu yazımda sizlere, "Işıklar Şehri" de denilen Paris'de yaşadığım bazı ilginç anıları aktarmak istiyorum:

PARİS'DE YALINAYAK VE SMOKİNLİ ÇİNLİ:

Bir dostumla Paris'in gece yaşamıyla ünlü Pigalle semtinde dolaşıyorduk. Derken önünden geçtiğimiz bir gece kulübünün kapısında duran hoş bir hanım bana bir broşür uzattı. Tam elimi uzatıp alacaktım ki, kapının ardından fırlayan iri yarı bir adam bileğimden yakalayıp beni içeri çekmeye başladı. Neye uğradığımı anlayamamıştım. Elinden zor kurtuldum. Aynı şekilde diğer mekânların kapılarında da

...yalınayak ve smokinli bir Çinli can havliyle dışarı fırlayıp kaçmaya başladı.

kendilerine takdim edilen broşürleri almak için ellerini uzatan turistler yaka paça içeri çekiliyorlardı. Paris'i iyi bilen dostum, artık Beyoğlu'nun arka sokaklarında bile terk edilmiş olan bu yöntemin, Pigalle'deki gece kulüplerine müşteri çekmek için sıkça kullanıldığını söyleyerek ekledi:

"Aman dikkat et, içeri çektiklerine uyduruk bir şarap servis ettikten sonra çok yüklü faturalar çıkartıyorlarmış. Ödemeyenlerin kredi kartlarına el koyuyorlarmış"

Onu dinlerken önünden geçtiğimiz bir gece kulübünün kapısı hızla açıldı. Ardından yalınayak ve smokinli bir Çinli can havliyle dışarı fırlayıp kaçmaya başladı. Adamcağız öyle kaçıyordu ki, tutabilene aşkolsun. Demeye kalmadan bu kez aynı kapıdan iri yarı iki bar fedaisi çıktı. Birinin elinde Çinlinin rugan ayakkabısının teki vardı. Homurdanarak bir şeyler söylüyorlardı. Çok iyi Fransızca bilen dostum, fedailerin, yağlı müşteriyi kaçırdık diye kendi kendilerine kızdıklarını söyledi. Hâlâ merak ederim. Zavallı Çinliye içeride ne yapmışlardı da adamcağız rugan ayakkabılarını bile bırakıp, yalınayak kaçmıştı diye?

MİNİBÜSLÜ SAHTEKÂR

Paris'e geçmeden önce Fransa'nın, Akdeniz sahilindeki Nice kentindeyiz. Ana caddede yürürken yanımızda bir minibüs durdu ve içinden çıkan bir adam, kırık dökük bir İngilizceyle, çok kaliteli deri montlar sattığını söyledikten sonra bizi minibüse doğru sürükledi. İçerisi

sahte deriden montlarla doluydu. Adamın elinden kurtulup sahile doğru yürürken o maceranın orada bittiğini sanmıştık. Meğerse yanılmışız...

Bir hafta sonra Paris'e geçme kararı aldık. Hem de meşhur süratli trenle yapacaktık yolculuğumuzu. Ne yazık ki kısmet değilmiş. Son anda patlayan demiryolu grevi nedeniyle süratli tren yerine klostrofobik bir uçağın daracık koltuklarında uçtuk Paris'e.

Ertesi gün Etoil'e paralel bir caddede dolaşırken yanımızda bir minibüs durdu ve bilin bakalım içinden kim çıktı?

Bir hafta önce, bin kilometre güneydeki Nice kentinde bize suni

ACABA KOLYELER ÇALINTI MIYDI?

derileri satmaya kalkan sahtekârdı. Yine kırık dökük İngilizcesiyle, "çok kaliteli" montlarını tanıtmaya kalkmadan oradan kaçıverdik. İşe bakın, aynı sahtekâr, koca Fransa'da başka adam yokmuş gibi, günler sonra, bu kez ülkenin öbür ucundaki Paris'de bulmuştu bizi.

Hep sorarım kendime: Çok mu saf görünüyorduk diye?

Bu kez Paris'in, uzak bir semtindeki bitpazarındayım. Ortalıkta bir sürü tezgâh varken çok sayıda kadının henüz açılmamış bir tezgâhın önünde toplandığını gördüm. Acaba ne bekliyorlar demeye kalmadan bir adam geldi ve tezgâhın üstündeki brandayı kaldırmasıyla kadınlar çılgınlar gibi tezgâha yüklendiler. Benim ne eksiğim vardı? Bir boşluk bulup ben de yüklendim. Bir de ne göreyim? Paris mağazalarında en az elli Euro'ya satılan birbirinden şık

tasarımlı kolyeler o tezgâhta sadece iki Euro'ya satılıyordu. Aklıma hediye almam gereken dostlar geldi ve kaptığımı cebime doldurmaya başladım.

Tezgâhtaki yüzlerce kolye sadece üç dakikada yağmalanmıştı. Toplam yirmi tane aldığım için kırk Euro ödedim. Ayrılacağım sırada çantasını kolyelerle doldurmuş olan bir kız dikkatimi çekti. Selamlaştık. Amerikalıymış. Dayanamayıp sordum:

"Sizce neden bu kadar ucuzlar? Yoksa çalıntı malı mı satıyor?"

Kız bana muzipçe gülümsedi ve:

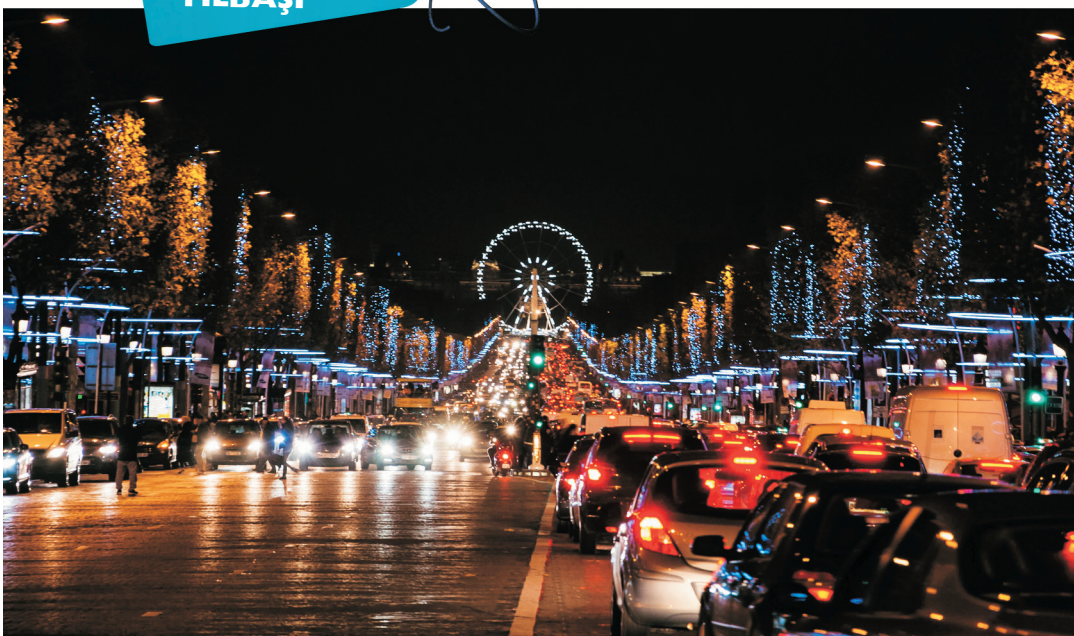
"Neden merak ediyorsun? Böylesi daha iyi değil mi?" diye yanıtladı.

O gün, elimdeki poşette bir yığın güzel kolyeyle sanki her an birileri beni enseleyecekmiş gibi korku içinde dostumun minik dairesine döndüm.

PARİS'TE KÂBUS GİBİ YILBAŞI

Paris caddeleri yılbaşı yaklaşırken rüya gibi süslenip, ışıklandırılır. Benim gittiğim senenin yılbaşına ise korkunç çatışmalar ve akıl almaz bir yağma hâkimdi. O gece, güzel bir restoranda yemeğimizi yedikten sonra Champs Elysees'ye gitmiştik. Derken Paris'in banliyölerinden gelen ve çoğu Mağribi kökenli ailelerden olan binlerce genç bulvarı bastı. Ne oluyor demeye kalmadan o lüks mağazaların vitrinlerini ve kafelerin camlarını demir çubuklarla parçalamaya başladılar. Müşteriler çığlık çığlığa kaçışırlarken biz, yılbaşını kutlayan kalabalıklarla, bela çıkartmaya gelenlerin arasında kaldık.

Asıl kâbus ise polis yetiştiğinde başladı. Bu kez çatışmacılarla, polis arasında kalmıştık. Gruptakiler, polise taşlar, şişeler atıyorlar, polis ise plastik mermilerle karşılık veriyordu. Kafamızın üzerinden geçen şişenin ve merminin haddi hesabı yoktu. Ne

Kafamızın üzerinden geçen şişenin ve merminin haddi hesabı yoktu.

yapacağımızı şaşırmıştık. Hiçbir yere kaçamıyorduk. Ya kalabalıklar arasında ezilecek ya da kafamıza isabet edecek şişeler nedeniyle kim vurduya gidecektik. Sonunda nispeten sakin olan Rue Royal'e kaçtık. Tam kurtulduk derken, arkamızdan gelen tiz bir kadın çığlığıyla yerimizde zıpladık: Sesin sahibi burnunu caddedeki en pahalı kürkçünün vitrinine dayamış olarak ne diyordu biliyor musunuz?

"Aman tanrım, şu kürklerin güzelliğine bir bakınnn..!!"

Biraz ötede savaş çıkmış, şişeler, mermiler havada uçuşuyor, o ise anlatılamaz bir heyecan içinde mağazadaki kürkleri gösteriyordu.

Ertesi gün haberleri izledik. Fransız TV kanalları o korkunç çatışmayla ilgili en küçük bir haber bile vermediler. Sadece o sene de, Paris'de rüya gibi bir yılbaşı yaşandığını anlattılar.

Ahh, bir de bize sorsaydılar. •

mehmetunver@butundunya.com.tr

ASANSÖR

Teknolojiden uzak kalma tercihleriyle bilinen Amişlerden, 15 yaşındaki çocuk ile babası bir alışveriş merkezindeydi. Her şeyi şaşkınlık içerisinde izliyorlardı ama özellikle ilk kez gördükleri asansör onları daha çok şaşırtmıştı. Çocuk, "Baba, bu nedir?" diye sordu. Daha önce hiç asansör görmemiş olan babası, "Oğlum, daha önce hiç böyle bir şey görmedim. Ne olduğunu bilmiyorum." diye yanıt verdi. O sırada tekerlekli sandalyeli, yaşlı ve şişman bir kadın asansöre bindi ve düğmeye bastı. Kapılar kapandı ve çocukla babası, duvarın üzerindeki küçük rakamların sırayla yanışını izledi. Son numara yandıktan sonra sayılar tersten aşağı doğru yanmaya başladı. Sonunda, kapılar yeniden açıldı ve dışarıya 24 yaşında sarışın bir genç kız çıktı.

Bir süre genç kadından gözlerini alamayan baba, oğluna doğru eğilerek seslendi: "Hadi, çabuk git ve anneni buraya getir…"

PARA İSTEMENİN YOLU

İki ev hanımı sohbet ederlerken konu kocalarından açıldı; "Kocan sana para verir mi?" dedi

"Elbette verir canım!"

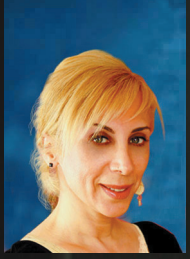
"Nasıl para alırsın kocandan? Söyle de ben de öğreneyim yolunu." dedi kadın.

"Çok kolay, sadece arada bir annemin evine döneceğimi söylüyorum. Hemen çıkarıp yol parasını veriyor."

Türkiye'de Lübnanlı Bir Kadın Yazar

Yaşamdan Kesitler

Sema Erdoğan

Aisha Ajini

Hanımefendi ve Hoş Köpekler, Lübnanlı yazar Aisha Ajini'nin Türkiye'de çıkardığı öykü kitabı. Yazar kitabında, bir su giderinin içinde yaşamı ve insanı sorguluyor.

Okuyanlar ilk etapta absürd olarak değerlendirse de o, edebiyatta yeni bir anlatım dili yaratma çabasında. Aisha Ajini ile yazarlık serüvenini, kitabında neler anlatmak istediklerini, Lübnan' da ve Türkiye'de kadın olmayı konuştuk…

Aisha Ajini, Beyrut doğumlu. Lübnan Üniversitesi- Sosyoloji Fakültesi Antropoloji mezunu olan genç yazar, fikir ve felsefeyle de ilgileniyor. Aisha Ajini'nin yazarlık serüveni araştırma yazıları ile başlamış.

"Dini konuları ele alan araştırma yazıları yazıyordum. Bir yazı yazma deneyimim vardı yani. Öykü yazarı olmayı ise çok planlamamıştım. Arap aleminde ve özel olarak da kadınlar arasında yazılan çağdaş eserlerden farklı metin yazabilmek, başarılı ve tartışmaya müsait bir iş ortaya çıkarabilmekti amacım, öyle de oldu."

Ülkesinde 2013 yılında çıkardığı ilk kitabı "Ben Ümitsiz Bir Vakıayım" bir roman.

"Ben Ümitsiz Bir Vakıayım" adlı romanım, her birimizin içinde gizli olan "ben" in psikolojik çağrışımları üzerineydi. Roman, her şeyi kendi özel perspektifinden gören bir ressamın çizdiği kübik bir tablo olmaya müsait. Gözlerimizin gördüğü ancak hiç umursamadığımız saçma ayrıntılar üzerine yoğunlaşmadan ve içimizdeki "ben" den bahsediyor. Çünkü hepimiz "ümitsiz vakıa" olan insanlarız. Bozuk bir alemde yaşıyor, içinde kalabilmek için güzelleştiriyoruz."

Bir su giderinin içinde yaşamı ve insanı sorguladığı "Hanımefendi ve Hoş Köpekler" adlı kitabı.

Lübnan basını tarafından heyecanla karşılanan bu roman gerek üslup gerekse yazarının kadın olması açısından tartışmalara neden olur:

"Öncelikle üslubu ele alalım. Romanda tüm edebi türlerin karışımı mevcut; anlatı, şiir, nesir vs. Hatta bazıları romanı "anti-literatür" olarak sınıflandırdı. Bu terim, Fransızca bir terimdir ve alışılmışın dışında olan, rutin ve örneklerden uzak olan eserler için kullanılır. İkincisi, yazarın kadın olması. Nitekim Arap aleminde kadın yazarların iki türde yazmasına alıştık. Birincisi cesur duygusal romandır. Bu anlatı türünde cesur cinsel sahneler yer alır ve pek çok okurun beğenisini kazanır. İkincisi ise otobiyografidir. Burada gerçek olaylarla edebi anlatım birbirine karışır, bazen de tarihsel olaylara değinilir; Lübnan Savaşı gibi. Ben Ümitsiz Bir Vakıayım romanı ise zaman ve mekan düşüncesini, benliği yıktı, 'ben'i bozmaya çalıştı."

İlk kitabı yayımlanalı henüz bir yıl olmasına karşın bu sürede "Vahiy" adlı bir akademik kitap da yayımlar

Aisha Ajini. Basıma hazır öykü kitabı için yayıncı gelecek yıla öteleme fikrini belirtince Türkiye' deki yakın dostlarının önerisini kabul eder ve kitap Türkçe'ye çevrilir.

"Türkiye, Arap aleminin Avrupa ile bağlantı noktası. Kitabı Türkiye' de yayımlamak, bu toplumun Arap romanını bu yeni haliyle nasıl karşılayacağını görmek için bir fırsattı benim için."

"Hanımefendi ve Hoş Köpekler" adlı öykü kitabını okurları için imzalayan genç yazar Türkiye'de gördüğü ilgiden çok memnun

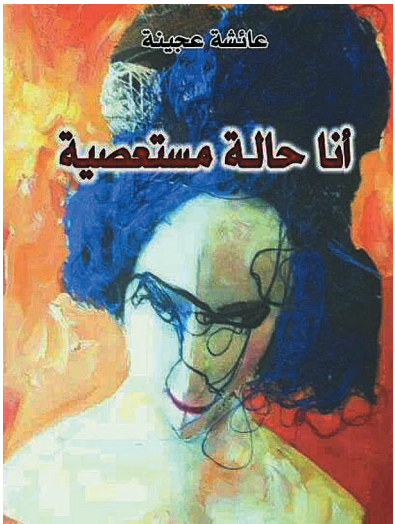
Birinci romanı şu anda İtalyancaya tercüme ediliyor. Daha sonra Türkçeye de çevirilecek. Ajini'nin, kitaplarının diline çevrilmesi için tercih ettiği bir ülke yok.

Ülkeden çok okurla ilgileniyorum. Yazılan metne karşı herhangi bir ilgi görürsem her türlü maceraya hazırım. Nitekim, Lübnan kütüphaneleri, dünyanın tüm dillerinden tercüme edilmiş kitaplarla dolu. İyi kitap, tüm engellere rağmen okuruna uzanan yolu bulur."

Öykü kitabı Türkçeye çevrilen ve ilk olarak Türkiye'de yayınlanan Aisha Ajini Türkiye'yi ne kadar tanıyor?

"Türkiye, doğu ve batı arasında bir köprü. Kendi tarihi ve kültürü olan bir ülke. Pek çok ortak noktamız var ancak bu ülkenin halkını tam olarak tanıdığımı söyleyemem. Sokaklarda dolaşıp insanların nasıl yaşadıklarını anlamaya çalışıyorum. Neyle meşgul oluyorlar, nasıl düşünüyorlar. Özellikle günlük savaş ve toplu katliamın olduğu bir ülkede yaşamamdan ötürü

Yazarın "Ümitsiz Bir Vakıayım" adlı romanının kapağı

yeni bir duyumuz gelişti; o da gözlem ve takip. "

Güvenliği bozan olaylardan uzakta, Lübnan'da hayat güzel diyen Aisha Ajini'ye ülkesinde kadınların yerini sormadan geçmek olmaz.

"Kadınların da nispi özgürlükleri var ve çoğu mesleklerde çalışabiliyorlar. Ekonomik özgürlüğe sahipler, bazı kararlara da ortak oluyorlar. Ancak hâlâ kadına kırık kaburga gibi davranan çok küçük bir grup da olsa var. Hepimiz kendimizi ifade etme hakkına sahibiz. Buna 'hak' dediğimize göre bu edinilmiş bir haktır ve üzerinde tartışma yoktur. Sorun haklarda değil, sorun bu hakkın herkese ait olduğuna inanmaktadır."

"Sorun haklarda değil, sorun bu hakkın herkese ait olduğuna inanmaktadır."

Aisha Ajini ülkesinde son bir yıldır kadına şiddetin arttığını da belirtiyor.

"Erkeklerin eşlerini öldürmeleri sık rastlanan bir olay oldu. Öyle ki, ortalama her hafta bir kadın öldürülüyor. Çarpık boşanma işlemleri; boşanmanın dini mahkemelerde yapılması bu sebeplerden biridir. Bu mahkemeler, erkeklere kadınlardan daha fazla hak veriyor."

Lübnan'da siyasette, bilimde ve sanatta kadının yerini de merak ediyoruz.

"Kadınlar siyasi alanda bir paya sahipler ancak ciddi boyutta etken değiller ve siyasi alandaki varlıkları dekorun bir parçası olmaya daha yakın. Sadece farklılık olsun diye kadına koltuk veriliyor. Bilim ve sanat alanında ise kadın, son derece başarılı, cesur ve bağlıdır Lübnan'da. Bu iyi bir durum, Lübnanlı kadın şık ve beceriklidir ve dünyadaki gelişmelere ayak uydurur."

Lübnan'daki Sivil Toplum Örgütleri kadınların sesini yeterince duyurabiliyor mu?

"Bu konuda bir düşüncem var, belki biraz yanlış olabilir ama vatandaşlarıyla ilgilenmeyen bir ülkede sivil toplum örgütleri çok olur. Lübnan'da da olan şey de budur. Kanunlar, herkesi korumak için var ama sorun kanunları uygulamakta. Siyasi çıkarlar ve hizipleşme öne çıkıyor ve etkin toplulukların çoğunun işi sadece lojistik boyutla sınırlı kalıyor. Yani konferanslar, seminerler, akşam yemekleri gibi dışarıdan para çekmeye yarayacak reklam etkinlikleri… Ancak fiilen şiddet gören kadınlara, kalacak yer sağlama ya da fiilen korumaya alma gibi yardımlar yoktur."

Aisha Ajini, henüz yeni çıkmasına karşın öykü kitabına yapılan olumlu eleştirilerden memnun.

"Herkes eşyaları dağıtmayı bilen ve kendine has üslubuyla yeniden dağınık şekilde bir araya getiren bu

Lübnanlı kadını hoş karşılıyor. Ve ben, kitap hakkında ciddi bir eleştiri beklentisi içerisindeyim."

Kitaba yapılan ilk yorumların "absürd" şeklinde olması Aisha'ya özgü bir dili de beraberinde getirecek mi? Her kitapta farklı bir dil mi kullanmayı düşünüyor yoksa okur adını bilmeden okuduğu kitabın dilinden Aisha'yı tanıyacak mı?

"Edebiyatta uzun zamandan beri tekdüzelik hâkim. Birimizi diğerlerinden ayırt edecek özelliklere sahip değiliz. Birinci romandaki meydan okuma, bu deneyimi yeniden yapabilmemdi. Evet, çarpıcı ve cesur üslup sayesinde o deneyimi tekrarladım, ancak bayağılaştıran tekrara düşmeden. Böylece 'Hanımefendi ve Hoş Köpekler' romanı ortaya çıktı. Yeni edebiyat okullarında bir varlığım olmasını amaçlıyorum, öyle ki metin okunduğunda benim yazdığım anlaşılsın. Hanımefendi ve Küçük Köpekler, kübik, çarpıcı ve absürd bir yazı dili şeklidir. Bu dil, düzensiz ve absürd olan gerçeğimizi yansıtmaktadır. Metnin gücü de buradadır. Elbette zevkler değişir, kimi okurlar kitabı beğenecek, kimileri de gördükleri ilk çöp sepetine atacaklardır. Kimisi son sayfaya vardığında tamamını unutacaktır. Herkesin kendi görüşü vardır ve bu okurun hakkıdır."

Anlatım dilini ise hiçbir şeyin sonsuz ve mutlak olmadığını belirterek açıklıyor

"Belki öyle bir aşamaya varırım ki belli bir görüşümden vazgeçer ve farklı bir şey yazarım. Belki de bu anlatım diline tutunur ve daha fazla derinlere dalarım. Hayatta her şey olabilir."

Aisha Ajini imza gününde

Beyrut - Ulusal Kalkınma Merkezi'nde Uygulama Müdürü olarak çalışıyor. Lübnan'da yazar olarak yaşam sürdürme olanağı var mı?

"Mesleğim olmasına rağmen ben işsiz bir varlığım, elbette vaktimi sadece yazmaya ayırmayı hedefliyorum ve bu durum uzak değildir."

İkinci kitabını çıkardığı Türkiye'deki ilgiyi, henüz çok yeni olmasına karşın çok iyi buluyor. Biraz zor olduğunu belirttiği Türkçeyi öğrenmek için dil dersleri de alan Aisha Ajini Türkiye'yi çok da güvenli buluyor

"Türkiye güzel bir ülke. Bu ülkenin en önemli özelliği, ülkemde de olmasını istediğim özellik, güven duygusu. Ancak, tüm sorunlarına rağmen anavatan en güzelidir. Şunu da belirtmeliyim ki hiçbir sebep olmasa dahi her zaman Türkiye'ye gelmeyi isteyeceğim." •

semaerdogan@butundunya.com.tr

Sadi Bülbül

Bebişkolar

Hacettepe'nin nörolog hocası Prof. Ersin Tan'dan şu anısını dinlemiştim:

Hocanın muayenehanesine bir gün iki yaşlı insan gelir. Biri erkek, biri kadın. Kadının yaslandığı bir bastonu vardır. O bastona, adam da ona yaslanmaktadır. Konuşmalardan sonra anlaşılır ki, yaşlı kadın 92 yaşında bir annedir. Onun kadar yaşlı görünen adam da 74 yaşındaki oğludur.

Oğlanın bazı zihinsel sorunları vardır. Şifa bulmaya gelmişlerdir. Hoca onlara gerekli bilgileri verir, yapacaklarını anlatır ve uğurlamaya hazırlanır. Bu sırada ayağa kalkan kadın hocayı bastonuyla dürterek:

"Bak oğlum" der, *"Bebişkomu iyi edeceksin yoksa seni fena ederim!"*

Hoca bu anısını gülerek anlatmış ve *"Annelik bu işte"* demişti; *"Yaşınız kaç olursa olsun, anne hep aynı annedir."*

Gerçekten de öyle değil midir? 74 yaşındaki çocuk annesinin

gözünde hâlâ çocuktur ve bir "bebişko" dur. Yani korunması gereken küçük bir bebek...

***

İSMET PAŞA'NIN ANNESİ

Size şimdi de İsmet Paşa'dan, İnönü'den söz edeceğim. 1958-1959 yıllarıydı. Yurtta gerginlik günden güne artıyor, başbakan Menderes ile CHP Genel Başkanı İnönü'nün arası gün geçtikçe açılıyor ve ülke 27 Mayıs 1960'a doğru hızla yol alıyordu.

İşte İnönü bu gergin hava içinde bir Doğu Gezisi yapmaya karar vermişti. Doğu illerini gezecek ve toplantılarla halka mesaj verecekti. Geziye "Bahar Taarruzu" ismi verilmişti. İlk durak da Erzurum olacaktı. İnönü ve partilileri Esenboğa'dan yüzlerce kişi uğurlamaya gelmişti. Uğurlayanlar arasında bir de yaşlı anne vardı. İnönü'nün annesi olan hanımefendi.

İsmet İnönü annesi ile

"Bu kendini korumasını bilemez. Paltosuna kaşkoluna dikkat edin, size emanet ediyorum."

Serince bir ilkbahar günüydü. O zamanın gazetelerinde çıkan bir haber başlığı, dün gibi aklımdadır:

"Annesi İnönü'yü gazetecilere emanet etti!"

Haberde şunlar yazılıydı. Havaların doğuda daha da soğuk olduğunu duyan annesi gazetecilere İnönü'yü göstererek: *"Bu kendini korumasını bilemez"* demişti. *"Paltosuna kaşkoluna dikkat edin, size emanet ediyorum."*

Annesi, 80'ine doğru gelen koskoca İnönü için endişeleniyor ve hâlâ bir çocuk gibi gördüğü oğlunun sağlığını, gazetecilere emanet ediyordu.

***

ANNENİN KOŞULSUZ SEVGİSİ

Yakında izlediğim bir televizyon haberi de şuydu. Taşrada yaşayan yaşlı bir annenin 7 çocuğu vardı ve ona, komşuları bakıyordu. Kadına sordular:

"Peki çocuklarınız sizi neden aramıyorlar?"

Kadın *"Bilmem ki?"* demişti. *"Onlara herhalde bir kötülük etmiş olmalıyım."* Ve ilave ediyordu:

"Olsun, yeter ki sağlık haberlerini alayım..." •

sadibulbul@butundunya.com.tr

Sanatın ‘Tuz’ Hali

Yazan: DENİZ BENER

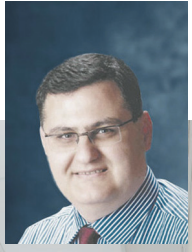
Japon sanatçı Motoi Yamammoto, günlük yaşamımızın basit bir parçası olan tuzu kullanarak, inanılmaz sanat eserleri ortaya çıkarıyor.

Yamammoto’nun, eserlerinde tuz kullanma fikrinin arkasında ise üzücü bir öykü var. Kız kardeşini okul yıllarındayken yakalandığı kanser nedeniyle yitiren Japon sanatçı Motoi Yamammoto, acısını dindirmek için tuzdan eserler üretmeye başlıyor. Tuzun Japon kültüründe önemli bir yeri var. Cenaze törenlerine katılanların üzerine tuz atılarak kötü ruhların uzaklaştırıldığına inanılıyor. Kardeşinin yasını tutmaya başladığı 1994’ten bu yana tuzdan heykeller ve enstalasyonlar yapan Yamammoto, ilk zamanlar özellikle karmaşık ve devasa büyüklükteki labirentler üzerinde çalışırken, sonraları desenler ve heykeller yapmaya da başlıyor. Yamammoto, okyanus tuzu kullanıyor. Her sergisinin bitiminde, ziyaretçileri davet ederek eserlerini bozduran Yamammoto, onlarla birlikte tuzu okyanusa geri götürüyor. •

Mehmet Uhri

Gece Hemşiresi

Çoğunun uzak durmaya çalıştığı gece hemşireliğini yıllardır isteyerek sürdürüyordu.

Hastanemizde gece hemşiresi olarak çalışıyordu. Sağlık alanında en zor işlerdendir, gece hemşireliği. Gündüz ameliyat olmuş veya rahatsızlığı ile baş başa hastane odasında yatan bezgin hastaların gece sıkıntılarına yetişmeye çalışmak zor ve yıpratıcıdır. Çoğunun uzak durmaya çalıştığı gece hemşireliğini yıllardır isteyerek sürdürüyordu. Gündüz görmediğimiz için çoğumuz varlığının farkında değildik. Geçirdiği çocuk felci nedeniyle bir ayağı diğerinden daha ince ve kısaydı. Hafif aksayarak yürüyüşünü hızlı hareket ederek kamufle ediyordu. Genellikle gündüz üniversiteye giden gençlerin geçici tercihi olan gece hemşireliğine sesini çıkarmadan devam ediyordu. İçine kapanık hatta melankolik görünse de işinin ehliydi, hastaları memnundu.

Bu hali hastane idaresinin dikkatini çekmiş hatta gizlice soruşturma konusu olmuştu. Pek tercih edilmeyen göreve kendi isteği ile talip olması garip karşılanmış, altında akçeli bir konu olup olmadığı araştırılmıştı. Önce gündüzleri başka bir yerde çalışıp çalışmadığı araştırılmış, bulunamayınca bu kez hastanede tanıdığı ve evde bakım gerektiren hastalar için ücret karşılığı evlere gittiği soruşturulmuştu. Bunlardan bir şey çıkmayınca siyasi faaliyette bulunduğu hatta örgüt üyesi olduğu düşünülmüş ancak o da boş çıkmıştı. Yıllar geçtikçe kendini unutturmuş idare de kuruntu yapmayı bırakmıştı. Açıkçası aynı hastanede çalışıyor olsak da herkese uzak duruyordu.

Hastanede nöbetçi idareci olduğum o gece yanıma gelip annesinin evde rahatsızlandığını, kısa süreliğine eve gitmesi için izin istedi. Bir iki saat sonra mide kanaması geçirmekte olan yaşlı annesi ile birlikte Hızır Acil ambulansı ile geldiler. İlk kez bu kadar telaşlı ve gergindi. Kaybedilen kanı yerine koymak için kan aramak zorunda kalınca iyice panikleyip ağlamaya başladı. Meslektaşları onu sakinleştirirken hızlı bir organizasyonla hastane çalışanlarından iki kişinin kan vermesi sağlandı. Evinden çağırdığımız mide bağırsak uzmanı arkadaşımız endoskopla mideye girip kanamaya müdahale etti.

Sabaha karşı işler yoluna girmiş hemşire hanımın annesi toparlamaya başlamıştı. Sabaha doğru servisi ziyaret ettiğimde bizimki diğer hemşireler ile birlikte çay içip bir şeyler atıştırıyordu. İkram edilen çayı alıp yanlarına oturdum. Bizim gece hemşiresini biraz konuşturup rahatlatmak için sorular sordum.

"Anlat bakalım annen ne yapmış veya neye sıkılmış da midesini kanatmış."

"Aspirin doktor bey. Annem eklem ağrılarına iyi gelir diye duymuş, neredeyse bir aydır gizlice aspirin içip

duruyormuş. Ev işlerini bana bırakmasını söylesem de dinlemiyor kendini hep onsekizlik kız zannedip her işi yapmaya kalkıyordu. Geçen gün bu yaşında camları silmiş. Son zamanlarda ağrılarından söz etmeyişinden şüphelenmem gerekirdi."

"Neyse ucuz atlattı. Bir süre gözünün önünde olmasında yarar var."

"Siz annemi bilmezsiniz. Her şeyi kendi yapsın ister. Söz dinlemez ve çok inatçıdır. Babam ben çok küçükken evi terk edip gitmiş. Evde çocuk bakarak kazandığıyla büyütüp okuttu, beni. Çok inatçıdır dedim ya; yaşlandığını kabul etmiyor ve hâlâ daha evde çocuk bakmayı sürdürüyor.

"Siz annemi bilmezsiniz. Her şeyi kendi yapsın ister. Söz dinlemez ve çok inatçıdır.

Büyüdüğümü ise hiçbir zaman kabul etmedi. Hemşire olup işe girdim ama sonra evde baktığı çocuklara gücünün yetmediğini görüp gece hemşireliğine geçtim. Gündüz kadroları dolu olduğu için gece çalıştırıyorlar diye ona yalan söyledim."

"İsterseniz bir ara konuşup kendi ile ilgili durumu anlatmaya çalışabilirim. Bu sayede belki siz de geceleri çalışmaktan kurtulursunuz."

"Gerek yok. Ben halimden memnunum. Geceleri çalışmak bana iyi geliyor."

Odadaki hemşirelerden biri dayanamayıp "Evlenip çocuğun olsun bakalım böyle söyleyebilecek misin?" diye söylendi. Bizimki cevap vermedi. Teşekkür edip annesinin yanına gitti. Odada kalanlar hemşire hanımın sıra dışı biri olduğu yönünde biraz da serzeniş dolu konuşmaya başladılar. Dedikodu faslına bulaşmadan çay için teşekkür edip odama döndüğümde kapıda beni beklediğini gördüm.

"Umarım annen ile ilgili sorun yoktur. Hayrola?"

"Şey, az önce söylediğim gibi anneme bir şey söylemenizi istemi-

yorum. Yeterince sıkılmıştır. Bırakın birbirimize numara yapmayı sürdürelim. O benim için iki göz odada tüm bir hayatını verdi. Onu üzmek istemiyorum."

"Tamam ama sizin de bir hayatı-

nız var. Gece hemşireliği ile hayatın bu kadar kenarında kalmanız ileride pişmanlık doğurmasın."

"Bu benim seçimim. Annemi de bahane ediyorum sanırım. Ayağımın aksaklığı yüzünden hep bir yanım eksik ve ezik yetiştim.

Doğru dürüst oyun bile oynayamadım. Spordan uzak durdum. O yüzden çok arkadaşım da olmadı. Hayat hep biraz uzağımdaydı."

"Yaklaşmak için gayret etmek yerine kaçmanızı uzak durmanızı anlayamıyorum."

"Dedim ya bu benim seçimim. Gece hemşireliğini kimse istemez ama geceleri hastanede geçici de olsa benim gibi hayatın kenarına çıkmak zorunda kalmış insanlarla olmak onları tanımak, yardım edip ellerini tutmak yalnızlığıma iyi geliyor.

Gündüzleri ise evde küçük çocuklarla uğraşıp onlarla zaman geçirmek zor olsa da bana iyi geliyor. Çocuklar ve bakım gerektiren hastalarla yalnızlığımı unutup oyalanıyorum."

"İşe yarıyor öyleyse."

"Hemşire olunca çok insan tanıyor, çoğu ile dertleşebiliyorsunuz. Mesleğe başladığım yıllarda uyku tutmayan emekli hayli yaşlı bir hastamla gece vakti dertleşirken o da sizin gibi serzenişte bulunup 'Kapıyı üstüne kapatıp kendini kilitlemişsin. Anahtarı bulmak zorundasın. Bu anahtar bazen bir kitap, yaşadığın bir olay veya bir insan olabilir. Aramalısın.' demişti. Ayağım yüzünden yaşadığım ezikliği anlatınca aslında herkesin ama küçük ama büyük hep ezik bir yanı olduğunu ve onu unutmak için başka insanlara, diğer hayatlara yönelip kendilerini unutmaya çabaladıklarından söz etti. O günden beri geceleri kabuğu kırılmış kendiyle baş başa kalmış hastalara yakın olup onları izleyip dinleyerek o yaşlı hastamın öğüdünü tutmaya uğraşıyorum."

"Peki aradığın anahtarı buldun mu?"

"Kendi ezikliğimin görünür halde olmasının bir şans olduğunu düşünüyorum. Hiç olmazsa ne olduğunu ve nasıl idare edeceğimi biliyorum. Ama diğerlerinin özellikle kadınların kendilerine bile söylemedikleri bazı geceler dertleşirken ağızlarından kaçırıp sonra sır diye saklamamı istedikleri o kadar çok ezik ve yaraları var ki, inanamazsınız."

Odanın kapısında ayak üstü yaptığımız bu konuşmadan sonra saatine bakıp annesinin yanına dönmesi gerektiğini söyledi. Yorgun görünüyordu. Teşekkür edip yanımdan ayrıldı. Arkasını dönmeden koridorda hızlıca ilerleyip gözden kayboldu. İki gün sonra sorduğumda annesinin şifa ile taburcu olduğunu bizimkinin ise gece hemşireliğine devam ettiğini söylediler.•

mehmetuhri@butundunya.com.tr

Zayıf insanlar affedemezler, affetmek güçlülere has bir özelliktir.
Mahatma Gandhi

EYLÜL AYI ÇÖZÜMLER SAYFASI

Satranç Çözümleri

KURGU MAT: 2# Umut Sayman 1.Fe3 Şxc5 2.Vc7+# (1…Şxc3 2.Vxd4+# , 1…dxc3 2.Vd3+#, 1…dxe3 2.Vd4+#, 1…d3 2.Vd4+#)

OYUN SONU: Emre Can – Tomas Laurusas, 2014 Beyaz Kazanır 1.Şf7 Ke5 2. Kg7+ Şh8 3.Kg8+ Şh7 4.e8V Kxe8 5.Kxe8 h5 6.Ke6! h4 7.Ke4 1-0

"Bilginizi Denetleyin"

1-(a) Mürebbiye

2-(c) Hidroklorik asit

3-(c) Mevlana

4-(d) Unutkanlık

5-(a) Su buharlaşması

6-(a) Vamp

7-(a) İsa'nın yeniden doğuşu

8-(c) Orient Expres

9-(a) Ra

10-(c) Concorde

11-(c) Tıpkı çekim

12-(a) Tekdüze

1-(c) Işıkkesen

2-(a) Subasar

3-(d) Yasa dışı

4-(b) Camlı dolap

5-(c) İşlev

6-(a) Güncel

7-(d) Uzman

8-(b) Başörtüsü

9-(a) Seçkin

10-(d) Söyleme

11-(b) Bölüm

12-(b) Aşırı

13-(d) Para kısıtlaması

14-(d) Serseri, hayta

15-(c) Son adam

Kare Bulmaca

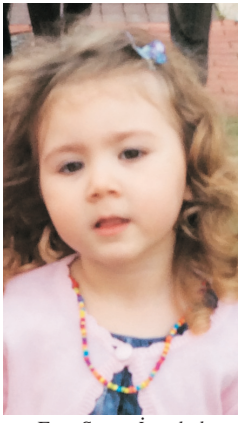
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	F	İ	K	R	E	T	M	U	A	L	L	A	■	E	S
2	A	Z	A	■	Ş	A	İ	R	■	A	İ	D	A	T	■
3	İ	M	L	A	■	N	A	■	A	L	M	A	N	■	L
4	K	İ	B	İ	R	■	T	A	Z	E	■	K	A	M	A
5	O	R	U	N	■	İ	■	U	M	■	M	■	K	A	F
6	Z	■	R	E	A	Y	A	■	A	N	E	M	O	N	■
7	A	S	A	■	H	İ	L	A	N	E	■	O	N	A	T
8	N	A	B	E	U	L	■	N	■	M	R	■	D	S	İ
9	S	L	A	V	■	İ	N	T	İ	F	A	D	A	■	R
10	O	■	S	E	V	K	■	E	■	O	D	A	■	Z	A
11	Y	A	T	■	E	■	A	N	İ	M	A	S	Y	O	N
12	■	S	I	T	■	S	N	■	Z	A	R	■	A	N	■
13	S	E	■	O	K	A	Z	Y	O	N	■	A	L	A	N
14	A	T	İ	K	A	L	İ	■	L	İ	M	İ	T	■	E
15	R	O	K	A	■	V	O	L	E	■	A	T	A	M	A
16	A	N	İ	■	D	O	■	İ	■	B					
17	J	■	L	E	K	■	İ	N	C	E					
18	E	L	E	K	■	S	A	K	A	R					
19	V	■	M	İ	L	E	T	■	K	A					
20	O	Y	■	M	A	K	A	L	A	T					

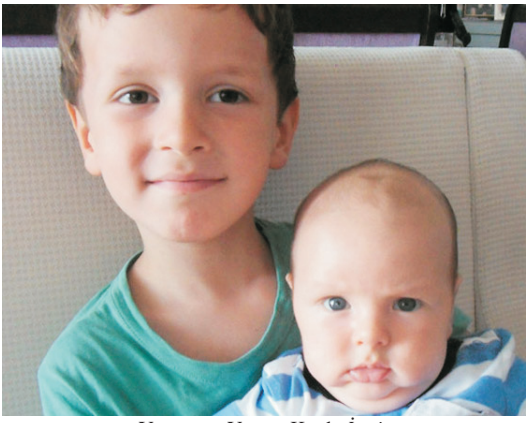
YARININ BÜYÜKLERİ

Gönderi adresi:
Sedef Cad. 2446 Ada, 1. Parsel, A Blok, Kat: 3,
Da: 16, Ataşehir, 34750 İstanbul
e-posta: butundunya@butundunya.com.tr

(e-posta ile göndereceğiniz fotografların 150 KB' den fazla olmamasına lütfen özen gösteriniz.)

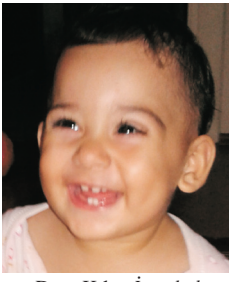
Feza Sezer, *İstanbul*

Yaman ve Yamaç Kınık, *İzmir*

Ece Küçükargun, *Ankara*

Duru Kılıç, *İstanbul*

Berat Doruk Zengin, *Sinop*

Çınar Polat, *Malatya*

Derin Polat, *Malatya*

Güneş Özgüneş, *İstanbul*

Sude Naz ve Defne İdil Tuğyan, *Ankara*

İdil ve Tuna Algan, *Ankara*

Hatice Kübra Gök, *Antalya*

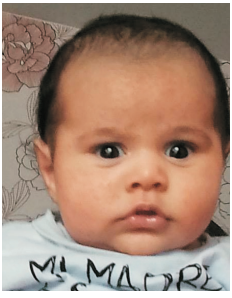
Ege Sevim, *İstanbul*

Ömer Efe Sevim, *İstanbul*

Refik Gök, *Antalya*

Yavuz Mahir Zengin, *Viyana*

Nil Bük, *İstanbul*

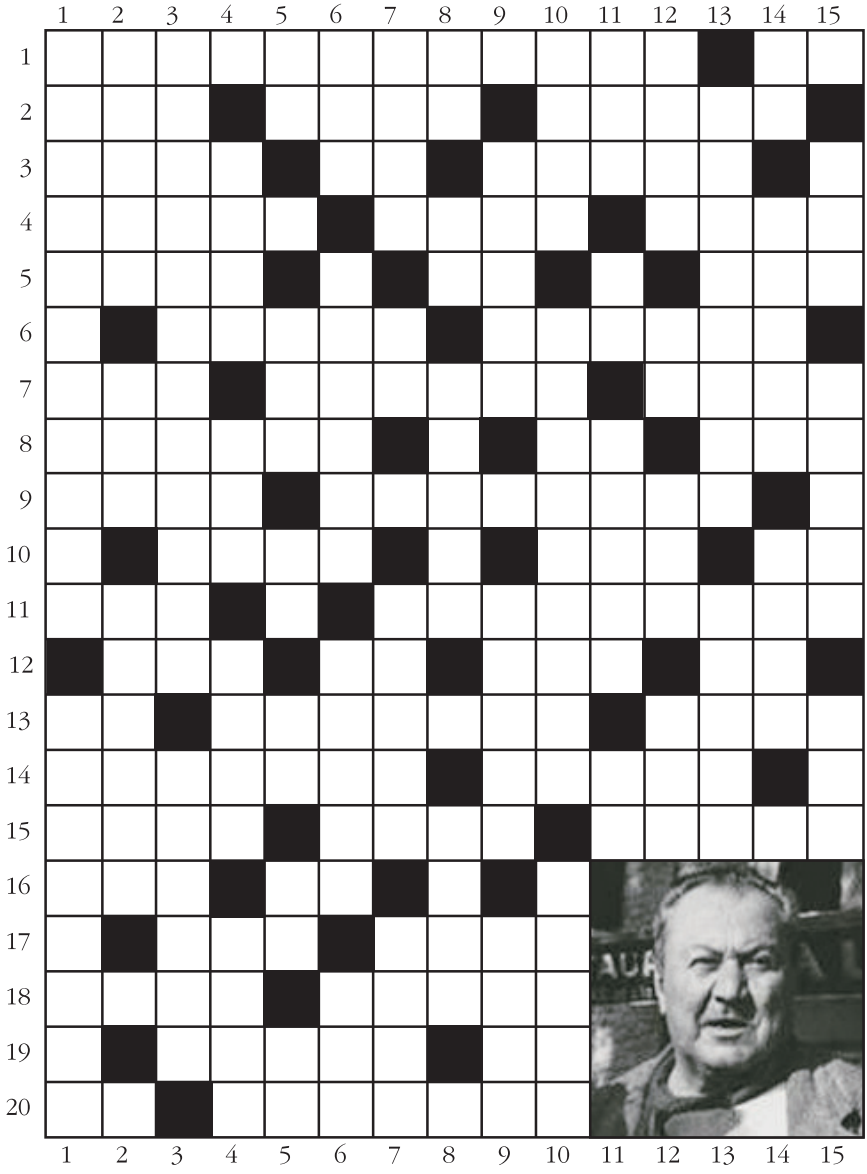
İrem Küçük, *Ankara*

Elif Küçük, *Ankara*

Yunus Neptün Navarro, *Ankara*

Bulmacanın çözümü 151. sayfadadır.

Bulmaca

Filiz Leloğlu Oskay

SOLDAN SAĞA: 1-1903-1967 yılları arasında yaşamış bulunan fotografta görülen ressamımız.- Notada durak işareti. **2-** Üye.- Şiir yazan kişi.- Ödenek. **3-** Yazım.- Sodyumun simgesi.- Avrupa'da bir halk. **4-** Kendini beğenme, başkalarından üstün tutma.- Bozulmamış, bayatlamamış olan.- Silah olarak kullanılan, ucu sivri, iki ağzı da keskin uzun bıçak. **5-** Özel yer, makam anlamında bir sözcük. - Umman'ın plaka işareti.- Masallarda adı geçen efsanevi dağ. **6-** Bir hükümdarın yönetimi altındaki halk.- Manisa lalesi de denilen bir çiçek. **7-** Baston.- Mimaride birkaç ayakla çıkılan, önü revaklı ve açık, öbür üç yönü sağır duvarlarla kaplı yapı biçimi.- Özenli, düzgün. **8-** Tunus'ta bulunan turistik bir şehir.- Tıpta gelişmiş bir tanı tekniği.- Devlet Su İşleri'nin kısa yazılışı. **9-** Avrupa'da bir ırk.- İsrail'in, Filistin topraklarını ele geçirmesine karşı Filistinlilerin yaptığı ayaklanma. **10-** Gönderme, götürme.- Yeniçeri kışlası.- Güney Afrika Cumhuriyeti'nin plaka işareti. **11-** Gezinti teknesi.- Canlandırma. **12-** Eski dilde gürültü, patırtı .-Kalayın simgesi.- Tavla oynama gereci.- Tarla sınırı. **13-** Tavlada bir sayı- Fırsat, - Saha, meydan. **14-** İstanbul'un bir semti.- Bir şeyin nicelik bakımından inebileceği veya erişebileceği en alt ve en üst sınır. **15-** Yeşil renkli yaprakları salata gibi yenen ıtırlı bir bitki.- Bir oyunda bütün partiyi kazanmak.- Tayin etme. **16-** Kars ilindeki ünlü harabeler.- Bir nota. **17-** Arnavutluğun para birimi.- '….. Memed' (Yaşar Kemal'in bir yapıtı). **18-** Kafes biçiminde, tel ya da gözenekli metalden yapılmış, kaba pislikleri ayırmaya yarayan süzgeç.-Bazı hayvanların, özellikle atların alınlarında bulunan beyaz leke. **19-** Söke yakınlarındaki antik kent.- Kiloamperin kısa yazılışı. **20-** Rey- Hacı Bektaş-i Veli'nin bir yapıtı.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- 1876-1950 yılları arasında yaşamış olup 'Fani Teselliler', 'Elhan-ı Vatan' adlı şiir yapıtları da bulunan şairimiz.- Avrupa'da bir başkent. **2-** Bir ilimiz.- Altı düz bir tekne türü.- Birçok organik maddeyi eritmekte kullanılan uçucu, eter kokusunda bir sıvı. **3-** Beze biçimine getirilmiş hamur parçasının ortasına ceviz içi ve yağ konarak fırında pişirilen ve piştikten sonra üzerine şeker şerbeti dökülen bir tatlı türü.-Çelişki. **4-** Eski dilde ayna.-Havva'nın batı dillerindeki adı.- Kadınların saçlarını tutturmaya yarayan araç. Bir ay adı. **5-** Hayat arkadaşı.- Ceylan.-Bir bağlaç.- Hinduizm'de Brahma unvanı.- Danimarka'nın plaka işareti. Bir nota. **6-** Güneş doğmadan önceki alaca karanlık.- Karşılık beklemeden yapılan yardım.- Genellikle topla yapılan yaylım ateşi.- İçine su, başka bir sıvı karıştırılmamış içki. **7-** Bir malın kullanma süresi.- Hile.- Batı İtalya'da bir liman kenti.- Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği'nin kısa yazılışı. **8-** Tümör.- Altının simgesi.- Bazı hayvanların baş bölgelerinde bulunan algılama organı.- Atın eşkin yürüyüşü. **9-** Emsallerine göre çok iri boyutta olan.- Tecrit edilmiş olan.- Afi. **10-** İstanbul'un da simgesi olan bir çiçek.- Kadınlarda cinsel doyumsuzluk hastalığı.- Bir buluştan, bir haktan yararlanmak için devletçe verilen belge. **11-** Küçük bir limon cinsi.- Kuzu sesi.- Radyo dalgalarının yankısını alarak cisimlerin yerini ve uzaklığını bulabilen cihaz.- Eski dilde su. **12-** Adanılan şey.- Molibdenin simgesi.- Eski dilde orak.- İlişkin. **13-** Güney Amerika'da yaşayan çok iri ve zehirsiz bir yılan türü.- Kırım yarımadasında bulunan turistik bir kent. **14-** Bir besin türü.- Kırgızların ünlü destanı.- Etkeni su çiçeğine de yol açan virüs hastalığı. **15-** Söz, Lakırdı.-Avrupa'da bir başkent.- '….. Mudania' (Kuzey Ege'de Yunanistan'a ait bir liman kenti).

filizoskay@butundunya.com.tr

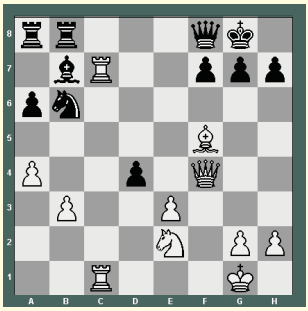

Satranç

Mustafa Yıldız

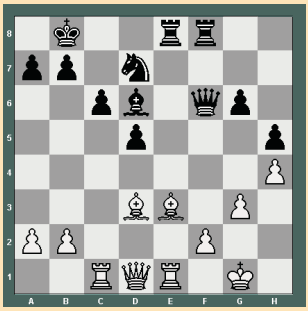
41. OLİMPİYAT'TAN İLGİNÇ KONUMLAR

Kasımcanov'dan Yıkan Feda

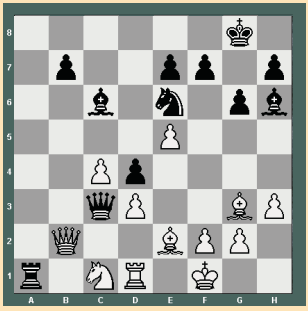
Özbek Dünya Şampiyonu Rüstem Kasımcanov, Rus Dünya Şampiyonu Vladimir Kramnik ile Tromso'da yaptığı karşılaşmada uzun yıllar zihinlerden silinmeyecek müthiş bir teknik uyguladı. Yandaki konumda Beyazlar, hiç beklenmedik bir şekilde piyon duvarını yıkıp Siyah şahı açığa çekmek amacıyla 1. Kxf7!! oynadı. Eğer Siyahlar 1...Vxf7 oynasaydı, 2. Fxh7+! Şf8 3. Vd6+ Ve7 4. Kf1 sonrasında matın yaklaştığı görülürdü ya da 3...Şe8'e 4. Fg6 ile beyazlar vezir kazanırdı. Bu yüzden eski Dünya Şampiyonu Kramnik 1...Şxf7 oynadı ancak Rüstem Kasımcanov'un 2.Fxh7+ açarak şahından sonra terk etti. (U.Sayman)

Önce Savunma

Olimpiyat Şampiyonu Çin'in 1.masa oyuncusu Ding karşısında Sırbistan'dan Perunovic, savunmasındaki zayıflıkları önemsemeden 26.Va4?? ile saldırıya kalkışıyor. Buna karşılık Ding, 26…Kxe3! kalite fedası ile hem rakibinin savunmasını yıkıyor hem saldırısını önlüyor. Beyaz terk etmek zorunda çünkü (27.fxe3 Vf2+ 28.Şh1 Vf3+ 29.Şg1 Vxg3+ 30.Şh1 Vh2+#) ile 4 hamlede mat olur, diğer devam yollarında ise bir alet kaybeder.

Taş Değiştirmek Her Zaman İşe Yarar mı?

31.Vxc3 dxc3 "Baskıdan kurtulmak için taş değiştir." derler ama bu her zaman işe yaramaz, yandaki konumda olduğu gibi. 32.Ab3 Ka3 33.Aa1 Fa4 34.Ke1 Fe2 Vezirler değiştirildi ama baskı kalkmadı. Fillerin gazabından ne beyaz at kurtulabildi ne beyaz kale. 0-1

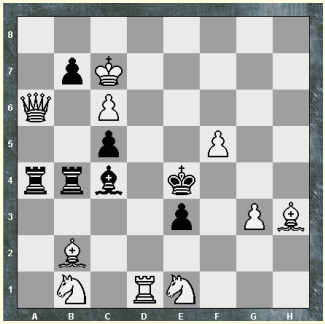
SAYMAN'A ULUSLAR ARASI KURGU MAT ÖDÜLÜ

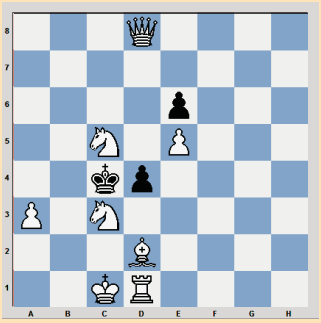
Azerbaycan Satranç Federasyonu Şahmat Besteçiliği Komisyonu tarafından düzenlenen HACI MAMMADOV-60 YUBİLEY YARIŞI, 2014 Kurgu Mat (Problem) yarışmasında, bu sayfalarda birçok kurgu matını yayımladığımız Umut Sayman Tarifnama ödülünü kazandı. #2 (iki hamlelik) kurgumatlar arasında yapılan yarışmaya 4 ülkeden 16 kurgucu, 31 kurgu ile katıldı. Sayman, böyle bir ödülü kazanan ilk Türk satranççı oldu. Fleck temasıyla hazırlanan problem, 1 Ağustos 2014'te Azerbaycan'ın Olimpiya Dünyası gazetesinde yayımlandı.

Umut Sayman'ın ödül kazanan 2 hamlelik kurgu matının çözümü şöyledir:

1. Kd5! [2. Ke5, Fg2, Ac3#]
1. ... Kxb2 2. Ac3#
1. ... e2 2. Ke5#
1. ... Şxd5 2. Fg2#
1. ... Fxd5 2. Vd3#

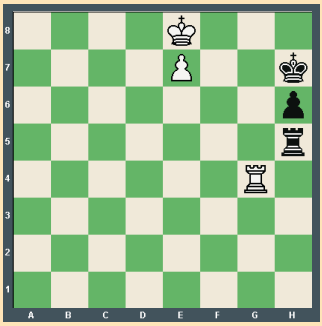
KURGU MAT
Umut Sayman

2 # (Sachmatija 2014)

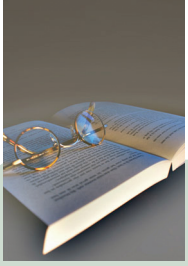
myildiz@butundunya.com.tr

OYUN SONU
E. Can- T. Laurusas, 2014

Beyaz Kazanır

Çözümler 151. sayfadadır.

İkinci Liman

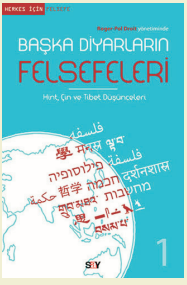

Kaya Çelikanat

Gece Kitaplığı

Üç tarafı denizle çevrili Türkiye, uzun yıllar sırtını hep denize çevirdi. Denizi keşfedince de deyim yerindeyse canını okudu. Kıyıların yağmalanması ve betonlaşması yanında deniz adım yıkıma uğruyor. Bir de balıkçılık. Kimi "Paraşüt Kaya", kimi de "Ahtapot Kaya" diyor ona. Oysa onu anlatan tek sözcük "Rastgele" olmalı. 56 yıllık gazeteci, 40 yıldan fazla süredir de amatör balıkçılık yapan Kaya Çelikkanat güne, kendisini iyileştirdiğini söylediği doğa, deniz ve işte bu sözcükle başlıyor. Ancak bir zamanlar 41 kerteriz noktasına yol alırken, şimdi sadece dört yerde demir atabiliyorlar. "Çünkü" diyor Çelikkanat; "bilinçsiz avlanmanın önüne geçilemiyor." Güzelbahçe İkinci Liman, sadece nafakasını denizden kazanan balıkçıların yeri değil. Orada Çelikkanat'ın söylemiyle "amatör-keyifçi" de çok. Ahşap, pancar motorlu teknelere atlanır, balığa çıkılır, sonra da denize doğru güzel bir çilingir sofrası kurulur. Artık profesyonel ile amatör arasında fark yoktur. Keyif, birleştirir. İzmir'in en eski gazetecilerinden Kaya Çelikkanat, namı-ı diğer "Kaya Baba", bugün 40 kilo balıkla limana döndüğü, hatta bir günde 14 çeşit balık tuttuğu günleri hatırlıyor. Körfezde eski bolluk yok ama o, 40 yılı aşkın süredir sularda. Kışın hava soğuduğunda bile pancar motorlu teknesini çalıştırıp, denize açılıyor. Martılarla sağlığına kavuşmuş, denizle iyileşmiş, nasıl vazgeçer? Bu, dünyanın en sağlıklı hastalığı; kurtuluşu yok(...) Karşıyakalı Şeref'in dokuz metrelik teknesini kiraladık. Bodrum'da 15 gün kaldık. Bu hastalığa orada yakalandım işte. Yani dünyanın en sağlıklı hastalığına."

Başka Diyarların Felsefeleri

Derleyen:
Ropger-pol Droit

Say Yayınları

Bir çok dile çevrilen kitaplarıyla özellikle gençlere felsefeyi sevdiren Ropger-pol Droit şöyle diyor: "Aynı tişörtler ve blucinler dünyanın bir ucundan öbür ucuna dolaşır, her yerde aynı olan bilgisayarlar, ekranlar ve telefonlar da iletişim halindedir... Bu biri birine karışma sonunda bütün farklılıkları yok mu edecektir? Mutfak,

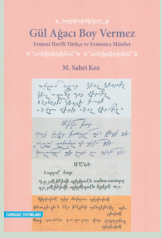
sinema, müzik, şiir alanlarında buluşmaların arttığı bu dünya karşısında filozoflar dünyasının gri olduğunu ve duraksamalar içinde kaldığını bir kez daha söylemek durumundayız. Felsefeye yeni başlayanlara yönelik el kitaplarına baktığımızda filozofların sadece Avrupa'da oldukları izlenimine kapılırız! Yunanistan'da, Roma'da Akdeniz Havzasında bazı kıyılarda ve modernitenin temeli olan Almanya'da, Fransa'da İngiltere'de... İşte felsefi düşüncenin aşağı yukarı tek etki alanı! Peki, başka hiç bir yerde felsefe yok mudur? Bu temel yapıtlara bakıldığında felsefenin sadece Avrupa'ya özgü bir şey olduğu, bütünüyle ve kesinlikle batılı bir ayrıcalık olduğu izlenimi uyanır... Felsefe Yunanlıları ve mitler, dinler, ruhlar dünyası ötekilerin midir?(...)

Gül Ağacı Boy Vermez

Ermeni harfli Türkçe ve Ermenice Maniler

M. Sabri Koz

Turkuaz Yayınları

Kitabın adı gibi yazarı M. Sabri Koz, yayıncısı Emin Nedret İşli ve editörü Püzant Akbaş boy vermeyen yazın gülleri. Her zaman olduğu gibi kendilerini öne koymadan önemli bir çalışmaya imza atıyorlar. İnsan ormana bakınca heybetli ağaçların yanında gülleri bazen göremez. Daha önce "Ermeni Harfleriyle Türkçe Nasreddin Hoca" adlı kitabı yayınlanan M. Sabri Koz çeşitli yazmalarda yer alan Ermeni harfleriyle yazıya geçirilmiş üç yüz yirmi mâniyi tıpkıbasımları ve çevrimyazılarıyla yan yana bir arada okura sunuyor. Kevork Pamukciyan, A. Turgut Kut'un başlattığı dünü bugünle buluşturma, ötekileştirme değil kucaklaşma çabasına bir omuz da M. Sabri Koz veriyor: "Ermenilerin ürettiği Türkçe edebiyat genel anlamda divan, halk ve yeni edebiyat dallarında kendini gösterir. Ermeni asıllı şairlerin aldığı Türkçe mahlaslarla söylenmiş gazeller, divanlar, semailer, koşmalar, destanlar pek çoktur. Halk hikâyeleri, meddah hikâyeleri, Nasreddin Hoca fıkraları, atasözleri de bu tür kitaplar arasında önemli yer tutarlar. "Halk arasında yaşayan, yazılı olarak kaydedilen, matbu eserlere aktarılan aşuğ" deyişleri 19. yüzyılın ikinci yarısında büyük bir sıçramayla karşımıza çıkarlar. Özellikle İstanbul'un kahvehane muhitlerinde (çalgılı kahveler, semai kahveleri, tulumbacı kahveleri, âşık kahveleri) rağbet gören küçük boyda basılmış destan, mani ve şarkı mecmuaları, yaprakları büyük ilgi görmüşlerdir. Sevindirici olan bu kitabın bir başlangıç olduğu ve ardının geleceği.

Bir Fotograf Bin Sözcüğe Bedeldir

Gönderi: MELEK KURT, İSTANBUL

Biri Size
İkincisi Bir Sevdiğinize

Bütün Dünya'dan
İkinci Aboneliğe %50 İndirim

Bütün Dünya tüm okuyucularına kaçırılmayacak fırsat sunuyor:
Dergimize 1 yıllık abone olan herkese bir yakınına
armağan olarak gönderebileceği ikinci abonelik bedeli şimdi % 50 indirimli.
Bu fırsattan yararlanmak ve Bütün Dünya'ya abone olmak şimdi çok kolay.
Bir telefonunuz veya e-posta mesajınızla abonelik işleminizi başlatabilir;
ve yıl boyu dergilerinizi her ay kapınızdan alabilirsiniz.

Bütün Dünya Abone Servisi:
Tel: (0312) 215 51 27-28 Dahili: 313
Gsm: (0536) 634 35 97
E-posta: abone@butundunya.com.tr

TÜRK RESSAMLARI

SELAHATTİN KARA

Sanatçı Selahattin Kara, 1958'de Rize'nin Çayeli'nde doğdu. 1978 yılında Atatürk Eğitim Fakültesi, Resim Bölümü'nü bitirdi. 1979-1984 yılları arasında resim öğretmenliği yaptı. 1984'den sonra çalışmalarına İstanbul'daki atölyesinde devam etti. Sanatçı bugüne değin 200'ün üzerinde karma sergiye katıldı.

ISSN 1301-7608
9 771301 760320